

Pr(a)vi korak za lahko železnico?

ALJOŠA GAŠPERLIN

Družba državnih železnic RFI in slovensko ministrstvo za infrastrukturo in prostor sta izdelala projekt za vzpostavitev integriranega čezmejnega sistema lahke železnice, ki naj bi v prihodnosti povezoval Jesenice, Novo Gorico, Gorico, Trst in Koper. Načrt je nastal v okviru projekta Adria A, njegov vodilni partner je Srednjeevropska pobuda. Po štiriletnem delu so z evropskimi finančnimi sredstvi pripravili projekte o izvedljivosti in s tem nakazali pot, ki bi ji lahko sledili italijanska in slovenska vlada oziroma Dežela FJK in lokalne uprave.

Namen študije je bil ustvariti zametke za uresničitev lahke železnice z uporabo pretežno že obstoječe železniške infrastrukture, čeprav bo treba ponekod seveda zgraditi nove proge. To je prva kratkega železniškega priključka med progo Trst-Gorica in terminalom v Vrtojbi ali zahtevnejše povezave med Trstom in Kopro, kjer naj bi izvrtali nov predor pri Škofijah.

Pobuda je nedvomno hvalevredna, seveda pa jo gre udejanjiti. O hitri železnici med Trstom in Kopro smo pač že večkrat pisali, saj se o tem že dolgo govori, načrti pa so ostali vselej na papirju. Ali bo tokrat šlo zares, bo odvisno od Rima in Ljubljane, pa tudi od lokalnih upraviteljev.

Dejstvo, da je izvajanje načrtov za izboljšanje in ovrednotenje čezmejnega železniškega infrastrukture po mnenju deželne odbornice FJK Mariagrazie Santoro nujno, je lahko pomemben pokazatelj. Občina Trst in Mestna občina Koper sta po drugi strani že na dobri poti. Tržaška občinska uprava je hitro železnico (»strateško za mobilnost«) vključila v novi splošni občinski prostorski načrt, ki ga bodo sprejeli prihodnje leto. Župan Roberto Cosolini pa je s koprskim kolegom Borisom Popovičem že oblikoval Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS), pri katerem sodelujejo še druge slovenske in italijanske občine.

Projekt Adria je skratka odlična priložnost za vzpostavitev čezmejnega lahke železnice. Načrtom morajo zdaj slediti dejanja, ki potrebujejo politično voljo. Te volje je bilo v preteklosti na eni in drugi strani zaradi tega ali onega razloga vselej premalo. Evropska unija je prispevala denar za izdelavo študij, Bruselj pa bi posredoval nekaj finančnih sredstev tudi za njihovo udejanjenje. Pričakovati je, da se ne bo že spet ustavilo vse pri načrtovanju, ki je tokrat stalo davkoplačevalce 2,8 milijona evrov.

RIM - Pričakovano pismo iz Bruslja glede zakona o stabilnosti

EU od Italije in Francije pričakuje pojasnila

Napetost zaradi objave »strogo zaupnega« Barrosovega pisma

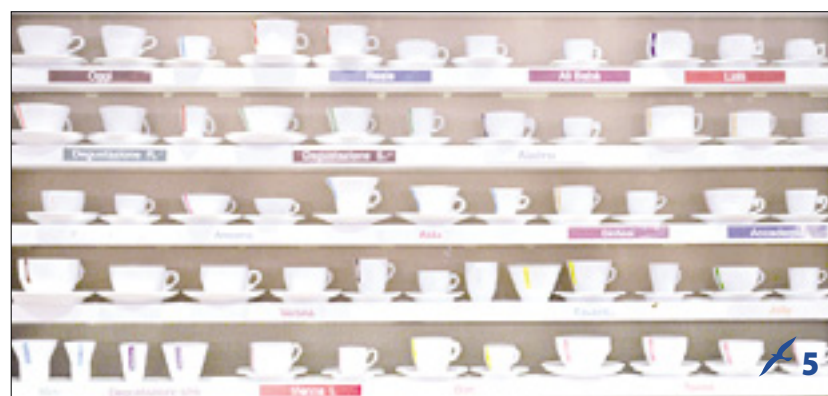
SLOVENC V FJK Odbornik Torrenti se zavzema za povezovanje

TRST - Deželni odbornik Gianni Torrenti se zavzema za spremembo pravil pri dodeljevanju javnih prispevkov slovenski manjšini. Zagovarja postopne korake in sodelovanje, za začetek pa predlaga, da naj bi do povezovanja najprej prišlo pri glasbenem šolstvu, založbah in med NŠK in Slorijem. Do prvih novostinaj bi prišlo z letom 2016.

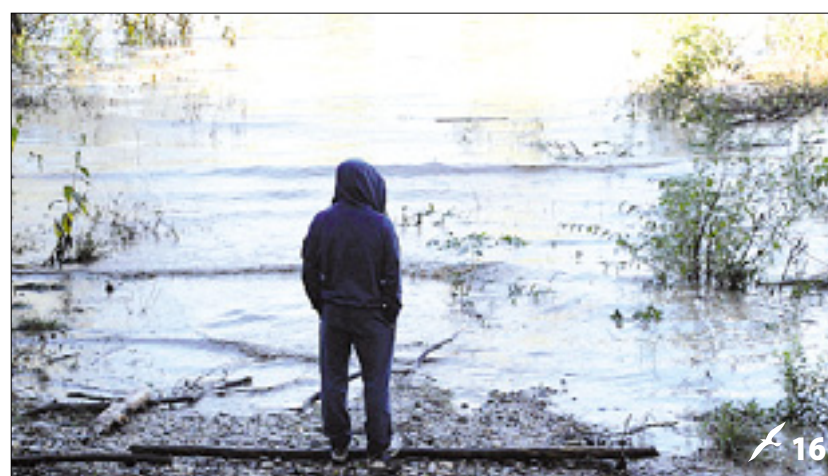
Na 3. strani

TRST - V starem pristanišču 170 razstavljalcev Uradno odprli sejem TriestEspresso Expo

GORICA - Po županovi odredbi Begunci morajo zapustiti soški breg

DIVJI PRAŠIČI Dežela obljublja ukrepe

TRST - V tržaškem pokrajinskem svetu je bil včeraj govor o šibi božji krajevni kmetovalcev - divjih prašičih. Deželni odbornik za kmetijstvo Paolo Panontin je na avdiciji napovedal ukrepe, ki jih bo izpeljala deželna uprava, da bi drastično omejili njihovo prisotnost v Bregu in na Krasu, na dan pa so prišla tudi številna kritična mnenja predstavnikov kmečkih stanovskih organizacij in lovcev.

Na 6. strani

Projekt Adria A za čezmejno železnico

Na 5. strani

Plače uslužbencev COOP so zagotovljene

Na 5. strani

Med Srebrenico in tržaškim Krasom

Na 10. strani

V Ločniku pobeg s kraja nesreče

Na 14. strani

V Gorici aretacija in zaseg heroina

Na 14. strani

pohištvo slovenskih proizvajalcev
računalniško izrisani načrti
dostava in strokovna montaža

Salon Pohištva - BANLES d.o.o.
Lokev 189b
telefono +386 (0) 5 73 10 960
fax +386 (0) 5 73 10 961
www.banles.si
banles@siol.net

torek - petek: 8.00 - 12.00 in 15.00 - 19.00
sobota: 8.00 - 12.00
ob nedeljah in ponedeljkih zaprto

RIM - Objava Barrosovega »zaupnega« pisma sprožila napetost

Evropska unija Italijo vprašuje za pojasnila glede zakona o stabilnosti

RIM - Bruselj je Italijo včeraj opozoril, da njen proračunski načrt za leto 2015 predstavlja »pomembna odstopanja« od pravil, dogovorjenih v EU. Evropski komisar za gospodarske in finančne zadeve Jyrki Katainen je v sredinem pismu italijanskega finančnega ministra Piera Carla Padoana opozoril na pravila pakta stabilnosti in rasti. Ob tem ga je pozval, naj pojasni, kako namerava Italija, glede na to, da se v proračunskem načrtu za prihodnje leto ne drži zahtev glede javnofinančnega primanjkljaja in javnega dolga, zagotoviti polno izpolnjevanje proračunskih obveznosti.

Bolj kot sam vsebina pisma je včeraj sprožila napetost med Rimom in Brusljem dejstvo, da ga je italijansko ministrstvo za gospodarstvo objavilo. Na to je z neodobravanjem reagiral odhajajoči predsednik Evropske komisije Juan Manuel Barroso, češ, da je pismo nosilo oznako »strogo zaupno« in da gre pri tem za zaupanje med partnerji, ki da je bilo kršeno.

Premier Matteo Renzi mu ni ostal dolžan in je jezno odgovoril, da je minil čas tajnih pism, začel se je čas jasnosti in prozornosti. Ljudje pač morajo razumeti, za kaj pri tem gre, je še dejal Renzi. Ko je stopil v bruseljsko palačo, da bi se udeležil evropskega vrha pa je še dodal: »Ne bomo objavili samo pisma, temveč podatke, koliko se troši denarja v teh palačah in to bo zelo zabavno.«

Italijanski državni sekretar Sandro Gozi je v odzivu na opozorilo Evropske komisije v Parizu poudaril, da Italija želi izpolniti cilje, »a z novim pristopom«. Italijanska vlada s premierjem Matteom Renzijem na čelu je že večkrat ponovila, da bi morali biti v Bruslju v času zaostrelih gospodarskih pogojev manj »obsejani« s fiskalno disciplino.

Italijanski proračunski načrt za leto 2015 sicer predvideva za 18 milijard evrov davčnih rezov, posledično pa višji javnofinančni primanjkljaj. Namesto 2,2 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP) naj bi znašal 2,9 odstotka BDP, kar je sicer še vedno pod zgornjo mejo po paktu stabilnosti in rasti, postavljeno pri treh odstotkih BDP.

Pri Italiji naj bi bil problematičen strukturni primanjkljaj, ki bi ga Rim znižal le za 0,1 odstotne točke, medtem ko

Bruselj zahteva znižanje v obsegu 0,7 odstotne točke. Italija bi morala začeti hitreje zniževati javni dolg, ki je krepko nad dovoljenimi 60 odstotki BDP - trenutno je s 135 odstotki BDP na drugem mestu v evrskem območju, višjega ima le Grčija. Podobno opozorilo kot Italija v sredo verjetno dobila tudi Francija.

Komisija ocenjuje osnutke proračunskih načrtov držav v območju evra - razen Cipra in Grčije, ki sta v programu

pomoči in tako pod posebnim nadzorom. Članice so morale načrte oddati do sredine oktobra. Končna mnenja komisije se pričakujejo sredi novembra.

A v skladu s pravili lahko komisija v primeru resnih kršitev evropskih proračunskih pravil članico v dveh tednih po prejetju njenega osnutka pozove k reviziji, pri čemer jo mora v enem tednu opozoriti na to možnost in sprožiti tehnična posvetovanja. Ta rok se je iztekel v sredo.

Jose Manuel Barroso, Herman Van Rompuy in Giuliano Poletti

ANSA

BRUSELJ - Dvodnevno srečanje voditeljev evropskih držav

Vrh Evropske unije poskuša doseči dogovor o energetskih in podnebnih ciljih do leta 2030

BRUSELJ - Voditelji članic EU poskušajo v Bruslju doseči dogovor o energetskih in podnebnih ciljih do leta 2030, ki bo stališče unije za svetovni podnebni vrh prihodnje leto v Parizu.

Pričakovani so, da bodo voditelji dogovor dosegli še sinoči, a pogajanja so se zavlekla do poznih ur. Vmes je bilo več dvostranskih sestankov, na primer med Nemčijo in Poljsko ter med Francijo in Portugalsko, ki kažejo na to, kje so največji problemi.

Izhodišče je predlog Evropske komisije, ki opredeljuje tri ključne cilje: zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov za 40 odstotkov glede na leto 1990, povečanje deleža obnovljivih virov energije na 27 odstotkov in povečanje energetske učinkovitosti za 30 odstotkov.

Predsednik Evropskega sveta Herman Van Rompuy je opozoril vse članice, naj se potrudijo za dogovor, ter opozoril, kako pomembno je, da EU ohrani vodilno vlogo v boju proti podnebnim spremembam ter da ustvari predvidljivost, potrebno za gospodarske igrice.

Članice načeloma podpirajo ambiciozne cilje, a zatika se pri delitvi bremen. O tem se bodo sicer podrobno pogajale po vrhu, vendar ne želijo pristati na krovne cilje, dokler ne dobijo določenih zagotovil glede delitve stroškov. Problematici so predvsem izpusti, saj je treba poleg krovne evropskega določiti tudi konkretne zavezujoče nacionalne cilje. Pri obnovljivih virih energije in energetske učinkovitosti pa bodo lahko države same izbrale nacionalne cilje.

Članice so precej razklane, veliko je različnih interesov. Slovenija želi, da se pri delitvi bremen in opredelitvi nacionalnega cilja za izpuste upošteva njene specifične, predvsem visok delež izpustov iz prometa, ki je posledica tranzita, na katerega sama ne more vplivati. Najbolj problematične so Poljska in nekatere druge vzhodne članice, ki so še vedno precej odvisne od premoga in drugih virov energije, ki močno onesnažujejo okolje. Skrb jih predvsem, da novi cilji ne bi zvišali cen energije in tako škodili njihovim gospodarstvom.

Poleg omenjene trojice ciljev je pomemben še četrti cilj, ki opredeljuje povezanost nacionalnih energetskih omrežij. Cilj za povezanost elektroenergetskih omrežij naj bi članice določile pri 15 odstotkih, a Portugalska zahteva, naj bo zavezujoč. To vprašanje je sicer zelo pomembno predvsem za Španijo in Portugalsko, ki želi izvažati obnovljive vire, a nimata dovolj razvite infrastrukture. Sosednja Francija pa ni navdušena, saj se boji, da bi boljše povezovanje Iberskega polotoka škodila njenim gospodarskim interesom.

Nekatere članice, na primer Švedska, želijo biti ambicioznejše in pozivajo k cilju, naj EU do leta 2030 izpuste to-

Palača Evropske skupnosti v Bruslju

ANSA

plogrednih plinov zmanjša za 50 odstotkov. Druge pa želijo cilje znižati. Velika Britanija si iz notranjepolitičnih razlogov in lastnih gospodarskih interesov prizadeva zrahljati cilj za povečanje energetske učinkovitosti, ki je v izhodišču zastavljen pri 30 odstotkih, a vse kaže, da bo znižan na 27 odstotkov.

Drugi energetsko-podnebni sveženj

je nadgradnja prvega iz leta 2009, ki določa tri temeljne cilje do leta 2020: zmanjšanje izpustov za 20 odstotkov glede na leto 1990, 20 odstotkov obnovljivih virov v končni porabi energije in zmanjšanje porabe energije za 20 odstotkov. Dogovor bo stališče EU za mednarodno podnebno konferenco konec prihodnjega leta v Parizu. V interesu unije je preprečiti polom iz Koe-

KANADA - Po napadu poostrena varnost Napadalec na parlament v Ottawi je bil en sam

Ustrelil ga je varnostnik Kevin Vickers

OTTAWA - Kanadski premier Stephen Harper je obljubil, da bo okrepil protiteroristično zakonodajo, potem ko je v sredo napadalec streljal v državnem parlamentu. Ob včerajšnjem ponovnem odprtju parlamenta pa je poudaril, da se Kanada ne bo pustila ustrahovati. V sredinem napadu je bil poleg napadalca ubit še vojak. »Vem, da bomo vedno držali skupaj,« so bile prve besede Harperja poslancem v parlamentu. Glede sredinega strelskega napada je premier poudaril, da je bil njegov namen povzročiti paniko v državi.

»Živimo v nevarnem svetu. A Kanadčanov tovrstni napadi ne bodo ustrahovali. Bomo v pripravljenosti, a ne bomo prestrašeni. Bomo oprezni, a ne bomo panični,« je zagotovil kanadski premier. Ob tem je napovedal zaostreite zakonodaje proti terorističnim aktivnostim, v okviru katere bodo obveščevalnim in nadzornim službam poverili večje pristojnosti. »Potrebno jih je okrepiti in zagotavljam vam, da bomo delo na ukrepih, ki se je že začelo, še pospešili,« je dejal Harper.

V sredo zjutraj po lokalnem času je napadalec, ki naj bi bil 32-letni kanadski državljan Michael Zehafa Bibeau s kriminalno kartoteko zaradi mamil in na novo spreobrneni

Varnostnik Kevin Vickers

ANSA

musliman, pri Nacionalnem vojnem spomeniku nedaleč od parlamenta v Ottawi ustrelil 24-letnega rezervista. Ta je kasneje podlegel ranam. Napadalec je nato stekel v parlament, kjer se je začel strelski obračun z varnostniki. Ubil ga je varnostnik Kevin Vickers, ki je bil danes deležen bučnega aplavza poslancev v parlamentu.

Sredin napad je sledil podobnemu napadu na vojake v ponedeljek. Jugovzhodno od Montreala je muslimanski skrajnež povozil dva vojaka in enega ubil. (STA)

benhavna, kjer je bila mednarodna konferenca leta 2009, po sprejetju evropskih energetskih in podnebnih ciljev do leta 2020.

Takrat so se o mednarodnem dogovoru pogajale v glavnem ZDA, Kitajska, Indija, Južna Afrika in Brazilija. EU, ki je vnaprej opredelila ambiciozne in konkretne cilje, so postavile na stranski tir. Pri tem ni pomagalo, da so se med članicami unije pojavila razhajanja, čeprav je unija pred tem uskladila enotno stališče.

Bruseljski vrh se bo sicer nadaljeval še danes, ko bodo v ospredju finančne in gospodarske teme. Na dnevnem redu tokratnega dvodnevnega zasedanja so sicer še ebola in razmere v Ukrajini, pri čemer ni pričakovati novih odločitev v povezavi s sankcijami proti Rusiji. Britanski premier David Cameron je ob prihodu izpostavil boj proti hemoragični mrzlici eboli, ki je po njegovih besedah »tveganje številka 1«, ter pozval članice, naj finančno storijo več za preprečitev širjenja epidemije.

To je zadnji vrh za prvega stalnega predsednika evropske politične elite Belgijca Van Rompuya in predsednika Evropske komisije Joseja Manuela Barrosa ter prvi bruseljski vrh za novega slovenskega premierja Mira Cerarja, ki je imel ob robu dvostranskega srečanja z Van Rompuyem. (STA)

ZLATO (999,99%) za kg
31.266,28 -253,99

SOD NAFTE (159 litrov)
86,91\$ +2,60

EVRO
1,2669\$ -0,20

EVROPSKA CENTRALNA BANKA
23. oktobra 2014

valute	evro (povprečni tečaj)	23. 10.	22. 10.
ameriški dolar	12669	1,2693	
japonski jen	136,42	135,79	
bolgarski lev	1,9558	1,9558	
češka krona	27,690	27,683	
danska krona	7,4462	7,4468	
britanski funt	0,7904	0,7909	
madžarski forint	307,40	306,17	
litovski litas	3,4528	3,4528	
poljski zlot	4,2290	4,2246	
romunski lev	4,4245	4,4175	
švedska krona	9,1896	9,2118	
švicarski frank	1,2062	1,2062	
norveška krona	8,3090	8,3815	
hrvaška kuna	7,6733	7,6698	
ruski rubel	52,6763	52,1430	
turška lira	2,8336	2,8489	
avstralski dolar	1,4404	1,4403	
braziljski real	3,1596	3,1532	
kanadski dolar	1,4208	1,4242	
kitajski juan	7,7542	7,7642	
mehiški peso	17,1095	17,1893	
južnoafriški rand	13,8587	14,009	

Carar prepričan, da bo proračun Slovenije dobil zeleno luč

BRUSELJ - Slovenski premier Miro Cerar je ob prihodu na svoj prvi bruseljski vrh EU izrazil prepričanje, da bo slovenski proračunski načrt dobil zeleno luč od Evropske komisije. Proračunski načrt je bil tudi ena od tem Cerarjevega pogovora s predsednikom Evropskega sveta Hermanom Van Rompuyem. »Prepričan sem, da smo včeraj poslali dober okvir proračuna za leto 2015 na komisijo, in prepričan sem, da bomo dobili zeleno luč,« je dejal Cerar v odgovoru na vprašanje, ali bo Slovenija prihodnji teden iz Bruslja dobila negativno mnenje o proračunskem načrtu. Ob tem je premier izpostavil, da je tudi za nas same zelo pomembno, da smo proračun oblikovali tako, da bo javnofinančni primanjkljaj prihodnje leto pod tremi odstotki bruto domačega proizvoda (BDP), predvidoma na 2,8 odstotka BDP.

SLOVENSKA MANJŠINA - Odbornik Gianni Torrenti o povezovanju

»Začnimo pri glasbenih šolah, založbah, NŠK in Sloriju«

Nov način financiranja od leta 2016 dalje - V četrtek seja deželne posvetovalne komisije

TRST - Postopno, a obenem konkretno. Deželni odbornik Gianni Torrenti je začrtal neke vrste časovnico pri spreminjanju pravil za financiranje slovenske manjšine. Prihodnje leto bodo prispevke manjšim društvom in organizacijam delile njihove kulturne krovne zveze in Združenje slovenskih športnih društev, leta 2016 pa naj bi začeli izvajati prve novosti na področju financiranja 21 t.i. primarnih manjšinskih ustanov. Torrenti je za naš dnevnik pojasnil, kako si zamišlja te spremembe, kako poteka delo v deželni posvetovalni komisiji (sestala se bo spet v četrtek, 30.10.) in kakšni so odnosi s Slovensko-kulturno gospodarsko zvezo in Svetom slovenskih organizacij.

»V slovenski manjšini vsi delijo mnenje, da je sistem javnega financiranja dotrajan in da ni več v sozvočju s sedanjim časom. O tem obstajajo različni pogledi, zato sem zaprosil SKGZ in SSO, da Deželi posredujejo svoja stališča in predvsem predloge. To sta krovni zvezi naredili in o tem smo začeli razpravo na seji posvetovalne komisije,« pojasnjuje Torrenti, ki mu predsednica Debora Serracchiani zaradi znane sodne afere še ni vrnila resorja za kulturne dejavnosti. Prvo soočenje v komisiji se je odborniku zdelo pozitivno, »ker se tako SSO kot SKGZ zavedata nujnosti nekaterih sprememb.«

Takoj po izvolitvi nove deželne vlade in imenovanju za odbornika je Torrenti izpostavil željo po dialogu s

Deželna posvetovalna komisija za slovensko manjšino se bo ponovno sestala v četrtek; zgoraj odbornik Gianni Torrenti

FOTO DAMJ@N

Slovenci in se zavzel za rešitve, ki naj bi imele čim širšo podporo. Zaradi tega se je ločeno srečal z voditelji obeh krovnih organizacij, medtem ko mora posvetovalna komisija postati kraj za sintezo različnih stališč. »V komisiji se je zaiskrilo, ko je šlo za ocenjevanje projektov in izredne prispevke slovenskim ustanovam,« priznava Torrenti, ki v tem ne vidi nič dramatičnega. Posvetovalna komisija, pravi, postaja to, kar vsi vsi želimo. Ne kraj za merjenje sil ali celo medsebojnih obračunavanj, temveč telo, kjer se soočajo različna mnenja in

kjer se oblikujejo predlogi za deželni odbor, ki ima vedno zadnjo besedo.

In kakšne spremembe se obetajo za leto 2016? Odbornik navaja tri področja: glasbeno šolstvo, založništvo in raziskovalno-knjižničarsko dejavnost. Torrenti nalašč ne uporablja besede združevanje (to je »kočljiva« tema, ki je vsakič predmet pismen uredništvu in polemičnih odzivov), temveč govori o potrebi po sodelovanju in povezovanju, ki ju bo Dežela spodbudila in nagradila. »Ko omenjam glasbeno šolstvo mislim na sodelovanje med Glasbeno matico in

Centrom Emil Komel, ko govorim o založništvu pa si nadejam še tesnejše sodelovanje in kar se da čim več skupnih pobud založniških hiš,« navaja odbornik. Te želje se mu ne zdijo sanje, ampak načrti, ki so uresničljivi z dobro voljo vseh »zainteresiranih strani«. To velja tudi za napovedano povezovanje med Narodno in študijsko knjižnico ter Slovenskim raziskovalnim inštitutom. »Nobenih vsiljenih korakov, temveč premišljene rešitve, s katerimi pa ne gre odlašati,« pojasnjuje Torrenti.

S.T.

RAI TDD PREDSTAVLJA Pogovor s Ksenijo Dobrila

Ksenija Dobrila FOTO DAMJ@N

TRST - V okviru petkove rubrike novinarskih poglobitev slovenskih informativnih televizijskih oddaj RAI 'TDD predstavlja bo po televizijskih poročilih pogovor Erike Jazbar s Ksenijo Dobrilo, novo predsednico paritetnega odbora, institucionalnega organa, ki ima to nalogo, da bdi nad uresničevanjem postavk zaščitnega zakona 38/01.

V 20-minutni oddaji bo govor o kratkoročnih prioritetah in dolgoročnih vsebinah, ki bodo v ospredju pozornosti v tem mandatu, o dvojezičnosti in slovenskem jeziku v javnosti, pa tudi o civilni družbi in o tem, kako se je percepcija teh vsebin med ljudmi v zadnjih desetletjih spremenila. Gre za procese, s katerimi se je nočnejša gostja neposredno soočala tudi med poklicno potjo kot ravnateljica naših šol na Tržaškem.

Pogovor bo na sporedu drevi ob 20.50 ter v ponovitvi prihodnjo sredo zvečer pred televizijskimi poročili ob 20.10.

SLOVENIJA - Po hudih neurjih v noči na sredo v osrednji Sloveniji in Severni Primorski na vrsti odprava posledic

Škoda bo velikanska

Gre v desetine milijonov evrov - Cesta od Mosta na Soči do Podbrda je za silo prevozna

LJUBLJANA - Po poplavih, ki so najhujše prizadele Tolminsko, Poljansko dolino in jugovzhodno Ljubljano, se je včeraj nadaljevalo odstranjevanje posledic ter tudi iskanje moškega, ki ga je v sredo odnesel deroč potok.

Neurje je po prvih grobih podatkih na območju Poljanske doline povzročilo za več kot 30 milijonov evrov škode. Na občinski infrastrukturi in na objektih v občinah Žiri, Gorenja vas - Poljane in Škofja Loka škoda znaša od 13 do 18 milijonov evrov, za okoli 17 milijonov evrov škode pa naj bi bilo na vodotokih. V Škofji Loki ocenjujejo, da je na infrastrukturi in objektih za okoli pet milijonov evrov škode, zalitih pa je med 50 in 70 objektov.

V Ljubljani se stanje po poplavih umirja. Včeraj so nadaljevali iskanje 44-letnega moškega, ki ga je v sredo v sredo odnesel deroč potok Curnovec na Rakovi jelši. Pripadniki reševalnih služb so včeraj črpali vodo iz večjih industrijskih objektov, večino dela pa so končali že v sredo ponoči. Gasilci so s pomočjo pripadnikov Slovenske vojske pomagali občanom pri prenosu kosovnega materiala iz poplavljenih objektov.

Za oceno škode, nastale v poplavih na območju Ljubljane, je tako kot na večini drugih prizadetih območjih še prezgodaj. Po grobi oceni vodje oddelka za zaščito, reševanje in civilno obrambo ljubljanske občine Roberta Kusa je bilo poplavljenih okrog 900 objektov. Z ocenjevanjem škode bodo predvidoma začeli v začetku novembra.

Medtem ko točna višina škode, ki jo je povzročilo neurje, še ni znana, pa je že jasno, da občine od države ne morejo pričakovati vseh sredstev za sanacijo.

Na Severnem Primorskem so se utrgali tudi številni plazovi (levo); cesta od Mosta na Soči do Podbrda (desno takoj po ujmi) je zdaj za silo prevozna; v Poljanski dolini (spodaj) je škoda najmanj za 30 milijonov evrov

Država bo zagotovila interventna sredstva v višini 400.000 evrov za očiščenje strug in tudi sredstva za sanacijo cest, je včeraj povedala ministrica za okolje in prostor Irena Majcen.

O protipoplavnih ukrepih je včeraj na novinarski konferenci spregovoril tudi ljubljanski župan Zoran Jankovič, ki vlado poziva, naj izvede protipoplavne ukrepe in z njimi ne odlašajo. Po njegovih besedah je izvedba protipoplavnih ukrepov, ki so že pripravljene, cenejša od plačevanja škode, ki jo povzročijo poplave. (STA)

Posledice neurja na Severnem Primorskem

Neurje, ki je v noči iz torka na sredo divjalo na severnem Primorskem, je najhujše udarilo v Baški grapi. Reki Bača in Koritnica, predvsem pa številni hudourniki so povzročili pravo razdejanje predvsem na

področju od Kneže do Hudajužne, sporočajo iz tamkajšnjih štabov Civilne zaščite. Glavna cesta od Mosta na Soči do Petrovega Brda je bila na več odsekih povsem zasuta in poškodovana. V večjem delu so jo že v sredo, podobno kot večino lokalnih cest, vsaj za silo očistili. S čiščenjem in ureditvijo območij, ki jih je neurje najhujše prizadelo, so nadaljevali tudi včeraj.

Delavcem Cestnega podjetja Nova Gorica je v poznih srednjih urah uspelo prebiti še zadnjo oviro na glavni cesti po Baški grapi, in sicer v predoru Kupovo pred Hudajužno. Tako je cesta od Mosta na Soči do Podbrda vsaj za silo prevozna, za dokončno ureditev pa bo potrebnega veliko več časa in sredstev, je včeraj povedal poveljnik CZ občine Tolmin, Jože Dakskobler. V več hiš je voda nanesla ogromno materiala in blata, nobena pa ni huje poškodovana. Starejšo gospo so preventivno preselili k sorodnikom. Zasutih je bilo več avtomo-

bilov. Odnoslo je tudi dve strojnici na dveh malih hidroelektrarnah. Škoda, predvsem na infrastrukturi je ogromna, železniški promet je še vedno prekinjen.

Precej dela so imeli tudi prostovoljni gasilci in druge službe v občinah

Cerkno ter Idrija, a so, po zadnjih podatkih, stvari povsod pod kontrolo, ceste so v glavnem prevozne. Sproženih je bilo tudi veliko zemeljskih plazov. Prizadetim je na pomoč priskočila tudi slovenska Karitas.(km)

RIM - Nov dogovor med FJK in vlado o finančnih obveznostih v obdobju 2015 - 2017

Nov protokol v treh letih za FJK vreden 825 milijonov evrov

Zadovoljstvo predsednice Serracchianijeve - Opozicija govori o »političnem liftingu«

RIM - Dežela Furlanija - Julijska krajina in italijanska vlada sta včeraj v Rimu podpisali nov protokol, ki določa finančne obveznosti FJK v odnosu do države. Deželo sta zastopala predsednica Debora Serracchiani in odbornik za finance Francesco Peroni, vladno stran pa minister za gospodarstvo Pier Carlo Padoan in podtajnik pri predsedstvu vlade Graziano Delrio.

Protokol predvideva, da se bodo obveznosti FJK do države v obdobju od 2015 do 2017 s sedanjih 370 milijonov evrov na leto zmanjšale leta 2015 na 260 milijonov, v naslednjih dveh letih pa na 250. Na ta način bo dežela v naslednjih treh letih prihranila 350 milijonov evrov. Poleg tega naj bi že z letošnjim letom FJK imela na razpolago dodatnih 80 milijonov evrov, kar skupaj z naslednjimi tremi leti skupaj znaša 320 milijonov evrov. Ob tem bo Deželi od Države dobila tudi 155 milijonov iz zaostalih ob-

Od leve odbornik Peroni, predsednica Serracchiani, gen. tajnik predsedstva FJK Bertuzzi, podtajnik Bressa, minister Padoan, podtajnik predsedstva vlade Delrio in ministrica Lanzetta na srečanju v Rimu

veznosti, tako da naj bi Dežela v naslednjih treh letih lahko na računala na dodatnih 825 milijonov evrov. S podpisom novega protokola je prenehal veljati dogovor, ki sta ga o medsebojnih fi-

nančnih obveznostih 29. oktobra 2010 podpisala takratni predsednik FJK Renzo Tondo in takratni finančni minister Giulio Tremonti. Obe strani sta se istočasno dogovorili, da FJK odstopi od pri-

tožb, ki jih je v zvezi s tem vložila na ustavno sodišče, nov protokol, ki bo nato veljal od leta 2018 dalje, pa naj bi podpisali do 30. junija 2017.

Predsednica Serracchianijeva je po podpisu povedala, da je z dogovorom, ki so ga dosegli, zelo zadovoljna, odbornik Peroni pa je dejal, da gre za »injekcijo kisika, ki jo je Furlanija-Julijska krajina nujno potrebovala.« Peroni je še dodal, da je bil nov dogovor po propadu reforme o davčnem federalizmu nujno potreben, saj je bil dogovor Tondo - Tremonti »izrazito neugoden za našo deželo.«

Razumljivo je veliko zadovoljstvo z rezultatom, ki ga je Dežela dosegla v Rimu, izrazila tudi deželna tajnica Demokratske stranke Antonella Grimm, po drugi strani pa je predstavnik opozicijske Nove desne sredine Isidoro Gottardo dejal, da gre pri vsem tem za »navaden politični lifting«.

Letalska bomba bo na dnu Piranskega zaliva počakala pomlad

PIRAN - Neeksplodirano ameriško letalsko bombo, ki leži na dnu Piranskega zaliva in so jo letos že nekajkrat nameravali razstreliti, bodo pustili tam do pomladi. Kako jo bodo razstrelili, se še dogovarjajo tudi s tujimi strokovnjaki, ki imajo več praktičnih izkušenj z njihovim uničevanjem, je včeraj poročal ljubljanski Dnevnik.

Bombo so sprva nameravali uničiti v drugi polovici junija letos, vendar je akcijo takrat preprečilo slabo vreme. Ob pripravah na detonacijo so pripadniki državne enote civilne zaščite za varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi, enote za hitre intervencije in podvodne reševalne službe, prišli tudi do novih spoznanj. Ko so odstranili mulj, so namreč ugotovili, da je bomba še enkrat večja, kot so sprva mislili, in da ima kemični vžigalnik, ki se lahko sproži že ob najmanjšem premikanju.

Na Upravi RS za zaščito in reševanje so za Dnevnik pojasnili, da priprave na uničenje bombe tečejo. V tem času bodo poskušali ugotoviti, ali obstaja še kakšna alternativna možnost uničenja ali odstranitve, "na katero v literaturi ali v praksi še nismo naleteli". Še enkrat bodo pregledali območje in preverili ustne izjave o domnevni prisotnosti vsaj še ene mine ali bombe v bližini potopljenega vlačilca Maona, kjer leži tudi bomba. Preučiti nameravajo tehnične možnosti za zaščito ribogojnice Fonda v času eksplozije in o povračilu stroškov ob morebitnem poginu rib ob eksploziji.

V polmeru 700 metrov od bombe je prepovedano potapljanje, v polmeru 400 metrov pa sidranje, zato območje redno nadzorujeta uprava za pomorstvo in pomorska policija ter ga bosta nadzorovali do uničenja.

Strokovnjaki sicer vedo za skupno 11 min, ki se nahajajo v slovenskem morju. Večino so sredi junija premestili na varno na odlagališče na globlini med 19 in 21 metrov, ki je daleč od plovnih poti večjih ladij.

FJK - Istospolne zveze Škofje proti županom

TRST, VIDEM, PORDENON - Z napovedjo vpisa istospolnih zakonskih zvez, ki so bile sklenjene v tujini, v civilni register, so župani nekaterih občin v Italiji sprejeli ukrepe, ki ne spoštujejo okvira lastnih pristojnosti, to pa s ciljem samovoljno tolmačiti državno zakonodajo na področju t.i. »novih pravic« in vplivati na javno mnenje. To velja tudi za župane občin Trst, Videm (tu je prišlo tudi do prvega dejanskega vpisa) in Pordenon, do katerih so zelo kritični škofje tamkajšnjih škofij, ki so v zvezi s tem na svoje vernike naslovili poslanico, objavljeno v tamkajšnjih škofijskih tednikih.

V poslanci tržaški škof-nadžkof Giampaolo Crepaldi, videmski nadškof Andrea Bruno Mazzocato ter škof Concordie in Pordenona Giuseppe Pellegrini izražajo bolečino zaradi »določenega pačenja realnosti družine in zakonske zveze, ki so ga nedavno zagovarjali predstavniki javnih institucij.« Mišljena je seveda napoved registracije v tujini sklenjenih istospolnih porok, pri čemer škofje poudarjajo, kako je z več strani prišlo opozorilo, da ukrepi neke občinske uprave ne smejo presežati okvira lastnih pristojnosti in priti v spor z veljavnimi zakoni. Gre za nered, v katerem ni miru niti skupne blaginje, za katero imajo župani toliko večjo odgovornost: »Oblast mora biti vedno odgovorna, če želi biti verodostojna in ne samovoljna. Potem ni mogoče, da se v imenu obrambe pravic kakega državljanca popači pojem družine, ki je bil sprejet v italijansko ustavo. Temeljne pravice osebe je treba nedvomno spoštovati, vendar brez širitve družinske in zakonske zakonodaje na čustvene in spolne odnose, ki po svoji naravi niso družina in zakon,« pišejo škofje, ki dalje opozarjajo, da bi morali občinski upravitelji bolj prebrano spodbujati učinkovitejšo politiko v korist družin, med katerimi je veliko takih, ki se morajo soočiti s težavno ekonomsko in zaposlitveno situacijo, kar prispeva tudi k upadanju rojstev, ki predstavlja enega hujših problemov tudi v naših krajih.

TRST - Generalna konzulka Ingrid Sergaš z odbornikom Panontinom Panontin: Pri reformi krajevnih uprav bomo upoštevali specifično manjšine

TRST - Generalna konzulka Republike Slovenije Ingrid Sergaš se je včeraj sestala z odbornikom za javne zadeve in lokalno samoupravo Paolom Panontinom, s katerim se je pogovarjala o načrtovani deželni reformi lokalnih skupnosti.

Sergaševa je na pogovoru poudarila, da sodi dobro sodelovanje med obema državama in s Furlanijo-Julijsko krajino med prioritete Republike Slovenije, pri čemer obe manjšini predstavljata pomemben vezni člen in dodano vrednost. Slovenija seveda podpira prizadevanja slovenske manjšine pri uveljavljanju njene polne zaščite. Panontinu je izrazila pričakovanje Slovenije, da bo Furlanija Julijska krajina pri sprejemanju reform upoštevala specifično slovenske narodne skupnosti in njene predloge ter pri tem ravnala v skladu z mednarodnim pravom in italijanskim pravnim redom.

Kot so zapisali v tiskovnem sporo-

Ingrid Sergaš

ARHIV

Paolo Panontin

ARHIV

čilu slovenskega generalnega konzulata, je Panontin potrdil, da se deželni odbor zaveda zaskrbljenosti, ki glede reforme lokalnih skupnosti vlada v slovenski na-

rodni skupnosti ter zagotovil, da bodo spoštovali specifično slovenske narodne skupnosti tudi s konkretnimi dopolnili zakonskega osnutka.

BRDO PRI KRANJU - Tradicionalni vrh slovenskega gospodarstva

Priznanje ključne vloge in strokovne usposobljenosti sistema SDGZ - Servis

BRDO PRI KRANJU - Prejšnji teden je na Brdu pri Kranju potekal že deveti tradicionalni vrh slovenskega gospodarstva v priredbi Gospodarske zbornice Slovenije, ki se ga je udeležil tudi predsednik vlade Miro Cerar z vrsto resorskih ministrov. Okoli 450 gospodarstvenikov je v okviru 12 tematskih omizij pripravilo konkretne predloge za izboljšanje pravne države, poslovnega okolja, za nov razvojni zagon in za podporo izvozu. 36 predlogov - vsako omizje je pripravilo 3 - je Cerar označil za poziv k zdravi pameti, zato GZS dejansko pričakuje, da bodo upoštevani pri pripravi ekonomske politike vlade.

Za Slovensko deželno gospodarsko združenje in njegov sistem storitev je izrazito pomemben poudarek na spodbujanju izvoza, pri čemer je bil med 36 predlogov umeščen tudi ta, da se v ključnih državah, predvsem v obmejnih trgih, oblikujejo vstopne točke za slovenska podjetja.

Na Brdu pri Kranju se je zbralo približno 450 gospodarstvenikov

GZS

tja. V okviru dotičnega omizja je bila izrecno omenjena vloga strukturiranih manjšinskih organizacij, kot je pri nas SDGZ ali v Avstriji celovška Slovenska Gospodarska zveza. Gre za strukture, ki

jih slovensko gospodarstvo že priznava za nepogrešljive sogovornike pri procesu internacionalizacije, saj s poznavanjem tržišča, predvsem pa s pomočjo pri premoščanju administrativnih ovir, predsta-

prej do novice

www.primorski.eu

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
faks 040 7786339
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

STARO PRISTANIŠČE - Včeraj so uradno odprli sejem kave espresso, ki gosti 170 razstavljalcev

Proizvajalna veriga kave od zrna do skodelice

več fotografij na
www.primorski.eu

Podjetji Illy in
Cogeco se
nahajata v isti
sejamski hali

FOTODAMJ@N

Včeraj se je uradno začel mednarodni sejem kave TriestEspresso Expo, na katerem se bo do sobote predstavljalo 170 razstavljalcev z vseh koncev sveta. Najpomembnejši specializirani sejem, posvečen proizvodni verigi espresso kave, in sicer od zelenega zrna do kave v skodelici, letos prvič poteka v starem pristanišču. Na lokaciji torej, ki je bila že v 19. stoletju prizorišče živahnih poslovnih izmenjav.

Živahno in pestro je bilo že v zgodnjih dopoldanskih urah, ko so se med lično opremljenimi stojnicami sprehajali poslovneži z različnih koncev sveta. V prenovljeni hidroinamični centrali je predsednik tržaške Trgovinske zbornice Antonio Paoletti uradno odprl 7. izdajo sejma. Postregel je s podatki, ki govorijo v prid kavnemu sektorju. »Poraba kave se kljub krizi ni zmanjšala, letos prvič poteka v starem pristanišču. Na lokaciji torej, ki je bila že v 19. stoletju prizorišče živahnih poslovnih izmenjav. Besedo je nato prevzel Massimiliano Fabian, predsednik združenja Associazione caffè Trieste, ki se je spomnil štirih preminulih osebnosti, ki so pustile neizbrisni pečat na kavnem sektorju v Trstu. Med njimi je omenil tudi Vinka Sandalja.

No, prav Sandljeva stojnica se nam je zdela najbolj oblegana stojnica. Tam so že zgodaj zjutraj sklepali posle razni podjetniki. Tržaški proizvodni kave je predstavljali tudi Cogeco, ki si v prvi vrsti želi, da bi prodrl tudi na tuja tržišča. V podjetju ciljajo na Avstrijo, Madžarsko in balkanske države. Cogeco se na sejmu predstavlja tudi s proizvodnjo kavni aparatov pod znamkama Fiorentino in Grimal, s kapsulami in z znamko Qubik caffè. Na hodniku smo naleteli na Fabrizia Polojaza iz podjetja Primoroma, ki se sicer ne predstavlja v starem pristanišču. Tržaški podjetnik je povedal, da na sejmu zastopa tržaško združenje kave, dejavnost podjetja pa predstavljajo v šotoru na Trgu sv. Antona. »Tam se srečujemo z lokalnimi odjemalci, predstavljamo pa se tudi z eno novostjo; reciklažo kavnih "žakljev" in kavne usedline«, je povedal Polojaz in posredoval nekaj idej, kako uporabiti kavno usedlino: za zalivanje nekaterih rastlin, gospodinjstva dela, nego telesa ... Kavopivci torej pozor, ne odlijte kavne usedline, saj vam lahko pride še kako prav!

Če potegnemo črto pod uradno otvoritvijo 7. sejma TriestEspresso Expo, lahko rečemo, da je tržaški sejem zanimiv za precej široko paleto odjemalcev in obiskovalcev, na podlagi vidnega pa lahko rečemo, da so tudi kava in z njo povezani predmeti, ki so nastali na italijanskih tleh, postali dizajnerski proizvodi, saj je bilo na vseh stojnicah moč opazovati estetsko dovršeno oblikovanje, ki pa je navsezadnje zapisano v italijanskem DNK. (sč)

A.G.

SEP - Zaključna konferenca strateškega projekta Adria A

Čezmejna železnica

Izdelava študij izvedljivosti za vzpostavitev integriranega čezmejnega sistema lahke železnice je bil glavni namen projekta Adria A »Razvoj dostopnosti za oživitve jadranskega zaledja«, ki se je začel leta 2010 in se bo zaključil konec oktobra. V tem okviru so razvili tehnične študije na obeh straneh meje za reorganizacijo dostopnosti in transporta na celotnem slovensko-italijanskem čezmejnem teritoriju od Jesenic do Kopra. Zaključna konferenca je potekala včeraj v nekem hotelu na tržaškem nabrežju, kjer so tudi predstavili možne razvoje projekta, ki naj bi jih financirali z evropskimi sredstvi v naslednjem programskem obdobju 2014-2020.

Srečanje je uvedla namestnica generalnega tajnika SEP Margit Waestfelt, ki je poudarila pomen čezmejnne kooperacije in se posebej omenila pilotni projekt med Italijo in Slovenijo, ki bo zgled za čezmejnne projekte na drugih območjih EU. Projekt Adria A je konkretno pripomogel k dopolnitvi infrastrukturnega načrtovanja na ozemlju severnega Jadrana, je dodala, in k realistični perspektivi ustanovitve sistema lahke železnice. Zaradi tega je projekt tudi prejel podporo direktorice za transport Evropske komisije. Pri projektu je sodelovalo 27 javnih in zasebnih partnerjev, zahteval pa je naložbo 2,8 milijona evrov. Dežela FJK je vanj vložila 400 tisoč evrov.

Konferenca je bila zaključna faza projekta, v katerega so bile vključene italijanske in slovenske ustanove, odgovorne na področju prevoza. Med temi so bili Dežela FJK, italijansko ministrstvo za promet in ministrstvo za okolje ter slovensko ministrstvo za infrastrukturo in prostor. Pri projektu sodelujeta tudi tržaško in koprsko pristanišče, lokalne uprave in drugi pomembni dejavniki z obeh strani meje, od univerz do letališč. Konferenca sta se udeležila tudi deželna odbornica FJK za infrastrukturo Mariagrazia Santoro in tržaški župan Roberto Cosolini. Santoro je pozdravila projekt Adria in načrte za izboljšanje železniške infrastrukture, ki so nujni v luči integracije med Italijo in Slovenijo. Laskave besede je izrekel tudi Cosolini, ki je še posebej omenil potrebo po lahki železnici med Kopro, Trstom, Tržičem in Ronkami. Načrtovanje in gradnja železniških zvez sta temeljnega pomena za integracijo čezmejnih območij, je povedal Cosolini, lahka železnica pa je sploh pomembna za razvoj, saj bi prispevala tudi k porastu turizma od morja do Krasa.

Konferenco je odprla generalna sekretarka SEP Margit Waestfelt

FOTODAMJ@N

DELAVSKE ZADRUGE - Zagotovilo sodnega upravitelja

Consoli: Plače vseh uslužbencev so zajamčene, trgovine so odprte

Trgovine Delavskih zadrug so redno odprte in ponujajo blago in storitve strankam in članom tako kot vselej. Glede plač odvisnih delavcev oziroma uslužbencev se ni nič spremenilo in jih bodo zaposleni prejeli s običajnim postopkom.

To je poudaril včeraj sodni upravitelj družbe Cooperative operaie Maurizio Consoli, ki je želel odgovoriti na nekatere vesti, češ da se trgovine izpraznjujejo. Consoli se je v sporočilu, ki ga je naslovil neposredno na uslužbence, zahvalil vsem, ki sodelujejo in se zavzemajo za rešitev Delavskih zadrug. Dalje je potrdil, da je zadruga sposobna kriti stroške, ki so potrebni za nadaljevanje dejavnosti med njegovim upravljanjem. »Naš namen je zagotoviti redno upravljanje in postaviti temelje, na katerih bo slonelo delovanje Delavskih zadrug v prihodnosti,« je dejal Consoli. V tem okviru je poseben poudarek na pravicah zaposlenih, ki so

MAURIZIO
CONSOLI

osnova Delavskih zadrug. Zaradi tega je Consoli tudi potrdil, da ne bo nobenih sprememb pri izplačevanju plač.

Glavni namen odvetnika Consolija je namreč rešiti družbo in zaščititi premoženje. Zato je njegov primarni interes dialog z dobavitelji, ki niso prenehali z dobavo blaga, saj so prejeli primerna zagotovila. S tem so dobavitelji dokazali, da gledajo v prihodnost, in so pokazali velik čut odgovornosti do sistema, na kate-

70 LET ACLI Prikaz pestrega delovanja

Tržaška zveza združenj krščanskih delavcev Accli bo 18. julija 2015 praznovala 70-letnico delovanja, jubilej pa bo počastila bodisi s priložnostno razstavo, ki jo bodo odprli v aprilu-maju prihodnjega leta, bodisi s celo vrsto pobud, ki bodo pokazale na pestro dejavnost združenj Accli, ki so dejavna na najrazličnejših področjih. Kot je na včerajšnji predstavitvi na sedežu združenj dejala pokrajinska predsednica Erica Mastrociani, ki je skupaj z odgovorno za razvoj združenj in prisotnost na teritoriju Valentino Benedetti predstavila program pobud, pri Accli ne gre za eno, ampak za več različnih združenj, ki se ukvarjajo z najrazličnejšimi aspekti življenja in dela, od civilnega služenja, prirejanja pošolskih dejavnosti in pomoči delavcem pa vse do socialnega podjetništva.

Tako bodo od 11. novembra dalje na sedežu Accli v Ul. sv. Frančiška 6 z začetkom ob 17. uri potekala javna srečanja, zlasti za družine in tuje državljanke, o vprašanih, kot so vpliv mobilnih telefonov in elektromagnetnih polj, dojenje, preventiva, razne oblike zasvojenosti, odvisnost od družbenih omrežij in prehrana. Poleg tega bo v Ul. Sale 2b začelo delovati središče, namenjeno hišnim pomočnicam, v zvezi z vprašanjem dela pa bo stekla serija srečanj, prvo od katerih bo 18. novembra v središču Social Point Betlemme v Ul. Matteotti 5, medtem ko bo 21. novembra v kavarni San Marco posvet s pristojnimi občinskimi, pokrajinskimi in deželnimi odborniki. Na področju okolja bo v okviru združenj Accli delovalo tudi informativno okence v sklopu projekta EcoLife, medtem ko se krepiti tudi ponudba pošolskih dejavnosti za otroke z delavnicami kreativnega recikliranja, medtem ko bodo starejši občani v kratkem imeli na voljo novo zvezo upokojencev Accli. V okviru združenj želijo krepiti tudi t.i. socialni turizem in skupino solidarnega nakupovanja ter opozarjati na problem nasilja nad ženskami: v ta namen bo 30. oktobra v gledališču San Pio X v Štarananu ob 20.30 brezplačna gledališka predstava Sebben che siamo donne. (iž)

A.G.

POKRAJINA - Deželni odbornik Panontin objubil konkretne ukrepe

Divji prašiči, Bukavec: »Tri napake Dežele FJK«

V tržaškem pokrajinskem svetu je bil včeraj govor o šibi božji krajevnih kmetovalcev - divjih prašičih. Deželni odbornik za kmetijstvo Paolo Panontin je na avdiciji napovedal ukrepe, ki jih bo izpeljala deželna uprava, da bi drastično omejili njihovo prisotnost v Bregu in na Krasu, na dan pa so prišla tudi številna kritična mnenja predstavnikov kmečkih stanovskih organizacij in lovcev na račun dosedanjega po njihovem mnenju zelo pomanjkljivega odziva deželne oblasti do problema, ki ne zadeva zgolj kmetijstvo, temveč širše upravljanje ozemlja in zaščite naravnega bogastva.

Paolo Panontin je postal deželni odbornik za kmetijstvo šele maja letos. V pičlih petih mesecih mu je uspelo to, kar v zadnjih dvajsetih letih ni zmozel noben njegov predhodnik: deželni favnistični načrt je v začetku oktobra odobril - čeprav z večino, in torej ob nasprotovanju nekaterih predstavnikov - deželni favnistični načrt. Ta v 7. členu omenja vrsto ukrepov za zaščito ozemlja pred divjimi prašiči; predvsem omogoča povečano »delovanje lovcev«. O načrtu bo v roku dveh tednov razpravljala deželna odbor, potem se bo moral izreči svet krajevnih avtonomij; po odbornikovi oceni naj bi ga deželni svet odobril tja februarja prihodnjega leta.

Panontin je napovedal tudi povečanje lovske dejavnosti v loviščih v Žavljeh, Dolini, Bazovici, Opčine in Prosek, v katerih bodo mesečno preverjali odstrel in ob koncu opravili pregled, da bi ugotovili učinkovitost tega ukrepa.

Deželni odbornik je omenil še eno možnost: ureditev klavnice za klanje divjih živali, s čemer bi se izognili upepelitvi divjih prašičev, ki jih uplenijo pokrajinska gozdna policija, kar je - v letih globoke krize in vse večje revščine - v nebo vprijoč nesmisel.

Pokrajinski odbornik za kmetijstvo Igor Dolenc je tako »obseden« z divjimi prašiči, da jih »še sanjam ponoči ...« Živali povzročajo škodo kmetovalcem, poškodujejo travnike, da je tudi košnja po njihovih pohodih nemogoča, povzročajo pa tudi škodo živalim v evropsko zaščiteneh območjih.

Ob posegih pokrajinskih svetnikov Claudia Grizona (Ljudstvo svobode), Nadje Debenjak (Demokratska stranka) Giorgia Rossija (Dipiazzova lista) in Giorgia Re-

Avdicija deželnega odbornika za kmetijstvo Panontina v pokrajinskem svetu

ta (Retova lista) so iznesli svoja mnenja tudi predstavniki neposredno prizadetih: kmetovalcev in lovcev. Edi Bukavec (Kme-

čka zveza) je izpostavil tri napake Dežele Furlanije-Juljske krajine. Deželne oblasti niso zadostno nadzorovale skokovite ra-

zmnožitve divjih prašičev, in so torej zanjo odgovorne. Kriterij za izplačilo odškodnin zaradi nastale škode (znani »de minimis«) je nesprejemljiv. Sklad za odškodnino je povsem nezadosten, predvsem ob upoštevanju dejstva, da povzročijo divji merjasci na Tržaškem in Goriškem 50 odstotkov vse na deželnem območju storjene škode, kot je omenil predsednik 13. lovskega okraja Renzo Ambrosi (med predstavniki lovcev pa je bil prisoten tudi podpredsednik Društva slovenskih lovcev Doberdob Žarko Šuc.) Avdicija deželnega odbornika za kmetijstvo v pokrajinskem svetu je bila vsekakor koristna. Iz Panontinovega pogoja je bilo zaznati, da se je začela dežela končno konkretno ukvarjati s problemom divjih prašičev in vsem, kar je z njim povezano.

M.K.

DEVIN-NABREŽINA - Občinska urbanistična komisija

Devin in Križ, nove gradnje

V Devinu šest poslopij in trgovske dejavnosti, v Križu trgovsko-obrtna cona

Zelena luč za dokončno odobritev načrta za gradnjo novega stanovanjsko-poslovnega območja pri Devinu. Prižgala jo je devinsko-nabrežinska občinska komisija za urbanistiko na včerajšnji seji, potem ko je ugotovila, da je lastnik območja Eugenio Pahor zadostil vsem »priporočilom«, ki jih je bila konec letošnjega maja predložila občinska Služba za urbanistiko, prostorsko načrtovanje in javno premoženje.

Novo stanovanjsko naselje bo zgrajeno na območju, ki mu domačini pravijo Piščenc dol: med državno cesto št. 14 in hitro cesto, in sicer med nekdanjo trgovino s pohištvom Arcobaleno in zelenimi bloki v smeri proti Ribiškemu naselju. Po načrtu inž. Lorisa Boreana bo tam zgrajenih šest 8 metrov visokih stanovanjskih poslopij in večje poslopje za trgovske dejavnosti (ali bazen), ob vходу v novo stanovanjsko območje pa bo deželno cestno podjetje FVG Strade uredilo novo križišče za vhod v Devin iz Tržiške smeri.

Devinsko-nabrežinska občinska komisija je načrt sprejela marca 2012, to je tik pred iztekom Retove uprave. Nova uprava župana Vladimirja Kukanje je ocenila, da bi moral predlagatelj načrta priložiti k njemu tudi presojo o vplivu na okolje. Pahor se je pritožil na deželno upravno sodišče, postopek se je zavlekel, medtem pa so imeli občani in društva možnost za predstavitev pripomb in ugovorov k načrtu.

Januarja letos je občinski svet razpravljal o ugovorih in pripombah. Nekatere pripombe so bile sprejete v celoti, nekatere delno, večji del jih je bil zavrnjen. Med temi je bila tu-

di pripomba Eugenia Pahorja. Zahteval je črtanje popravka, ki predvideva vključitev »v urbano opremo pločnika vzdolž državne ceste št. 14 do cestarske hiše v smeri Tržiča in do obstoječega prehoda za pešce.«

Občinski odbornik za urbanistiko in podžupan Massimo Veronese je včeraj po seji urbanistične komisije sporočil, da sodi gradnja tistega pločnika med dela, ki jih bo moral predlagatelj načrta zgraditi. To je bil eden od pogojev, ki ga je občinska Služba za urbanistiko, prostorsko načrtovanje in javno premoženje vključila med »priporočila« v majskega dopisu predlagatelju načrta Pahorju. Slednji je privolil v ureditev pločnika, obenem pa je privolil, da se v konvencijo z občino vključijo možnost javnega prehoda skozi območje, da se bo tako lahko sprehajalna pot iz Devina nemoteno nadaljevala proti kraškimi vzpetinam čez hitro cesto.

Na seji urbanistične komisije je bil govor tudi o načrtu za gradnjo trgovsko-obrtno cone med Križem in Nabrežino na 34 tisoč kvadratnih metrov obsežnem območju že zdavnaj prekritega kamnoloma Smat, ki je v lasti avtoprevoznikega podjetja Cossutta. Člani komisije so ugotovili, da ni nobenega zadržka za dokončno odobritev načrta.

O obeh načrtih, devinskem in kriškem, bo govor na sredini občinski seji, na kateri bi ju morali, sodeč po pozitivnih mnenjih, ki ju je izrekla urbanistična komisija, dokončno odobriti.

M.K.

MILJE - Pripombe organizacije Legambiente

Spremeniti prostorski načrt za območje Lazareta in Sv. Jerneja

Občina Milje mora spremeniti tisti del novega prostorskega načrta, ki se nanaša na območje Lazareta in Sv. Jerneja. To v svojih pripombah zahteva okoljevarstvena organizacija Legambiente, ki v dopisu opozarja, da omenjeno območje zaznamuje visoka okoljska kakovost, enaka tisti, ki zaznamuje bližnje območje Debelega rtiča na slovenski strani meje, kjer je Republika Slovenija uvedla evropsko zaščiteno območje.

Poleg tega Legambiente nasprotuje dodatni urbanizaciji območja, kjer pa prostorski načrt predvideva možnost izgradnje trinadstropnega hotelskega kompleksa s prostornino 15.000 kubičnih metrov, obenem opozarja na bogastvo tamkajšnjega morskega dna in obale tako z naravovarstvenega kot tudi s kulturnega in zgodovinskega vidika, med drugim zaradi prisotnosti ostankov pomolov iz rimskega obdobja. Kaže, da vsega tega novi prostorski načrt Občine Milje ne upošteva, ugotavljajo pri Legambiente, zato zagovarjajo uvedbo evropskega zaščitene območja tudi na italijanski strani meje ter presojo o čezmejnem vplivu na okolje.

Tragična smrt stanovalke hiše, ki jo je zasul plaz ob nedavnem neurju, narekuje večjo preudarnost pri gradnjah na geološko ranljivih območjih.

Park vile Revoltella: odpravljanje škode po neurju

Do nadaljnega ne bo mogoče obiskati predelov parka vile Revoltella, ki jih je prejšnji teden opustošilo neurje. Tržaška občinska uprava je poskrbela za obvezen prehod, ki izvzema zgornji predel parka in omogoča dostop do cerkve ter do predelov, kjer ni nevarnosti za obiskovalce, ob ugodnih vremenskih razmerah pa bodo v kratkem ponovno odprli manjše otroško igrišče. To izhaja iz včerajšnjega sporočila občinskega odbornika za javna dela Andrea Dapretta o poteku del za odpravljanje škode, ki jo je v parku povzročilo neurje. Izredno deževje je poškodovalo eno od stez, saj se je dvignil tlak iz kock iz porfirja, na stezah iz steptane zemlje pa je ustvarilo globoke brazde, zaradi katerih je hoja nevarna. Poleg tega je otroško igrišče prekrilo blato, poškodovanih je nekaj pokrovov greznice in pritočnih odprtih ter stopnišč, del mejnega zidu pa se je porušil. Občinski vrtnarji čistijo območje in odnašajo nanošen material, medtem ko je za zavarovanje zidu poskrbelo specializirano podjetje.

Priletni goljuf

Goljufi so vedno na preži in z najrazličnejšimi triki skušajo omrežiti osebe, zlasti tiste, ki so že v letih, kdaj pa kdaj pa se jim to ne posreči, ko naletijo na dovolj pri-sebne občane. To je sporočilo dogodka, ki se je pripetil v sredo zjutraj v Ul. Ghega, ko je starejši moški pokleknil pred žensko: v roki je imel prstan in jo vprašal, ali je njen, ob negativnem odgovoru pa je na enak način nagovoril tudi druge mimoidoče. Ker se je občanka spomnila, da je v preteklosti že bilo prišlo do podobnih primerov goljufije, je obvestila policijo, katere izvidnica je malo zatem ustavila moškega: izkazalo se je, da gre za 72-letnega A.M. doma iz Agrigenta, ki se je mimogrede mudil v Trstu. Moškega so pregledali, a na njem niso našli ničesar, nato so ga pospremili na kvesturo, kjer so ga ovadili. Pri tem policija poziva občane, zlasti starejše, naj v podobnih primerih telefonirajo na številko 113 oz. naj se podajo v kak policijski urad.

Radio Fragola začenja sezono D-Fragola

Krožek Arci D-Sotto v Ul. Bernini bo drevi ob 21.30 gostil koncert zasedbe Il Cimitero nello Specchio. Gre za koncert, s katerim bo Radio Fragola uvedel sezono D-Fragola. Drevišnji koncert bo minil v znamenju jazz glasbe.

Vse o veganski prehrani

Kino in gledališče Fabbri v Ul. Fabbri 2a bo drevi ob 21. uri gostilo Alessandro Agosto, ki bo predavala o prehrani. Posebno pozornost bo predavateljica namenila veganski prehrani. Ob koncu predavanja bodo predvajali dokumentarec Vegetarian Party.

Štirje pitoni mladiči v akvariju

V mestnem akvariju si je mogoče ogledati štiri mladičke pitone. Ti so se zvalili pretekli ponedeljek, starša pa sta kraljevi piton Giulio in pitonka, ki so jo pred štirimi leti našli v Trstu. Mladički so v odličnem zdravstvenem stanju, v akvariju pa bodo na ogled približno mesec dni.

Publikacija o geometriji

L'ultima sfida di Euclide je naslov publikacije, ki jo bosta drevi ob 18. uri v Ul. Corti 3/A predstavila avtorja nove geometrije Alessandro Zampa e Francesco Ruppeni. Govorila bosta o življenju in delu Evklida, enega največjih grških matematikov, ki mu pripada izrek o neskončnem številu praštevil.

Pohod v gozdiček pri Farnedu

Jutri se lahko ljubitelji narave udeležijo pohoda v gozdiču pri Farnedu, kjer bo mogoče izvedeti marsikaj zanimivega in poučnega o tamkajšnji flori. Zbirališče bo ob 10. uri na krožišču v bližini gozdička, za vodeni ogled pa bodo poskrbeli vodniki iz gozdne straže.

Seminar o pravicah tujcev

Združenje ANOLF pripravlja seminar o primerih dobrih praks na temo informativnih okenc za tujce. V okviru seminarja, ki se bo začel danes ob 9. uri v avli Visoce šole za tolmače in prevajalce, se bo govorilo tudi o pravicah tujcev, ki imajo urejeno stalno bivališče.

TRST - Protest profesorja Snel razpelo v šoli iz protesta proti homofobni Cerkvi

Profesor na italijanskem liceju Dante-Carducci v Trstu je včeraj v znak protesta proti homofobnim stališčem katoliške Cerkve snel razpelo s stene učilnice. Profesor Davide Zotti, ki je tudi odgovoren za šolstvo pri združenju Arcigay, je dijakom utemeljil svoje dejanje kot izraz ogorčenja proti stališčem visokih cerkvenih dostojanstvenikov - očitno je imel v mislih stališče škofov Trsta, Vidma in Pordenona, o katerem poročamo na deželni strani -, ki vztrajajo na diskriminaciji istospolno usmerjenih oseb. »Kot profesor in homoseksualec - je poudaril Zotti - ne morem več opravljati svojega poklica v šolskih prostorih, ki bi bili zaznamovani z glavnim simbolom katoliške Cerkve, ki vztraja pri teptanju mojega dostojanstva istospolno usmerjene osebe.«

60-letnica
priključitve
Trsta
Italiji

OBLETNICA - Pred 60 leti so ameriške in britanske sile zapustile Trst oz. Cono A STO

Spomini angleškega »tržaškega« veterana

Skoraj 90-letni Larry Southgate se vsako leto vrača v mesto, kjer se je tudi oženil

V drugi polovici oktobra pred natančno 60 leti so ameriške in britanske sile po podpisu londonskega memorandumu prepustile Trst (cono A Svobodnega tržaškega ozemlja) italijanskim oblastem. Angleški general Winterton je podpis memorandumu pozdravil z zadovoljstvom, poveljstvi sta zapustili miramarski in devinski grad, vojaki in njihove družine so se v nekaj dneh izselili. Žene in otroci britanskih vojakov so stopili na vlak na glavni postaji. Vojaška vozila so v več konvojih odpeljali v Nemčijo: motorizirani oddelki so se pridružili tamkajšnjim britanskim enotam. Oktobra 1954 sta bila v Trstu samo še dva pehotna bataljona: pripadniki Loyal Regimenta (znani kot Loyals), nastanjeni v vojašnici v Ulici Rossetti in vojaki strelskega polka Lancashire Fusiliers (v Ul. Rossetti in pri Lazaretu). Oboji so se vkrkali na letalonosilko HMS Centaur, ki je v spremstvu dveh rušilcev odplula proti Malti.

Marsikateri upokojeni britanski vojak se še danes živo spominja svojih tržaških dni. Trst je tujim vojakom v glavnem ostal v lepem spominu: po težki vojni izkušnji je bilo tu prijetno živeti, čeprav je bilo ozračje še zelo napeto in predvsem na začetku je Italijo in Jugoslavijo ločevala prava železna zavesa. V Angliji so v poznejših letih ustanovili društvo »tržaških veteranov«, ki je še dejavno: BETFOR Association (BETFOR je kratica za British Element Trieste Force). Člani tega društva, ki izdaja tudi revijo, so danes stari več kot 80 let. Radi se srečujejo in tudi na spletni strani obujajo spomine ter delijo fotografije o tedanjih dogodkih ter o mestu, ki jih združuje. Občasno prirejajo tudi izlete v Trst.

Marsikateri britanski vojak si je med službovanjem v Trstu ustvaril družino. Med temi je recimo Larry Southgate iz Stockporta pri Manchesteru. V Trstu se je oženil in s svojo izvoljenko preživel večji del svojega življenja. Luciana Ceschia je odšla pred trinajstimi leti. Sam se približuje 90. rojstnemu dnevu, redno uporablja elektronsko pošto in piše na spletno stran omenjenega društva, v katerem velja za enega najbolj izkušenih (in duhovitih) članov. Med najinim dopisovanjem pred pomembno tržaško obletnico je razložil, da je bil septembra letos spet v Trstu, kamor se vrača skoraj vsako leto. Dobro obvlada italijanski jezik, še bolj pa tržaško narečje in ceni kraški teran. Spremlja tudi tukajšnje dogajanje (tržaškemu županu Robertu Cosolinju je poslal dopis s čestitkami ob 60-letnici memorandumu) in slovensko politiko (mimogrede nas je recimo spraševal o razgibanju politični poti Alenke Bratušek).

Southgate je med člani društva BETFOR veteran z najdaljšim »stažem« v Trstu. Svoje spomine je že objavil v nekaterih spletnih forumih, zdaj jih je opisal za Primorski dnevnik. Od marca do septembra 1946 je bil najprej nastanjen v Pulju, edinem angleškem oporišču v Istri. Tam je bil tudi avgusta 1946, ko je prišlo do grozovite tragedije na Vergaroli: na plaži so eksplodirale mine in pobile najmanj 80 ljudi, v glavnem Italijanov, med njimi več otrok (skoraj gotovo je bil to atentat, med možne krivce uvrščajo Ozno, okoliščine pa niso bile nikoli dokončno razjasnjene, op. nov.). Naš 90-letni sogovornik je bil tedaj še mladenič, oktobra so ga premestili v Trst in tam je ostal do februarja 1947. Vrnil pa se je septembra 1948 in dokončno odšel še-

Angleški vojaki so se pred 60 leti vkrkali na letalonosilko HMS Centaur, ki je v spremstvu dveh rušilcev odplula iz Trsta proti Malti

Ile septembra 1953, leto pred zaključkom misije.

Oktobra 1946 so ga poslali v vojašnico na Opčine. Tam je domoval Royal Welch Regiment (Kraljevi valižanski polk): »Bil sem motorist. Skoraj vsak dan sem raznašal pisma in pisne ukaze vzdolž Morganove linije. V cono B nismo smeli stopiti, saj bi nas jugoslovanski vojaki zajeli, zaprli in zaslislali kot vohune. V takih primerih si lahko ostal v zaporu nekaj dni ali tudi tednov. Potem so te zaslislali še Angleži v Trstu.« Mladi Larry je zatorej pozorno vozil po Krasu in si vseskozi ogledoval zemljevid, da ne bi slučajno zapeljal na prepovedano območje. Z motorjem BSA 500 je vozil do mejnega prehoda Hrpelje-Kozina, po poti je opazoval veliki Titov napis na griču ob meji (najbrž tistega na Kokoši) ter številna partizanska gesla na hišah ob cesti. Tudi zadnjemu prišlecu je bilo jasno, da je Kras v primerjavi s Trstom nekaj čisto drugega. »Čeprav sem že doživel kruto vojno v severni Evropi,

sem bil še mlad in nedolžen. Zelo sem se bal, da bom za ovinkom naletel na jugoslovansko izvidnico.« Na meji pri Kozini je izročil pisma, popil čaj in se odpravil nazaj na Opčine. »V Bazovici sem ugotovil, da vsi domačini govorijo meni nerazumljiv jezik. Šele zatem so mi povedali, da je to slovenščina in da je na Krasu prevladujoči jezik. Mi in Američani, ki so bili prav tako na Opčinah, smo se že mučili z italijanščino in težko smo se sporazumevali z domačini; naročiti pivo ali čaj je bilo edino enostavno. Kave nismo radi pili, premočna je bila.«

Tik pred božičem leta 1946 se je Southgate v najhujši zimi zadnjih desetletij kot običajno odpravil z motorjem proti Pesku: »Veliki trg je poledele, morje do valobrana je bilo tudi ledeno, jaz pa sem se moral voziti po Krasu ... Na meji pri Kozini so me odtrgali z motornega kolesa in me postavili pred peč, kjer se je talil led na mojih oblačilih.« Motor se potem ni več prižgal, olje je puščalo. Z rojakom sta ga

spravila v kombi in jo mahnila po ledu proti Opčinam. Pri Bazovici je na cesti ležalo veliko drevo. »Moral smo ubrati daljšo pot do velikega kamnoloma (Faccanoni, op. nov.) ter nato po ovinkasti cesti do Opčin. Na polovici poti se je kombi obrnil okoli svoje osi in pristal na zemljišču v obliki terase. Bila sva terorizirana, a nepoškodovana, motorja pa ni bilo več. Izgubila sva ga po poti nekje nad univerzo.« Peš sta šla do Banov, kjer sta poklicala v opensko vojašnico in počakala na avtomobil. Nekaj dni zatem je moral Larry pred polkovnika. Ta mu je očital, da ni sedel ob motornem kolesu v zadnjem delu kombija, kot predpisuje zakon. Mladenič se je izgovarjal, da bi na ta način verjetno umrl, polkovnikov odgovor pa je bil prežet z angleško pragmatičnostjo: »Veš kako pravijo ... Človeka nadomestim v petih minutah, na motorno kolo pa moram čakati tri mesece. Plačaj funt globe in marširaj zunaj za kazen. Pa vesel božič.«

Aljoša Fonda

Prva vojna in ženske

V okviru razstave Trst 1914, mesto in vojna bo danes v Skladišču idej ob 17.30 predavanje zgodovinarke Marte Verginella na temo Prva svetovna vojna in ženske.

Ljubljanski bienale v Trstu

V okviru 24. ljubljanskega bienala oblikovanja BIO 50: Zdaj ena od pobud poteka tudi v Trstu. V Studiu Tommaseo v Ul. del Monte 2/1 je namreč do 3. novembra na ogled razstava MAP PIN združenja Trieste Contemporanea, ki je sestavni del ljubljanskega bienala. V tem okviru bo drevi ob 19. uri tudi srečanje s kustosinjo Majo Vardjan in muzejsko svetovalko Cvetko Požar iz Muzeja za arhitekturo in oblikovanje iz Ljubljane, ki bosta predstavili bienale v slovenski prestolnici.

Višji inštitut za verske vede

V veliki dvorani v škofijskem semenišču v Ul. Besenghi 16 se danes začne novo akademsko leto Višjega inštituta za verske vede. Ob 17.30 bo uvodno predavanje docenta za ekzeziologijo na teološki fakulteti srednje Italije Alessandra Clemenzie na temo Kaj je človek in zakaj se ukvarjaš z njim? Razmišljanja o novem humanizmu v Jezusu Kristusu.

Narečno gledališče

V okviru 30. sezone tržaškega narečnega gledališča, ki ga prireja združenje L'Armonia, bo drevi in jutri ob 20.30 ter v nedeljo ob 16.30 v gledališču Silvio Pellico v Ul. Anagnano 5/2 nastopila skupina Il gabbiano s komedijo Forsi che si... forsi che no Riccarda Fortune, ki je delo tudi režiral.

Za cerkvico pri Plavah

V konferenčni dvorani Zadruga kraške banke na Opčinah bo danes ob 18. uri predstavitev vojnega dnevnika Maria Muccinija Ed ora, andiamo! Il romanzo di uno »scalcinato«, ki je izšel na pobudo skupine za preučevanje prve svetovne vojne pri društvu Societa Alpina delle Giulie ter številnih drugih italijanskih, slovenskih in avstrijskih združenj, katere cilj je zbiranje sredstev za obnovo cerkvice bivšega vojaškega pokopališča pri Plavah v Soški dolini v Sloveniji.

GLASBA - Mednarodna nagrada za kompozicijo v spomin na Giampaola Corala

Natečaj za skladatelje

Sad sodelovanja združenj Chromas in Chamber music - Med 64 partiturami iz desetih držav bodo 31. oktobra razglasili zmagovalca

Pokojni Giampaolo Coral, ustanovitelj in dolgo let umetniški vodja Mednarodnih srečanj s sodobno glasbo Trieste Prima, je globoko obžaloval ukinitve Mednarodnega natečaja kompozicije mesta Trst in si je vztrajno prizadeval za obnovo pobude, vendar se mu je želja izpolnila le posthumno: uresničili so jo njegovi prijatelji v okviru društev Chromas in Chamber Music, ki sta navezala sodelovanje, iz katerega se je pred dvema letoma rodila Mednarodna nagrada za kompozicijo Coral Award. Vezana je na mednarodni natečaj za komorno glasbo Trio di Trieste, ki poteka vsaki dve leti: nove skladbe, ki jih bo žirija presodila med 29. in 31. oktobrom, postanejo obvezne partiture za komorne skupine, ki se bodo preizkusile prihodnje leto, tako pobuda istočasno skrbi za promocijo ustvarjalnosti in poustvarjalnosti.

Umetniški vodja društva Chamber Music Fedra Florit je včeraj vodila tiskovno konferenco, ki je pri omizju združila podpredsednico Anno Illy, pokrajinsko odbornico Roberto Tarlao ter predsednika društva Chromas Corrada Rojaca. Floritova je postavila pomen tekmovanja, ki spodbuja komponiranje komorne glasbe ter se zahvalila javnim in zasebnim pokroviteljem, ki jo podpirajo, od Dežele FJK

preko Pokrajine in Občine, pa Trgovinske zbornice, pomorske agencije Samer & Co, zavarovalnice Generali, Banke Mediolanum ter Deželnega sedeža RAI, do Spomeniškega varstva, ki bo v palači Economo gostilo žirijo. Sestavlja jo pet mednarodno uglednih skladateljev: predsednik je Claudio Ambrosini, člani Sandro Gorli, Pavel Mihelčič, predsednik Društva slovenskih skladaljev in umetniški vodja festivala Unicornum ter ansambla MD7, nemška komponistka Charlotte Seither ter francoski mojster Laurent Spielmann. Presoditi bodo morali 64 partitur, ki so prišle iz desetih različnih držav, 31. oktobra pa bo ob 18h v Mali dvorani gledališča Verdi nagajevanje in koncert, ki ga bo oblikoval češki kvartet Josef Suk, ansambel, ki je lani osvojil 1. nagrado na tekmovanju Trio di Trieste. Razpis tekmovanja je zahteval nekoliko neobičajen izdelek, namreč tri skladbe za različne due: violina, viola in violončelo s klavirjem, torej zanimiv izziv za skladatelje, ki še niso prestopili praga štiridesetih let (dandanes je doba mladosti nekoliko podaljšana, če pomislimo, kako so nekoč mnogi skladatelji ustvarjali svoje umetnine še v najstnikih letih).

Prvo nagrado, ki znaša 7.000 evrov, bo zmagovalcu poklonila Coralova vdova Monika Verzar Co-

ral, drugo (2000 evrov) pokrajinska uprava, skladbe pa bodo doživele kar veliko izvedb, tako na tekmovanju prihodnje leto kot na pomembnih mednarodnih festivalih sodobne glasbe in v koncertni sezoni društva Chamber Music, poleg tega bo založnik Ruggeri natisnil partiture, spletna televizijska mreža Limen pa posnela in natisnila CD in DVD.

Anna Illy je izrazila svoje zadoščenje zaradi priznanja, ki ga je društvu podelil sam predsednik republike Napolitano, pokrajinska odbornica Tarlao pa je utemeljila podporo in pozornost pokrajinske uprave, kjer je zadržana za politiko za mlade, socialo, prizadete osebe in priseljence. Predsednik društva Chromas Corrado Rojac je izrazil svoje veselje nad sodelovanjem, ki je pripeljalo do tako pomembnega rezultata: sam skuša čim bolj nadaljevati Coralovo poslanstvo in z ostalimi člani društva se pripravlja na skorajšnji začetek 28. mednarodnih srečanj s sodobno glasbo (od 31. oktobra do 5. decembra), kompozicijski natečaj pa bo imeniten uvod, ki bo najlepše počastil spomin na neutrudnega kulturnega delavca, ki je s pokončno držo kljuboval nelahkim pogojem ter povezal Trst z najsodobnejšimi ustvarjalnimi tokovi iz cele Evrope, do ZDA in Daljnega vzhoda.

Katja Kralj

SLOVENSKI KLUB - Film in razstava Banditenkinder

Krute zgodbe otrok, ki so bili ob otroštvo

Pogovor z režiserko Majo Weiss in prof. Janezom Žmavcem, ki je preživel taborišče

Maja Weiss in Janez Žmavec ob razstavnih panojih in številno občinstvo, ki si je ogledalo film v Gregorčičevi dvorani

FOTODAMJ@N

Kriki, jok, bobnenje letal, glasno sopenje vlaka na železniški postaji: v celovečernem dokumentarcu Banditenkinder - slovenskemu narodu ukradeni otroci režiserke Maje Weiss se prepletajo boleči spomini otrok, ki so jih nacistične sile odvzele staršem in jih poslale na prevzgojo v nemška taborišča. Film so v organizaciji Slovenskega kluba predstavili predsinoci v Gregorčičevi dvorani.

Avgusta 1942 so 645 otrok, od nekaj mesečnih dojenčkov pa do osemnajstletnikov, iz zbirnega centra v Celju prisilno odposlali preko prehodnega taborišča Frohnleiten v Avstriji v taborišča (večinoma so se nahajala v stavbah samostanov) Eisenstein, Saldenburg, Neustift, Himmelberg, Seligenporten, Mainburg in Kastl. Bili so hčerke in sinovi partizanov, ustreljenih talcev, upornikov oz. tistih, ki so bili na kak način tudi zgolj osumljeni sodelovanja s partizanskimi četami. Njihove matere, starejše sestre, brate in sorodnike so deportirali v Auschwitz in druga taborišča, kjer je večina tudi umrla.

Na filmskem platnu se prepletajo življenjske usode posameznih preživelih, ki pripovedujejo o lastnih težkih izkušnjah in borbi za preživetje. Besede sovraštvo, lakota in trpljenje zvenijo težko in trpko. Pod grožnjo, da so že prepodobni banditom, so morali korakati, dvigovati zastavo z nacistično svastiko, opravljati raznorazna za Reich koristna dela, se učiti pesmi v čast Hitlerju in na tak način pod pečatom nemštva pozabiti na slovensko identiteto.

Idejno vezno nit filma sestavlja soočanje z zdajšnjimi župani, zgodovinarji in preživeli nemškimi pričami iz tistih krajev, kjer so se taborišča nahajala. Med pogovorom, ki je sledil predvajanju celovečerca, je režiserka Maja Weiss dejala, da so hoteli na tak način dregniti v kolektivni zgodovinski spomin: »V vseh teh krajih smo sprožili proces postavljanja spominskih obeležij.«

Pomen ohranjanja spomina je izrazito poudaril tudi predsednik Društva taboriščnikov ukradenih otrok prof. Janez Žmavec. »Večina izmed nas se je vrnila domov. Nekateri so imeli srečo, da jih je doma čakal vsaj eden od staršev ali kak drug sorodnik, številni pa niso imeli nobenega. V domačem kraju so dobili le požgano hišo in so morali beračiti in odraščati brez pravic, kot so se sami znašli,« je uokviril.

V tedanji Jugoslaviji ukradeni otroci niso bili namreč deležni več kot upravičene odškodnine ali skrbi. Nanje so gledali kot sumljive, s švabsko komponento pomešane otroke. Približno 200 še živečih uživa danes finančno pomoč in zdravniško rento Republike Slo-

venije. Hude travmatične izkušnje ukradenega in poteptanega otroštva so zaznamovale celo njihovo življenje. Želja mnogih po tem, da bi si sami ustvarili toplino lastne družine, se v filmu zrcal-

li v očeh vnukov in vnukinj. Informacije o tem, kar se je zgodilo, nam posreduje tudi razstava Muzeja novejšje zgodovine v Celju. Vsem generacijam v spomin in opomin. (vpa)

- samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Včeraj danes

Danes, PETEK, 24. oktobra 2014

RAFAEL

Sonce vzide ob 7.33 in zatone ob 18.05 - Dolžina dneva 10.32 - Luna vzide ob 7.55 in zatone ob 18.32.

Jutri, SOBOTA, 25. oktobra 2014

DARIJA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 16 stopinj C, zračni tlak 1016 mb ustaljen, vlaga 65-odstotna, veter 10 km na uro jugovzhodnik, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 20 stopinj C.

Lekarne

Od ponedeljka, 20., do sobote, 25. oktobra 2014:
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Settefontane 39 - 040 390898, Oširek Osoppo 1 - 040 410515, Boljunec - 040 228124 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte
tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Settefontane 39, Oširek Osoppo 1, Ul. Cavana 11, Boljunec - 040 228124

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Cavana 11 - 040 302303.

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.
Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnice: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnice in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaskih bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Kino

AMBASCIATORI - 16.30, 19.00, 21.30 »The Judge«.
ARISTON - 18.45, 21.00 »Class Enemy«.
CINEMA DEI FABBRI - 16.00 »La murga«; 18.00 »Quien manda«; 21.00 »Vegetarian party«.
FELLINI - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Il sale della terra«.
GIOTTO MULTISALA 1 - 16.15, 18.40, 21.30 »Il giovane favoloso«.
GIOTTO MULTISALA 2 - 16.15, 17.50, 21.00 »Boyhood«.

sapori del corso
okusi krasa

SARDOC
TRATTORIA GOSTILNA

vabi danes, 24. oktobra, ob 20. uri na
VEČER OKUSOV KRASA 2014

razstava fotografa Miloša Zidarič "Svet lavande"
prisotna bo kmetija Ekotera z izdelki lavande,
Bruno Santini pa bo nam pokazal predmete
vojnih ostankov iz prve svetovne vojne

Gostilna Sardoč - Prečnik 1/b - Tel. 040 200871 - www.sardoc.eu

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.15, 19.10, 20.40, 22.15 »Buoni a nulla«.

KOPER - PLANET TUŠ - 18.40, 20.40, 22.15 »Drakula: Skrta zgodba«; 16.15, 18.50, 20.00, 22.10 »Labirint«; 17.00, 21.00 »Ni je več«; 16.40, 20.30 »Olivia«; 22.30 »Pravičnik«; 19.45, 22.00 »Sprehod med nagrobniki«; 16.10, 19.00, 20.10 »Vloga za Emo«; 17.00, 18.55 »Čebelica Maja«; 16.00, 18.00 »Čebelica Maja 3D«.

KOSOVELOV DOM SEŽANA - 15.00 »Delavnica animacije«; 20.00 »Zapelji me«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.30 »La moglie del cuoco«; 20.00 »The Equalizer - Il vendicatore«; Dvorana 2: 18.10, 22.15 »Maze Runner - Il labirinto«; 16.30, 18.20, 20.10 »Tutto può cambiare«; Dvorana 3: 16.30, 18.30, 20.45, 21.45 »Guardiani della galassia«; 16.30, 18.10, 20.00, 22.15 »Soap opera«; Dvorana 4: 16.40, 20.30, 22.15 »Io sto con la sposa«; 18.30 »Amore, cucina e...curry«.

SUPER - Film prepovedan mladim izpod 18. leta starosti.

THE SPACE CINEMA - 16.30, 19.00, 21.30 »Maze Runner - Il labirinto«; 16.10, 18.50, 21.30 »The Equalizer - Il vendicatore«; 18.10 »Lucy«; 22.15 »... e fuori nevicata!«; 20.05 »Tutto può cambiare«; 16.20, 18.50, 21.20 »Guardiani della galassia«; 17.00, 19.30, 22.00 »Guardiani della galassia 3D«; 16.10, 18.55, 21.40 »The Judge«; 16.15, 18.10, 20.05, 22.00 »Soap opera«; 16.10 »Box-trolls - Le scatole magiche«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.30, 19.50, 22.10 »Guardiani della galassia«; Dvorana 2: 17.00, 19.30, 22.00 »The Judge«; Dvorana 3: 17.40, 20.40 »Boyhood«; 21.30 »Guardiani della galassia 3D«; Dvorana 4: 18.00, 19.50 »... e fuori nevicata!«; Dvorana 5: 17.20, 20.20 »Il giovane favoloso«.

Mali oglasi

IŠČEM DELO kot negovalka starejših oseb, 24 ur dnevno. Tel.: 00386-31354244.

POMAGAM PRI UČENJU višješolcem in srednješolcem - večletna izkušnja. Tel.: 339-8201250.

PRODAM avtomod, motorhome laika 57 S, letnik '91, opremljen z vsemi dodatki. Tel. št.: 333-4872311 (v jutranjih urah).

PRODAM peč na drva za centralno ogrevanje, unical, malo rabljena, cena po dogovoru. Tel. št.: 040-225817.

PRODAM sliko Stanota Žerjale velikosti 120 x 90. Motiv: Cesta skozi gozd proti jezerčku. Tel. št.: 040-272701 (ob uri obedov).

V BLIŽINI glavne univerze oddam obnovljeno stanovanje, primerno za dve osebi. Tel.: 327-6950659.

Primorski mobile

Spletne novice
Primorskega dnevnika vedno s sabo

Snami aplikacijo iz spletne trgovine

Available on the App Store

Google play

Vse najboljše zlata nona

Vera!

Andrej z Jessico,
Jasmina z Alešem
in vsi, ki te imajo radi

Turistične kmetije

AGRITURIZEM ŠTOLFA
SALEŽ 46 je odprt vsak dan do 26. oktobra.
Tel. 040-229439

Osmice

BORIS IN MARGARET MIHALIČ z družino, vabita v prenovljene prostore osmice na Katinari pri Nadliškovih. Tel. št.: 335-6067594.

DRUŽINA CORETTI je odprla osmico v Lonjerju. Toplo vabljeni! Tel. 340-3814906.

DRUŽINA MERLAK je odprla osmico v Ul. San Sabba 6, v bližini Rižarne. Toči belo in črno vino z domačim prigrizkom. Tel.: 329-8006516.

DRUŽINA SLAVEC je v Mačkoljah št. 133 odprla osmico. Tel. št.: 040-231975. Prisrčno vabljeni!

JADRAN je odprl osmico v Ricmanjih. Tel.: 040-820223.

OSMICO sta odprla Nini in Stano v Medji vasi št. 14. Tel. 040-208632.

PAOLO IN MARINKA sta v Mavhinjah na Punkišči odprla osmico. Tel. št.: 040-299985.

PRI DAVIDU v Samatorci št. 5 je odprta osmica. Vabljeni! Tel. št.: 040-229270.

PRI KUSU Ul. Commerciale št. 180 je odprta osmica. Tel. št.: 040-414307.

Loterija 23. oktobra 2014

Bari	75	73	9	4	28
Cagliari	35	6	60	53	28
Firenze	42	37	15	68	55
Genova	49	76	38	81	27
Milan	15	82	30	6	81
Neapelj	35	86	50	63	39
Palermo	48	69	77	61	18
Rim	26	72	46	43	53
Turin	17	51	27	86	63
Benetke	39	19	68	71	47
Nazionale	50	49	32	2	27

Super Enalotto št. 127

7	21	44	53	59	64	jolly 57	
Nagradni sklad							35.345.727,01 €
Brez dobitnika s 6 točkami							-- €
Brez dobitnika s 5+1 točkami							-- €
10 dobitnikov s 5 točkami							20.996,53 €
568 dobitnikov s 4 točkami							372,35 €
22.383 dobitnikov s 3 točkami							18,82 €

Superstar

12

Brez dobitnika s 5 točkami	-- €
1 dobitnik s 4 točkami	37.235,00 €
104 dobitniki s 3 točkami	1.882,00 €
1.977 dobitnikov s 2 točkami	100,00 €
12.944 dobitnikov s 1 točko	10,00 €
28.004 dobitnikov s 0 točkami	5,00 €

Zveza cerkvenih pevskih zborov - Trst

v sodelovanju s

Slovensko prosveto

v okviru 16. Koroških
kulturnih dnevoev na Primorskem

vabi na

SREČANJE MLADINSKIH ZBOROV

v soboto, 25. t.m., ob 20. uri
v novi cerkvi sv. Janeza Krstnika
v Štivanu

Nastopili bodo:

Young roses
(Šmarjeta pri Rožu - Aut)
MIPZ Igo Gruden
(Nabrežina - Ita)
Dekliški zbor Vipava (Slo)

Slovensko prosvetno društvo Mačkolje

vabi na zgodovinski večer

FANTJE NA VOJSKO POJDEJO

- o usodi Tržačanov
na vzhodnih bojiščih
prve svetovne vojne
bo spregovoril
Roberto Todero.

Nocoj, 24. oktobra, ob 20h
v Srenjski hiši

Obvestila

TKD PREGARJE organizira 25., in 26. oktobra 9. gobarski praznik na Pregarjah. V soboto, 25. oktobra, bo igrala skupina Mambo kings, v nedeljo, 26. oktobra, bogata ponudba gobjih jedi, stojnic in razstavo gob. Ob 10. uri je gobarski pohod, ob 14. uri zabava z ansamblom Beneški fantje in humoristom gasilcem Sašom.

ROJANSKA SKUPNOST vabi na družabnost, ki bo v nedeljo, 26. oktobra, od 16. ure dalje pri Aniti Perič, Ul. degli Olmi 23, pri Lajnarjih.

TPPZ P. TOMAŽIČ sporoča, da bo v nedeljo, 26. oktobra, ob 14.30 nastop na proslavi v Prečniku in v torek, 28. oktobra, ob 20.45 na sedežu na Padričah seja odbora.

GLASBENA DELAVNICA - ŠC Melanie Klein organizira glasbeno delavnico za otroke od 4. do 8. leta. Delavnico, ki bo potekala ob sobotah zjutraj vodi prof. Tea Košuta. Info in prijave na tel. 345-7733569 ali info@melanieklein.org.

ONAV (vsedrjavno združenje pokaševalcev vina) vabi na večer z rdečimi vini iz Bordeauxa. Pokušnja bo v torek, 28. oktobra, ob 20.00 na Dolgi kroni v Dolini. Informacije in vpisnina: 333-9857776, trieste@onav.it, www.onavtrieste.jimdo.com.

SLOVENŠČINA ZA ODRASLE - ŠC Melanie Klein prireja začetniške in nadaljevalne tečaje. Tečaj traja 20 ur in poteka enkrat tedensko. Minimalno število tečajnikov je pet, maksimalno pa deset. Info in prijave na tel. 345-7733569 ali info@melanieklein.org.

TEČAJA SLOVENŠČINE pri SKD Drago Bojan-Gabrovec začneta v torek, 28. oktobra, (nadaljevalni). V četrtek, 30. oktobra, (začetniški). Urnik: 20.00-21.30. Info na tel. 340-2741920 (Mirela).

NA BARKOVJANSKEM POKOPALIŠČU, ob spomeniku padlih, bo v sredo, 29. oktobra, ob 15. uri polaganje vencev predstavnikov Republike Slovenije, KD Barkovlje iz Zveze partizanov. Po starem običaju bo blagoslov grobov v soboto, 1. novembra, ob 14.30.

OB 110-LETNICI ROJSTVA SKLADATELJA STANETA MALIČA: župnija sv. Jerneja ap. in MeCPZ Sv. Jernej, v sodelovanju z ZCPZ - Trst, vabijo na spominsko sv. mašo, ki bo v četrtek, 30. oktobra, ob 19. uri v župnijski cerkvi na Opčinah.

POBUDE V OKVIRU PRAZNIKA SV. MARTINA NA PROSEKU - Rajonski svet za Zahodni Kras in vaše organizacije prirejata razstavo in pokašnje fanclov z dušo, ki bo v soboto, 8. novembra, ob 18. uri na sedežu rajonskega sveta. Vabimo vaščane in vaščanke, ki želijo razstavljati svoje dobrote, da se prijavijo v uradu rajonskega sveta na Proseku št. 159 ali na tel. št. 040-225956 do 30. oktobra.

STRANKA KOMUNISTIČNE PrenoVE OBČINE DOLINA vabi člane in simpatizerje na aktiv v četrtek, 30. oktobra, ob 19. uri v foyerju gledališča Prešeren v Boljuncu.

POKUŠNJA VIN - pobude v okviru

praznika Sv. Martina na Proseku: rajonski svet za Zahodni Kras vabi pokašnje in kontovelske proizvajalce, da se udeležijo 5. pokašnje vin, ki bo 11. novembra na dvorišču rajonskega sveta. Razstavljamci naj se javijo v tajništvo do 31. oktobra ali na tel. št. 040-225956.

TELOVADNE URICE za otroke vrtcev s slovenskim učnim jezikom od oktobra do konca maja, vsako sredo z urnikom: 15.30-16.30 ali 16.30-17.30 v večnamenski dvorani Slovenskega dijaškega doma S. Kosovel, Ul. Ginnastica 72. Info tel. 040-573141 ali urad@dijski.it.

VZPI-ANPI Opčine, Bani, Ferlugi, Piščanci vabi na počastitev padlim v NOB. Zbrali se bomo v soboto, 1. novembra, ob 9.30 v Prosvetnem domu na Opčinah. Odšli bomo v povorki k vaškemu spomeniku na Dunajski cesti in nato na opensko pokopališče. Istočasno bo delegacija položila vence pri spomenikih P. Tomažiča in tovarišev, 71 talcev, Rozalije Kocjan-Guličeve, petih kurirk in štirih tovarišev v parku ob Kraški ulici. Sodelujejo MoPZ Tabor in MoPZ Sv. Jernej, Kostanca Mikulus, taborniki in skavti.

TORKLA v Tržaški Kmetijski Zadrugi, bo začela kmalu obratovati. Zaradi organizacijskih razlogov, naprošamo naše cenjene člane in oljkarje, ki želijo stiskati oljke pri nas, da se čim prej zgledajo na tel. št. 040-8990120.

AŠD SK BRDINA organizira tradicionalni sejem rabljene smučarske opreme v prostorih doma Brdina, Proseška ul. 109, na Opčinah. V četrtek, 6. novembra, od 18. do 21. ure zbiranje opreme. Urniki odprtih vrat sejma: petek, 7. novembra, od 18. do 21. ure; sobota, 8. novembra, od 16. do 21. ure; nedelja, 9. novembra, od 10. do 12. ure ter od 16. do 20. ure. Ob priliki, boste lahko dobili vse informacije glede smučarskih tečajev za zimsko sezono 2015. Info: 347-5292058, www.skbrdina.org

SKD S. ŠKAMPERLE sporoča, da bo redni (volilni) občni zbor v četrtek, 6. novembra, ob 19.30 v prvem in ob 20.00 v drugem sklicu v društvenih prostorih na Stadionu 1. maj, Vrdeška cesta 7. Vljudno vabljeni!

40 - LETNIKI (1974) se srečamo v Repnu v soboto, 15. novembra, ob 20. uri ob večerji z glasbo. Pridruži se nam! Pokličti najkasneje do sobote, 8. novembra, na tel. št.: 040-327115.

ZDRAVA HRBENICA za vse starostne skupine, preprečevanje bolečine v hrbtu, inkontinence, osteoporozo, itd. Vadba poteka vsak dan pri vas doma ali v studiju na Terminalu v Sežani. Info tel. 00386-41692247.

KRU.T obvešča, da bo v torek, 11. novembra, ob 15. uri na sedežu krožka, Ul. Cicerone 8 v drugem nadstropju, stekla delavnica »Od jeseni do zime: z barvami in podobami v svojo notranost« s psihologinjo in psihoterapevko Jano Pečar. Dodatne informacije in obvezna prijava na društvenem sedežu tel. 040-360072 ali krut.ts@tiscali.it.

DO SVOBODNEGA GIBA - revija otroških in mladinskih plesnih skupin ZSKD bo v soboto, 29. novembra, ob 17. uri v Prosvetnem domu na Opčinah. Rok prijave zapade v petek, 14. novembra. Info: 040-635626 ali info@zskd.eu.

50 - LETNIKI z Opčin, Repna, Banov, Trebč, Padrič, Gropade in Bazovice se dobimo na večerji v soboto, 15. novembra, ob 19. uri. Zaželeno prijavo do četrta, 30. oktobra, na tel. 340-6719437 (Dunja) in 348-2545082 (Tanja).

JUS OPČINE obvešča člane in bivačice na Opčinah, da bo sprejemanje prošenj za letošnjo sečnjo vsak torek od 18.30 do 19.30 in nato vsak naslednji torek, do najkasneje 28. novembra, na upravnem sedežu, Proseška ulica 71.

Prireditve

SPD KRASJE vabi danes, 24. oktobra, ob 19. uri v Trebče v Hiško u'd Ljenčice, na odprtje razstave kamnitih izdelkov Miloša Ciuka »Razpoka v kamnu«. Razstava bo odprta tudi v soboto, 25., od 17. do 21. ure in v nedeljo, 26. oktobra, od 10. do 18. ure.

SPD MAČKOLJE prireja zgodovinski večer »Fantje na vojsko pojdejo«. O usodi Tržačanov na vzhodnih bojiščih prve svetovne vojne bo spregovoril raziskovalec in zbiratelj Roberto Todero. Vljudno vabljeni danes, 24. oktobra, ob 20.00 v dvorano Srenjske hiše v Mačkoljah.

MLADINSKO ZDRUŽENJE LONJER-KATINARA prireja koncert ob priliki 10. obletnice ustanovitve MZ-ja v soboto, 25. oktobra, ob 18. uri v prostorih Športnega centra v Lonjerju. Nastopata MVS Anakrousis in PZ Tončka Čok. Toplo vabljeni!

ZCPZ TRST v sodelovanju s Slovensko prosveto in v okviru 16. Koroških kulturnih dnevoev na Primorskem, prireja »Srečanje mladinskih zborov«, ki bo v soboto, 25. oktobra, ob 20. uri, v novi cerkvi sv. Janeza Krstnika v Štivanu. Nastopili bodo: Young rose, MIPZ in Dekliški zbor Vipava. Uvodni pevski pozdrav bo podala MIPŠ župnije sv. Janeza Krstnika (Devin, Štivan, Medja vas). Vabljeni!

L'ARMONIA IN ZADRUGA KD PROSEK KONTOVEL prirejata gledališko predstavo v tržaškem narečju »El maggiordomo in giallo« v nedeljo, 26. oktobra, ob 17. uri v kulturnem domu na Proseku. Vabljeni.

ODBOR ZA VZDRŽEVANJE SPOMENIKA PADLIM V PREČNIKU vabi v nedeljo, 26. oktobra, ob 14.30 na proslavo ob 30-letnici odkritja spomenika padlim. Sodelujejo OPS Vigred, Godbeno društvo Nabrežina in TPPZ P. Tomažič. Govornik: Peter Verč. Po proslavi in v ponedeljek, 27. oktobra, ob 16. do 19. ure bo pri Sardoču v šotoru na ogled razstava in videoposnetki.

UNINT - Umetniška šola (kulturni center F. Olivarez) prireja vodeni ogled razstave »Man Ray-a v Villi Manin v nedeljo, 26. oktobra. Info: 338-3476253, 040-9882109, 040-2602395.

KNJIŽNICA P. TOMAŽIČ in tovariši pri SKD Tabor - Opčine vabi na predstavitev knjige Bogomile Kravos »Zgodba mojega očeta« v sredo, 29. oktobra, ob 20.30. Z avtorico se bo pogovarjala Ivana Suhadolc.

RAZSTAVA FRANKO VECCHIET »Poskusni odtisi in drugi capricios« v MIB - School of Management, Palača Ferdinando - Oširek Caduti di Nassiriya 1. Vabljeni v sredo, 29. oktobra, ob 17.30 na finissage. Razstava bo na ogledu do torka, 11. novembra. Vodeni obiski z umetnikom vsak torek od 17.00 do 19.00.

SKD VIGRED vabi v sredo, 29. oktobra, ob 20. uri v Štalco v Šempolaju na otvoritev razstave »Pijača v 1. svetovni vojni«.

FOTOVIDEO TRST80 vabi na ogled fotografskih razstav: v gostilni v Križu - Alessio Fiorentino »Skriti obrazi«; v gostilni pri Ferlugih - Marko Civardi in Tiziano Neppi »Naša ošterija danes in pred 100 leti«; v restavraciji v Prečniku - Miloš Zidarič »Pobiranje sivke«.

FOTOVIDEO TRST80 prireja v petek, 31. oktobra, ob 20. uri na sedežu v Ul. S. Giorgio 1 (nad slovenskem konzulatom) predavanje Dušana Jelinčiča »3 x 8000«, na katerem bo avtor prikazal fotografije s svojih podvigov na himalajskih osem-tisočakah. Vabljeni!

SKD BARKOVJE Ul. Bonafata 6, s pokroviteljstvom ZSKD in Slovenske prosvete vabi v petek, 31. oktobra, ob 20.30 na predstavitev knjige ob besedi in slikah. Avtor Berti Bruss »Tu, i

miei occhi - io, l'anima tua«, z njim se bo pogovarjal Ladi Vodopivec. Glasbena kulisa Ženske vokalne skupine Barkovlje, vodi A. Pertot.

Prispevki

V drag spomin na pokojnega Vikota daruje žena Milka 50,00 evrov za nabrežinske cerkvene zvonove.

V spomin na sestro Vando Starc daruje Marjan Starc 200,00 evrov za ŠD Kontovel.

Ob 13. obletnici smrti moža oz. očeta Emila Škabarja darujeta žena Vera 20,00 evrov in Nadja z Milošem 30,00 evrov za KR D Dom Briščiki.

V spomin na Vando Starc vd. Starc darujeta Matejka in Marjan 200,00 evrov za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Kontovelu.

V spomin na sina Walterja in dragega prijatelja, profesorja Pavla Merkuja, daruje Deziderij Švara 80,00 evrov za društvo KONS.

V spomin na Brunota Pertota darujeta Tatjana in Karlo Pangos 50,00 evrov za popravilo nabrežinskih zvonov.

† Zapustil nas je naš dragi oče in nono

Just Vodopivec

Žalostno vest sporočata

sinova Marko in Aleš z družinama.

Pogreb bo v ponedeljek, 27. oktobra, od 10.30 do 12.30 v cerkvi v Boljuncu. Sledila bosta sveta maša ter pokop na domačem pokopališču.

Boljunc, 24. oktobra 2014

Pogrebno podjetje Alabarda

Zadnji pozdrav nonotu

tvoja Gaia

Odšel je h Gospodu
po zaslužen plačilo
JUST VODOPIVEC,

dolgoletni cerkovnik v Boljuncu.
Za njim žaluje

boljunška župnijska skupnost
s svojim župnikom g. ŠPEHOM

ter izreka sinovoma Marku in
Alešu z družinama globoko sožalje.

† Po dolgi bolezni nas je zapustil naš dragi

Dario Hlabian

Žalujoci

sin Edmund s Katjo, vnuka Erik
in Sara, Elena z Dejanom.

Pozdravili ga bomo jutri, 25. oktobra, od 11. do 13. ure v kapeli v ulici Costalunga.

Pogreb z žaro bo v ponedeljek, 10. novembra, ob 11. uri v cerkvi sv. Martina v Dolini.

Žalovanju se pridruži

družina Polh

NEKDANJA UMObOLNICA - Zanimivo srečanje v priredbi fundacije Benetton

Boljša prihodnost lahko v BIH zraste tudi na ajdovem polju

S kmetijstvom skušajo oživeti Srebrenico - Svoje izkušnje predstavili tudi nekateri Slovenci

Soočanje s preteklostjo je v Bosni in Hercegovini zelo težavno, saj ga pogojujejo interesi makro politike, ki vplivajo tudi na mikro okolja - na primer na vasi Osmače in Brežani blizu Srebrenice. V prvi so bili zgodovinsko naseljeni Bošnjaki in muslimani, v drugi Srbi in pravoslavci. Leta 1991 je tu živelo okrog 1.200 ljudi: obiskovali so iste šole, si delili isti življenjski prostor. Med vojno je umrlo 300 domačinov, preostali so bili prisiljeni zapustiti svoje domove. Danes prebiva tu le še 150 oseb, vsaka s svojo dramatično zgodbo, kovčkom bolečine in doživljenjske grozote. Vsaka od tu živčih skupnost se sooča predvsem s svojimi žrtvami.

Pred preteklostjo ne moreš pobegniti, je včeraj v Trstu dejal 33-letni Muhamed Avdić iz Osmač, moraš pa jo pomenovati s pravilnim imenom. V Srebrenici se je zgodil genocid, mednarodno sodišče je že dokazalo, kdo je zanj odgovoren: pred to resnico ne smemo pobegniti, ne sme pa postati ovira. Preteklost mora najti ustrezno mesto v družbi, obravnavati pa jo je treba kot preteklost. V zgodovini države ali naroda je dvajset let tako rekoč malenkost, v življenju vsakega človeka pa dolgo obdobje: zato si mora vsakdo ustvariti tak »danes«, iz katerega se bo rodil boljši in lepši »jutri«.

Muhamed Avdić in Nemanja Zekić iz Srebrenice sta med tistimi, ki verjamejo, da lahko boljša prihodnost zraste tudi na ajdovem polju. Zato sta pristopila k skupini Adopt Srebrenica (Posvoji Srebrenico), ki sta jo leta 2005 ustanovili fundacija Alexander Langer iz Bocna in Tuzlanske Amica iz Tuzle. V njej sta prepoznala prijatelje, ki zasledujejo iste cilje: biti »graditelji mostov, preskakovalci zidov in raziskovalci mej«, kot je pravil Langer. V skupini se mladi različnih narodnosti odkrito pogovarjajo o preteklosti, se soočajo tudi s krivdami svoje strani, načrtujejo dejavnosti, da bi srebreniški pokol ne bil pozabljen, da bi Srebrenica ponovno zaživela. Tu se je rodila tudi zamisel, da bi opustošenim vasem in njivam vrnilo življenje z ajdo. S pomočjo na novo obdelanih njiv in številnih mednarodnih partnerjev, ki so jih radodarno podprli, se je na planote nad Srebrenico, v vasi Osmače in Brežani, začelo vračati življenje. Prepričani so, da ima pridelovanje ajde tudi ekonomski potencial in da bi drugi podobni načrti lahko pripomogli k novemu zagonu Srebrenice in njene okolice.

V moč njihovega kmetijskega projekta verjame tudi fundacija Benetton, ki jim je letos podelila nagrado Carlo Scarpa, v sklopu katere sta Muhamed in Nemanja včeraj spregovorila v nekdanji umobolnici, kjer je v sodelovanju s številnimi partnerji (med drugim tudi Skupino 85 in Cizerouno iz Trsta) potekalo zanimivo soočanje o različnih pristopih do zemlje, o odnosih med lokalnimi skupnostmi in okolico.

Zakaj ravno tu? Ker so po zaprtju psihiatričnih bolnišnic skušali, tudi s pomočjo fundacije Benetton, osmisliti in urediti veliko svetoivansko zeleno površino, kot je v imenu zadruge Monte s. Pantaleone spomnil Vladimir Vremec. Babice, ki se danes vzpenjajo z vnuki, da bi jim pokazale čudovite vrtnice, ki jih tu gojijo, dokazujejo, da je mesto »prebavilo« bolečo preteklost tega kraja. Njegova želja je, da bi tu uredili čim več mestnih vrtov in ustanovili vrtnarsko šolo. O že obstoječih mestnih vrtovih in skupini prostovoljcev Urbi et Horti je spregovorila Luciana Boschini, medtem ko je Enrico Maria Milić predstavil svojo izkušnjo pridelatelja tečajev poljedelstva in čebelarstva v Pliskovici, ki pridobivajo z ustanovitvijo promocijskega centra Joseph tudi vse večjo turistično vlogo.

Pogled na območje vasic Osmače in Brežani blizu Srebrenice

Svoje »terenske« izkušnje sta predstavila tudi vinar Sandi Skerk in sirar Leonard Vidali, ki sta sodelujoče tudi pogostila s svojimi dobrotami. Praprovskega

nogradnik je spregovoril o terasasto obdelanih površinah med Piščanci in Nabrežino, ki so povečini zapuščene in zaraščene; Skerk pa verjame, da je zgodovina na strani teh paštnov, na katerih so zaradi edinstvene lege že pred stoletji gojili trto in oljko. Vidali pa je predstavil svojo dvajsetletno izkušnjo bazovskega živinorejca in sirarja: v njegovem hlevu je danes 40 glav živine, ki mu vsak dan dajo tudi tisoč litrov mleka.

Med številnimi nastopajočimi je bil tudi biolog Gianni Tamino, ki je opozoril, da poljedelstvo izgublja svojo preventivno nalogo: pridelovanje hrane. Vrniti se je treba k logiki okolju in skupnosti prijaznega kmetijstva, samo tako bomo odpravili enega od številnih paradoksov, ki ga na primer predstavljajo »pizzoccheri« - ajdove testenine, ki veljajo za najbolj tipično jed Valtelline. Žal pa ni tu več nobenega ajdovega polja: tradicionalno jed pripravljajo z uvoženo ajdo ... (pd)

GOSPODARSTVO - Srečanje o prostotrgovinskem sporazumu TTIP Odločen NE tajni pogodbi, ki posega v naše socialne in okoljske standarde

Stop sporazumu TTIP in stop svetovnim roparjem! je bil naslov javnega srečanja, ki se je v torek popoldne odvijalo v eni od mestnih dvoran Univerze v Trstu. Ekonomisti so govorili o Čezatlantskem trgovinskem in investicijskem partnerstvu TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership); o prostotrgovinskem sporazumu med ZDA in EU, zaenkrat še v fazi pogajanj, ki potekajo za tesno zaprtimi vrati.

Srečanje je organiziral tržaški odbor Liste Tsipras, sicer pa gre za širšo vseevropsko akcijo zoper tajne čezatlantske trgovinske sporazume. V Trstu je bil med povabljenimi predavatelji ugledni ekonomist Riccardo Petrella, ki je predstavil svoja stališča do tovrstnih sporazumov. Predavatelj je uvodoma orisal zgodovino podobnih trgovinskih sporazumov, ki jih je bilo v zadnjih desetletjih kar veliko, in opozoril precej številno občinstvo, da je treba izraziti nasprotovanje škodljivim tajnim pogodbam. Glavni cilj sporazuma je namreč odprava regulativnih ovir, ki omejujejo potencialne dobičke multinacionalnih korporacij z obeh strani Atlantika. Dejansko so te ovire nekateri naši najbolj cenjeni socialni in okoljski standardi, kot so delavske pravice, predpisi o zdravi in varni hrani, predpisi o uporabi strupenih kemikalij, digitalni zakoni o zasebnosti ...

Prof. Petrella močno nasprotuje mehanizmu, ki bi podjetjem omogočilo, da tožijo vlade za sprejemanje zakonov, ki bi povzročili dejansko ali samo potencialno izgubo dobička. Sporazum namreč močno posega v pravni red držav podpisnic in ga podrejuje interesom korporacij. Vnašajo celo paralelni zasebni sodni sistem, po katerem bodo korporacije smele neovirano preganjati države, kadar bodo presodile, da je bila kršena njihova pravica do zaslužka. Po oceni prof. Petrelle vnašajo prilagoditev evropskih zakonodaj ameriški. »Zato moramo z različnimi akcijami izraziti nasprotovanje sporazumu, ki se sklepajo v tajnosti in korporacije postavljajo nad človeka in okolje«, je ocenil gost srečanja, ki je prepričan, da netransparentna in izključujoča pogajanja kršijo vsa načela demokratičnosti in onemogočajo oblikovanje širšega družbenega soglasja o nadaljnji liberalizaciji mednarodne trgovine. (šč)

Prof. Riccardo Petrella med posegom v predavalnici Tržaške univerze FOTODAMU@N

KORONEJSKI ZAPOR - Združenje @uxilia predstavilo projekt Matere zapornice z videokomunikacijo Skype govorile z učiteljicami svojih otrok

Na ženskem oddelku koronejskega zapora trenutno prestaja kazen 25 obsojenk, pred tedni pa je tu kazen prestajalo kar 33 obsojenk. Veliko obsojenk ima mladoletne otroke, zaporniška pravila pa so načeloma enaka za matere in obsojenke brez otrok. In ker so zapornice, predvsem mame, pogosto v tiski zaradi skrbi za otroke, so zelo dobrodošli projekti, kakršnega je v tržaškem zaporu včeraj predstavilo združenje @uxilia, ki ima zelo razvejano dejavnost na različnih področjih družbenega udejstvovanja.

Njegov predsednik Massimiliano Fanni Canelles je predstavil projekt Parl@ con lei: nuove tecnologie per una carcere al femminile, ki je zapornicam omogočil komunikacijo preko video komunikacije Skype. V projekt, ki se je sicer zaključil, a ga nameravajo v prihodnjih mesecih obnoviti, so zaenkrat vključili »le« tri zapornice, ki so v okviru projekta dobile možnost pogovora z učiteljicami svojih otrok. Direktor zapora Ottavio Casarano je poudaril, da je koronejski zapor z veseljem pristopil k pobudi, ki olajšuje komunikacijo med obsojenkami in njihovimi otroci. Direktor je pojasnil, da imajo zapornice enkrat tedensko po deset minut pravico govoriti s svojimi bližnjimi, kar pa za marsikatero mamico ni dovolj. Še manj pa za njihove otroke. »Z novo tehnologijo bi svoje otroke lahko videli tudi zapornice, ki prihajajo iz tujih držav in imajo otroke zelo daleč«, je pojasnil direktor zapora, ki pa je izpostavil nekatere pomanjkljivosti v zaporniških pravilih, ki so zelo toga. Pravila na-

mrež ne vključujejo pravice do netradicionalnih načinov komunikacije, je pojasnil direktor na včerajšnjem srečanju, na katerem smo tudi slišali, da stroga določila lahko s svojim naborem dejavnosti "zmehčajo" neprofitna združenja.

Na včerajšnji predstavitvi so se vsi strinjali, da otroci niso krivi za prestopke svojih staršev, zato ne smejo biti prikrajšani pri vzgoji. Kaj mamiciam v zaporu dejansko pomeni projekt @uxilie, je povedala 29-letna Rosa, ki ima tri majhne otroke. Obsojenka nas je zelo ganila s pripovedjo o tem, kaj ji je pomenilo govoriti z učiteljico svojih dveh šoloobveznih deklic. »Slišati, da moji deklici v šoli lepo sodelujeta in napredujeta, me je tako razveselilo, da sploh ne najdem besed, ki bi izražale moje srečo«, je vidno ganjena povedala Rosa. V pogovoru nam je zaupala, da že eno leto ni videla otrok, ker so se preselili v Neapelj. Ker mora kazen prestajati do leta 2019, si želi še več projektov, ki bi ji omogočili intimnejši stik z malčki. Na vprašanje, koliko časa bo preživela v zaporu, je odgovorila, da prestaja 8 let, 8 mesecev in 21 dni dolgo zaporno kazen. Rosa je v isti sari dejala, da obžaluje svoje dejanja in da se po prestajanju kazni namerava zaposliti in skrbeti za svoje tri otroke. »To niso moje sanje, to je moj namen«, je odločno dodala Rosa, ki je pridrla na našo opombo, da življenje včasih ubira čudna pota, vsakemu se lahko zgodi, da kdaj skrene s poti. In brzokne si vsako od nas zaslužiti še eno priložnost, pa čeprav so vzroki za prestopanje kazni različni, večini pogosto nerazumljivi ... (šč)

LONJER-KATINARA 10 let delovanja Mladinskega združenja

Čeprav je Lonjer majhna vas na obrobju Trsta, kjer se število Slovencev že dalj časa manjša, je kulturno dogajanje kar pestro. Slovensko kulturno društvo Lonjer-Katinara in Kolesarski klub Adria imata za sabo že dolgo zgodovino, pred desetimi leti pa je z delovanjem pričelo tudi Mladinsko združenje Lonjer-Katinara, ki deluje v sklopu kulturnega društva in združuje mladino iz Lonjerja in Katinare pa tudi iz bližnje okolice.

Leta 2004 so se mladi vaščani združili z idejo, da bi radi tudi sami pripomogli k ustvarjanju kulturnega življenja v vasi. Kulturno društvo je pobudo podprlo in jim dalo na razpolago prostore, ki so jih nato sami uredili in jih spremenili v svoj sedež. Prevzeli so organizacijo vaškega pusta ter se več let tudi udeleževali Kraškega pusta na Opčinah, ponovno so obudili tradicijo dviganja mlaja, prevzeli so skrb za spomenika padlim partizanom v Lonjerju in na Katinari ter občasno prirejali druge kulturne večere in družjenja za mlade.

Obstoj Mladinskega združenja je tudi pripeljal do tega, da je v vasi ponovno nastal pevski zbor, ki je bil sprva le mladinska vokalna skupina, pozneje pa se je ta okrepila in preimenovala v Pevski zbor Tončka Čok, ki šteje zdaj že okoli 25 pevcev.

Mladinsko združenje je v vseh teh letih tudi sodelovalo in pomagalo pri vseh pobudah kulturnega društva in kolesarskega kluba Adria. To konstantno sodelovanje je pomenilo, da so se mladi v vasi približali aktivnemu delovanju društev, kar je s časom privedlo tudi do tega, da je sedanjí odbor društva sestavljen v glavnem iz bivših članov Mladinskega združenja.

In tako je od tiste pomladi leta 2004 minilo že 10 let. Mladinsko združenje, sicer v drugačnem sestavu, še vedno deluje. Sedanjí člani so prišli na zamisel, da bi to okroglo obletnico obeležili s kulturnim večerom, ki se bo vršil v soboto, 25. oktobra ob 18. uri v prostorih SKC v Lonjerju. K sodelovanju so povabili Mladinsko vokalno skupino Anakrousis iz Gropade, nastopil pa bo tudi domači zbor Tončka Čok. (djk)

ŽARIŠČE

Spomin na 1. svetovno vojno

ADRIJAN PAHOR

Pred natanko enim tednom je v okviru niza srečanj »pod lipami« go-spa Dorica Makuc v Centru Lojzeta Bratuža predstavila svoj TV dokumentarec o soški fronti. Kljub temu, da se je Dorica Makuc rodila v Vidmu, je pristna Goričanka, v našem mestu je opravila učiteljsko maturo, leta 1952 pa diplomirala v Beogradu na Novinarsko-diplomatski visoki šoli. Zaradi bogatega raziskovalnega dela in velikega zanimanja, ki ga je z njim spodbudila, gospa Dorica Makuca ni poznana samo v zamejstvu in seveda posebno tu na Goriškem, ampak tudi v širših krogih strokovnjakov in ljubiteljev naše polpretekle zgodovine in naše tradicije, skratka naše prisotnosti na tem koščku zemlje, saj je velik del svojega življenja posvetila odkrivanju, dokumentiranju, raziskovanju in zbiranju zgodovinskega gradiva, ki ga je nato oblikovala v televizijski dokumentarni film, radijsko nadaljevanko ali reportažo ali pa knjigo - Dorica Makuc je namreč tudi odlična publicistka. Sodelovala je tudi s številnimi časopisnimi hišami, radijskimi postajami in televizijskimi studii v zamejstvu in v Sloveniji. Značilno zanjo je predvsem to, da raziskuje manj znana poglavja naše polpretekle zgodovine, zato je obseg njenega pridobljenega arhivskega gradiva in dokumentarnega bogastva neprecenljiv. Vse to obsežno gradivo je nato našlo svoje mesto v zajetnem številu člankov, najrazličnejših prispevkov, študijah in razpravah v raznih revijah in publikacijah. Je tudi avtorica številnih knjig in radijskih oddaj, ki boljše predstavljajo usodo goriških Slovencev v matični domovini, zamejstvu,

zdomstvu in slovenski politični in ekonomski diaspori. Lahko bi rekel, da je z velikim občutkom odgovornosti in predanosti orala ledino marsikdaj zelo občutljivih in zapostavljenih tem novejšje slovenske zgodovine in nam ohranila neprecenljive dokumente o naše preteklosti. Najrazličnejše teme, ki jih je gospa Dorica Makuc obdelala v televizijskih dokumentarnih filmih, so kasneje dale pobudo tudi drugim raziskovalcem, da so tudi sami raziskovali v tej smeri. Spomnimo se samo, koliko zanimanja, strokovnih poglodbitev, filmskih obdelav in romanesknih izzivov je »sprožila« njena knjiga Aleksandrinke! Če zaokrožim celotno avtoričino delo, lahko mirno rečem, da gre za izjemno in nadvse plodno ustvarjalko, ki je s svojim poliedričnim zanimanjem za slovensko zgodovino postala precedens za številne kasnejše raziskovalce in navdušence za tovrstne tematike, katerim je tako rekoč pripravila »teren« za dodatna poglabljanja in njihovo nadgradnjo.

Prejšnji petek smo si lahko ogledali njen - mirno lahko rečem - umetniški dokumentarec o prvi svetovni vojni, ki ga je Dorica Makuc posnela že leta 1988 ob priložnosti sedemdesetletnice konca te neverjetne namreč, ki je pred šestindvajsetimi leti film zagotovo opozoril nase, lahko rečem, da je svojo pravo vrednost in sporočilo posredoval šele danes, ob stoletnici začetka vojne. Morda zato, ker se je v vsem tem času oblikovala (tudi zaradi obnovljenega zanimanja in številnih publikacij) nekakšna nova splošna zavest, kaj je ta vojna sploh bila. Morda tudi zato, ker

je bila to do nedavnega v slovenski zgodovinski stroki, da ne govorimo o šolskih učbenikih, v glavnem spregledana ali nezaželena tema, v kolikor je bila prva s.vojna imperialistična vojna. Morda nenazadnje zato, ker se ob avtoričinem (umetniškem) besedilu zvrstijo še nekateri citati znanih literarnih in filozofskih del naših in tujih pisateljev, ob njih pa še okusno izbrani glasbeni vložki in seveda sami prizori, ki poudarjajo predvsem tragedijo. Pred nami zaživi soška fronta od Bovca do Krasa, s posnetki številnih vojaških pokopališč s križi in nagrobnimi kamni z imeni nesrečnih udeležencev. Le te prekinjajo od časa do časa scene viseče pištole, lobanje in mitralješkega traka, pričevanje preživelega vojaka, kar še podkrepi srhljivost in nedoumljivo krutost dogajanja ob liniji, ob kateri sta si stali nasproti do usodnega oktobra 1917, ko se je fronta premaknila na reko Piave, vojski pod vodstvom Cadorne in Borojevića. Tu so še posnetki celotnega območja s »ptičje perspektive«, najrazličnejše slike vojnih dogodkov, celo maše, pri kateri sodelujejo avstro-ogrski vojaki, ki jih nato kurat »blagoslovi za smrt« ...

Na koncu tega pretresljivega pričevanja, prežetega z ljubeznijo do primorske zemlje (veliko je tudi zgodovinskih podatkov) je avtorica v razgovoru pripomnila, da je vse to dolgotrajno garaško delo namenjeno ozaveščanju posebno mladih, ki da morajo vedeti, kaj se je zgodilo, od kod prihajamo, zakaj se je nekaj zgodilo in zakaj se to ne sme več zgoditi. Da ne bi bil rek »historia magistra vitae« navsezadnje le prazna fraza ...

ZNANOST - Slovenski in ruski znanstveniki Razvili novo metodo za kompleksno zdravljenje raka

Inštitut Jožefa Stefana v Ljubljani

SIMBOLIČNA FOTOGRAFIJA

LJUBLJANA/NOVOSIBIRSK - Znanstveniki z Inštituta Jožef Stefan so skupaj s kolegi iz ruskega mesta Tomsk razvili novo metodo za kompleksno zdravljenje raka, na katero bolniki ne razvijejo odpornosti, je za rusko tiskovno agencija Ria novosti povedal direktor inštituta za fiziko odpornosti in znanosti o materialih Sergej Psahje.

»Gre za popolnoma nov pristop v boju z rakom. Kolegi z Inštituta Jožef Stefan iz Slovenije menijo, da je treba ustvarjene materiale uporabljati v kompleksni terapiji, in sicer za izboljšanje delovanja obstoječih zdravil za kemoterapijo. Po njihovih ocenah se lahko pri tovrstnem kombiniranem zdravljenju doza kemoterapije zmanjša za vsaj 20- do 30-krat,« je pojasnil Psahje. Skupni izsledki so pokazali, da material pri delovanju na rakave celice otežuje medcelično prehajanje

snovi, s čimer rakavo celico prikrajša za hrano in jo na tak način zavira v rasti ter razmnoževanju, pojasnjuje znanstvenik.

Kot je pojasnil, so že izvedli poskuse na laboratorijskih živalih, ki so imele raka mlečnih žlez. »Testi so bili uspešni. Sedaj smo začeli s testiranjem živali z melanomom, tj. malignim tumorjem kože.« Dodal je, da bo material registriran kot material za protirakava zdravila in se bo lahko uporabljal tako s kemoterapijo kot tudi brez nje. »Dela potekajo, mednarodni patent smo že podali. Računamo, da bo nova metoda oz. material dosegljiv za paciente čez največ dve leti,« je še dodal.

Po Psahjevih besedah znanstveniki nove generacije takšnih materialov razvijajo v laboratorijih tomske politehnične univerze in ob podpori ruskega znanstvenega fonda.

KOPRIVA - Do srede novembra

Razstava likovnih del članic KD iz Renč

KOPRIVA - V vaških prostorih ŠKUDT Kopriva v drugi polovici oktobra in prvi novembra gosti članice likovnega odseka Društva za kulturo, turizem in razvoj iz Renč, ki so se julija letos mudile na slikarskem ex tempore na bližnjih Brjah, in sicer v nasadu sivke dr. Milka Noviča. Razstavo so odprli v petek, 17. oktobra, oblikovale pa so jo članice same (Foto Alan Kosmač), ki poleg čopiča in lopatice obvladajo tudi glasbo in petje. Na razstavi, ki bo v Koprivi na ogled še do polovice novembra, se skupno predstavljajo dvajset likovnih umetnic, ki so si za skupni imenovalec izbrale sivko. Vsaka si je ustvarila svoj odtenek sivke, kakor je na predstavitvi povedala akademska slikarka Jana Dolenc, ki je tudi mentorica likovne skupine. Tehnika slikanja je akril na platno, ki so jo nekatere dopolnile tudi s kolažem, in sicer tako, da so na platno prilepile sivkine cvetove. Pristrčno otvoritveno srečanje, ki je izzvenelo v zvokih melodije in odtenkih barv, se je zaključilo ob prijetnem družabnem srečanju s hrano in pijačo.

Nova uvodna špica slovenske TV RAI

TRST - Od danes bo po 19. letih slovenske televizijske sporede deželnega sedeža RAI za FJK odpirala nova uvodna špica kot uvod v 20-letnico slovenske televizije, ki jo beležimo v naslednjem letu. Njen koncept sloni na igri kvadratov po zgledu uradnega logotipa RAI, odpiranju kvadratnih okenc-vpogleda v našo slovensko stvarnost-in njihovi rotaciji do sestavljanja geometrijskih figur, trikotnikov s priklicem Triglava kot narodnega simbola.

TA TEDEN

EDINOST

PRED 100 LETI

Trst je v teh dneh obiskal avstrijski nadvojvoda Fran Salvator. »Nadvojvoda Fran Salvator je kot vrhovni pokrovitelj avstrijskega »Rdečega križa« prišel inšpicirar pomožne bolnišnice za sprejemanje ranjencev. Ob njegovem prihodu v Trst so ga sprejeli in se mu poklonili namestnik princ Hohenlohe, župan dr. Alfonz Valerio, kontraadmiral Koudelka in policijski predsednik dr. Alfred Manussi - Montesole.

Nadvojvoda je ložiral v »Excelsior Palace« hotelu. Najprej je obiskal pomožno bolnišnico v zavodu »Austro-Amerikane« pod škednjem. Tu so ga sprejeli razni člani odbora »Rdečega križa« in primarij te bolnišnice dr. Seunig, ki je nadvojvodi predstavil tudi druge zdravnike in zdravniške kandidate, ki delujejo v tej bolnišnici, in ga potem spremlil po raznih sobah, v katerih so nameščeni ranjenci. Nadvojvoda je z mnogimi ranjenci zelo prijazno govoril, in sicer v vsakim v njegovem materinem jeziku. Pred odhodom iz te bolnišnice, se je nadvojvoda pustil slikati. Od tu je šel nadvojvoda v mestno bolnišnico, kjer ga je že v veži sprejel ravnatelj tega zavoda dr.

Julij Ascoli, ki se mu je poklonil in ga potem spremlil v četrti in deseti kirurški oddelek, v katerih so nameščeni ranjenci. Tudi v tej bolnišnici je nadvojvoda govoril z raznimi ranjenci, a črnovojniku Mihaelu Regentu, ki je doma s Kontovelja in je oče sedmih otrok, je nadvojvoda podaril bankovec za petdeset kron. Iz mestne bolnišnice je šel nadvojvoda ob deseti uri v pomožno bolnišnico v prostorih društva »Austria«, kjer ga je med drugimi pričakoval tudi tržaško - koperski škof mons. Andrej Karlin. Tudi tu je nadvojvoda govoril z mnogimi ranjenci v njih materinem jeziku in se pred odhodom pustil slikati skupaj z gospodi članicami »Rdečega križa«, ki v tej bolnišnici služijo kakor strežnice, in sicer je sam izrazil željo, da se dajo skupaj z njim slikati tudi te gospe.

Popoldne je nadvojvoda obiskal še Lloydova parnika »Elektra« in Metkovič, ki sta v službi »Rdečega križa« in sta zasidrana ob pomolu della Sanità. Nadvojvoda je na koncu dal izraza svojemu zadoščenju, da je v Trstu vse tako lepo urejeno za sprejem ranjencev.«

TA TEDEN

PRIMORSKI DNEVNIK

PRED 50 LETI

Tržaški Slovenski klub je tokrat posvetil večer istrskemu pesniku Mati Baloti. »Kot je predsednik kluba v pozdravnih besedah omenil, je namen kluba posvetiti vsako sezono kak večer eni ali drugi osebnosti tudi iz hrvaške Istre. O Baloti je tokrat predaval profesor Tone Peruško iz Pulja, najboljši poznavalec tega velikega Istrana.

V začetku predavanja je profesor Peruško najprej na kratko prikazal razliko med Baloto in Gervaisom, ki je tudi istrski pesnik. Toda Gervais je pesnik Liburnije, tistega predela Istre, ki se je najprej civiliziral. In medtem ko poje Gervais v najbolj melodiozni čakavščini, je dialekt Balote štokavsko - čakavski, bolj trd, kakor je predel Istre za Učko tudi po ljudeh trd in civilizacijsko bolj zaostal. Toda tako kot Gervais Balota ni istrski pesnik samo po dialektu temveč po tematiki, po pesniškem izrazu in po pesniški sliki Istre in njenih ljudi.

Mate Balota je pesnik tistega predela Istre, kjer je še danes ohranjena glasbena jolklor, originalna istrska

glasbena lestvica in pa stari inštrument roženice. Toda Balota v svojih pesmih niti ni prikazal Istre iz časa, ko je pisal pesmi, temveč Istro iz svoje mladosti, kmečko, ribiško, patriarhalno Istro. Predavatelj je zato navedel dva osnovna razloga: subjektivnega, iracionalnega in objektivnega, racionalnega. Prvi je v tem, da je Balota tudi kot profesor in znanstvenik vedno v sebi ostal kmet, ribič. Toda kot znanstvenik je tudi racionalni ekonomist, ki ve, da si vsaka družba, vsak razred gradi lastno civilizacijo, običaje, moralo, ki niso manj vredni od istih vrednot drugega razreda. Zato podaja Balota v pesniških slikah oblike kmečkega umetniškega doživljanja in umetniškega izražanja. In tako so pri njem pogoste tudi pesmi s cerkveno tematiko, čeprav je bil sam ateist.

Kot pravi umetnik si je Mate Balota ne le ustvaril lasten umetniški izraz temveč je našel tudi tisto stališče po katerem je ročno delo družbeno enako vredno umskemu.«

NARODNI DOM - Žalna seja v poklon Pavletu Merkúju

Zapustil je izjemno dragoceno dediščino

Pogled na publiko med včerajšnjo žalno svečanostjo v tržaškem Narodnem domu

FOTODAMIJ@N

Veliko prijateljev, kulturnih in javnih delavcev se je včeraj na žalni seji v tržaškem Narodnem domu poklonilo spominu na skladatelja, jezikoslovca, etnomuzikologa in književnika Pavleta Merkúja. Besede sočutja so šle njegovim najbližjim, hčerki Jasni, sinu Andru in drugim sorodnikom, besede občudovanja in globoke hvaležnosti pa poliedrični kulturni osebnosti velikega formata, ki jo je izgubil Trst, naša skupnost in slovenski narod nasploh.

Slovesnost je v imenu prirediteljev, Glasbene matice, Slavističnega društva iz naše dežele in Skupine 85 ter SKGZ in SSO vodil ravnatelj Glasbene matice Bogdan Kralj. V atriju Narodnega doma pa so se udeleženci slovesnosti vpisovali v žalno knjigo. Seje se je udeležil tudi tržaški župan Roberto Cosolini.

Uvodoma je skladateljva pesem Dremlje se mi dremlje nežno zadonela izpod prstov kitarista Janoša Jurinčiča. Spomin na Merkúja je najprej obudil dolgoletni dirigent Glasbene matice Janko Ban, nekdanj skladateljven učenec in pozneje kolega na glasbenem oddelku Radia Trst A, za katerega je bil Merkú odgovoren vrsto let. V orisu poti njegovega ustvarjanja je Ban spomnil, kako je Merkú leta 1947 napisal prvo skladbo navdihnjen od Srečka Kosovele, v poznejših letih pa ga je osvojil neoekspresionizem, ki je bil tedaj uveljavljen v Evropi. Hvaležni smo mu lahko tudi za vrsto glasbenih publikacij in veliko obogatitev glasbenega arhiva Radia Trst A z izvirnim glasbenim gradivom, zlasti z območja Beneške Slovenije in Rezije.

Za Slavistično društvo je Marija Pirjevec spomnila, kako je Merkú sam pravil, da je bila radovednost glavni vzgib njegovega dela, pri katerem je bil skladatelj, muzikolog, jezikoslovec in raziskovalec. V življenju pa sta ga spremljala upornost in pogum, ki ju je pokazal, ko se je po vojni odločil za študij slavistike na ljubljanski univerzi. Odločitev je bila pogumna in daljnosežna, saj se je po končanem študiju vrnil v Trst in se vključil v kulturno življenje, ki se je obnavljalo po karanteni fašističnega obdobja in vojne.

Predsednik Skupine 85 Marino Vocci je opisal, kako je po zaslugi Pavla Merkúja nekoč odkril značaj in posebnosti Rezije, potem pa tudi Devin Nabrežino in druge kraje na Tržaškem. Ko je potem predsedoval Skupini 85 je bilo njegovo geslo »Skupaj za Trst«. Vocci mu ostaja hvaležen za vse kar je naredil kot človek miru in sožitja.

Tudi Marij Maver se je spomnil, kako je prišel na Radio Trst A in tam našel Pavla Merkúja, ki mu je postal mentor, kolega in prijatelj. Pri svojem neumornem raziskovanju se je zavedal, kako je pomembno, da Slovenci v Italiji poznamo svoje lastne kulturne, jezikovne in vsakršne značilnosti. Pustil nam je neizmerno bogato dediščino, ki bo ostala za vedno.

Žalno slovesnost je sklenil pevski zbor Jacobus Gallus pod vodstvom dirigenta Marka Sancina, ki je Pavlu Merkúju v slovo občuteno zapel eno izmed njegovih značilnih in prepoznavnih rezijanskih pesmi. (du)

STALNO GLEDALIŠČE FJK - Začetek sezone

Ko drama drugih vdre v naše življenje

Drama Finis terrae avtorja Giannija Clementija

Stalno gledališče Furlanije Julijske krajine je predsinoci uvedlo sezono z novim delom Finis terrae, uspešnega in cenjenega italijanskega avtorja Giannija Clementija na problematično temo priseljencev, ki skušajo za vsako ceno ubežati revščini in tudi z drugih vidikov tragičnih razmeram v revnejših državah ter se prebiti v bogatejši del sveta. Tema polni časopise in televizijske oddaje zlasti z novicami o množičnih prihodih na prenatrpanih razpadajočih plovilih in o tragičnih brodolomih, pa tudi s polemičnimi in z emotivnostjo nabitimi izjavami o sprejemanju in ne-sprejemanju ilegalnih pribežnikov, medtem ko je veliko manj racionalnih ocen pojava in tudi jasnih podatkov o pravih razsežnostih ob upoštevanju prihodov po kopnem, ki se običajno dogajajo v manj senzacijsko vzbujajočih razmerah, a so neredko enako dramatični in tragični, le da zadevajo posameznike ali manjše skupine, in predvsem jih je prav toliko, če ne še več. Kakorkoli že, Clementijeva drama sloni ravnano na senzacionalističnem in s čustvenostjo nabitem aspektu teme, na katero gleda z odprtim srcem in sočutjem ter manj z razumom.

Predstava je nastala v koprodukciji med deželnim Stalnim gledališčem in prestižnim festivalom Festa del teatro a San Miniato, na katerem so jo krstno uprizorili letos poleti, in sicer na sugestijo Antonia Calende, ki jo je tudi režiral. Z njo se Calenda, ki je bil doslej dvajset let umetniški vodja osrednje deželne gledališke hiše začasno posavlja od Trsta in od tukajšnjih zahtevnih ljubiteljev gledališča, kot je sam omenil na koncu sredine uprizoritve.

Gianni Clementi je tragično stvarnost pribežnikov vključil v banalno vsa-

kdanost tukajšnjega sveta, ki ga predstavljata majhna kriminalca, tihotapca, Sicilijanec Carbieli in Rimljan Beppe. Ko na božični čakata na čoln s pošiljko cigaret, v njuno morda ne ravno pravljeno, a znosno udobno in predvsem varno življenje vdre druga trda, kruta stvarnost ljudi, ki se krčevito borijo za preživetje. Vdor te drugačne dimenzije je avtor ponazoril s prehodom iz proze vsakdanjosti v poezijo, ki se napaja tudi ob starodavnih klasikih.

V vlogi naivnejšega Carbielija, ki še goji nekatere ideale, in ciničnega Beppeja nastopata Paolo Triestino in Nicola Pistoia; oba realistično prepričljivo prikazujeta mala preprosta človeka in učinkovito interpretirata Clementijevе spretno pisane in duhovite dialoge. Drugo stvarnost predstavlja skupina afriških igralcev – glasbenikov, ki s temperamentno glasbo ponazarjajo tudi drugačnost svoje kulture, in vodja njihove barke ter mučitelj, nekakšen zlodej, ki ga igra Francesco Benedetto.

Antonio Calenda je delo postavil z njemu značilno spretnostjo in učinkovito poudaril elemente spektakularnosti in trenutke klimaksa, kar je bilo gledalcem na sredini tržaški premieri všeč, kot so dokazali z dolgimi, toplimi aplavzi, čeprav niso prezrili, da predstava ni dosegla enovitosti in da se ni povsem izognila klisejskim mislim.

Pri oblikovanju predstave so sodelovali scenograf Paolo Giovanazzi, kostumograf Domenico Franchi in koreografinja Jacqueline Bulnes.

Pred začetkom predstave so ob 19. uri v foyerju predstavili leseni kip Giorgia Strehlerja, ki ga je leta ustvaril Bruno Chersicla in ga je Fundacija CRT podarila gledališču. (bov).

Prizor iz predstave Finis terrae na aktualno temo priseljavanja

glasba@primorski.eu piše Rajko Dolhar

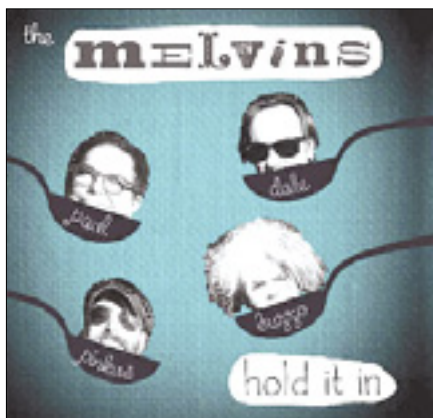
NA VES GLAS

PRISLUHNI HITU!

Hold It In The Melvins

Alternativni rok
Ipecac Recordings, 2014
Ocena: ★★★★★★

O ameriški skupini The Melvins sem že večkrat pisal. Nič čudnega, bend namreč snema plošče kot za stavo. Lani so fantje izdali album Tres Cabrones, letos pa je na vrsti že nov plošček Hold It In. The Melvins je prav gotovo eden izmed najbolj produktivnih bendov na svetovnih glasbenih sceni. Skupina iz Aberdeena, mesteca v zvezni državi Washington, je v tridesetletni karieri izdala okrog trideset študijskih plošč in EP-jev. Poleg tega so sodelovali pri številnih stranskih glasbenih projektih. Lider benda, glasbeni guru »King« Buzzo Osborne je na primer letos izdal svoj prvenec This Machine Kills Artists. V njem se je predstavil kot kantavtor s svojo akustično kitaro, a o tem kdaj drugič.

Hold It In je torej nova glasbena mojstrovina alternative rock benda The Melvins. Ploščo je tudi tokrat izdala ameriška neodvisna glasbena založba Ipecac Recordings, sestavlja jo dvanajst komadov, traja pa malo manj kot eno uro.

Pevcu in kitaristu Buzzu Osbornu ter bobnarju Daleju Coverju sta se tokrat pridružila člana benda Butthole Surfers kitarist Paul Leary in basist J. D. Pinkus. Fantje so skupaj posneli iz glasbenega zornega kota raznoliko ploščo. V njej namreč pridejo do izraza tako tipični Melvins komadi kot tudi bolj »vprašljive« pesmi, kot je na primer »college rock« komad You Can Make Me Wait. Takih glasbenih primerkov pa je vsekakor v albumu bolj malo. Več je tipičnih Melvins pesmi, kot na primer že prva Bride Of Crankensetin.

V komadu Barcelonian Horseshoe Pit se Osborne in ostali ozirajo na Ozzyja in njegove Black Sabbath ter nasploh na psihedelijo iz sedemdesetih let. Pristen Melvins sound pride spet do izraza v pesmi Onions Make The Milk Taste Bad, sludge metal komadu s počasnimi ritmi. Nekoliko bolj poskočen je pesem Eyes On You, ravno tako pa tudi »agresivna« Nine Yards. The Bunk Up je eden izmed tistih komadov, v katerih pride do izraza glasbena genialnost Osborna in ostalih, tudi tu pa z veseljem opazimo Ozzyjevo »senco«.

Pred koncem plošče je še čas za avtoironično »pescico« I Get Along (Hollow Moon) in hard komad Piss Pisstoferson, pred zaključnim, dvanajstminutnim glasbenim »delirijem« skladbe House Of Gasoline.

RIM - Premiera Due volte Delta Na festivalu tudi Boris Pahor

Elisabetta Sgarbi in Boris Pahor včeraj na rimskem filmskem festivalu

ANSA

Na filmskem festivalu, ki poteka tačas v Rimu, je bila sinoči na sporedu tudi premiera filma Due volte Delta, ki ga je posnela Elisabetta Sgarbi. Premiere se je udeležil tudi tržaški pisatelj Boris Pahor, ki je pred časom za potrebe milanske scenaristke in režiserke napisal poseben tekst. O tem, kako in v kolikšni meri je Elisabetta Sgarbi, sicer tudi glavna urednica založbe Bombiani, v svoj najnovejši film vključila Pahorjeve besede, bomo še poročali.

Festival se bo s podelitvijo nagrad zaključil v soboto.

Biodizel iz mikroalg - bodočnost energetskih virov?

Zaloga fosilnih goriv v svetu se krči dan za dnem. Zaradi tega moramo nujno iskati nove energetske vire. Eden izmed teh je biodizel. V zamejstvu so se trije študentje - Martin Milič, Mirko Jurčič in Henrik Šturman začeli ukvarjati prav s tem in se posvetili velikemu iskanju novih virov energije. Lani so sestavili zahteven projekt in dejansko pridobili bio gorivo iz ...alg. Šumovci smo se enostavno morali pogovoriti z njimi!

Bi lahko na kratko – nam, ki se na snov ne spoznamo – predstavili vašo zamisel?

Mirko: Celotno delo je slonelo na zasnovi fotobioreaktorja, s katerim raziskujemo najprimernejše pogoje za rast mikroalg, iz katerih lahko črpamo posebne lipide (maščobe). Iz teh lipidov s pomočjo kemičnih reakcij pridobimo biodizel. Zamislili smo si torej eksperimentalni bioreaktor, s katerim se predvsem preučuje vpliv svetlobe na biomaso (mikroalge). S tem sta se ukvarjala Henrik in Martin, osebno pa sem poglobil kemijsko-biološki del. Uporabljali smo bičkarja *Euglena gracilis*. Poleg tega, da proizvaja lipide, ima tudi nezamisljivo čistilno moč. Kar pomeni, da so te mikroalge zmožne čiščenja škodljivih snovi in proizvodnje alternativnega vira energije - biogoriva. Poleg izbire vrste mikroalge je moje delo slonelo na preučevanju najboljših pogojev (temperature, intenzitete svetlobe in drugo) za rast mikroalg. Za razvoj mikroalg sem pripravil raztopi-

no, ki simulira zoološke odplake, to so onesnažujoče snovi, ki lahko postanejo škodljive za okolje.

Zamisel je po svoje res edinstvena. Nam ne prišla na misel. Kako pa ste se sploh odločili, da se boste preizkusili v tem?

Mirko: Za projekt lahko povem, da je nastal med uro angleščine s prof. Milanič. V petem letniku kemijsko - biološke sekcije zavoda Štefan smo med učnimi urami tudi brali znanstvene članke in tam nekje oktobra smo brali o mladi dijakinji iz ZDA, ki je proizvajala biodizel iz mikroalg, vendar je pri končni fazi eksperimenta »ubila« mikroorganizme s pesticidi, ki lahko postanejo škodljivi za okolje. Torej sem si rekel: »Obstaja lahko način proizvodnje biogoriva, ne da bi uporabljali pesticide, ki so okolju škodljivi?« Iz tega vprašanja smo razvili projekt.

Henrik: Ideja je prišla od Mirkota, ki si je našel literaturo o tem in je potem vključil še Martina in mene v ta projekt. Naš bioreaktor se od že obstoječih razlikuje v tem, da je eksperimentalni, to se pravi, da ni bil zgrajen s ciljem, da bi proizvajal velike količine biogoriva, ampak da bi odkril pogoje, pri katerih alge rastejo najhitreje in imajo največji izkoristek.

Martin: Za to zamisel se je, po pravici reče, odločil Mirko. V avtobusu sva govorila o tem, da bi lahko predstavili nek projekt na sejmu v Milanu, kot je že lansko leto storil dijak iz našega zavoda. Razmišljali smo, kateri projekt naj bi predstavili, ko je Mirko prišel na dan z zamisljo o pridobivanju biogoriva iz alg.

**Projekt kot tak, čeprav zgle-
da precej enostaven, je gotovo
zahteval ogromno dela s strani
vseh sodelujočih, kajne?**

Henrik: Na žalost ja ... Za tem projektom je ogromno ur dela vsakega od nas, ampak največji del tega dela, to se pravi zamisel, študij delovanja in eksperimentiranje je opravil naš MIRKO!! Martin in jaz pa sva zgradila vso strukturo, jo se-

Preblisk tedna - Preblisk tedna - Preblisk tedna

»Furlanič sledi koritu, da bi si povečal vidljivost.«

Nove slovenske besedne zveze s komentarjev na spletu

Preblisk tedna - Preblisk tedna - Preblisk tedna

stavila in si jo tudi zamislila, nazadnje pa sem še jaz sam izdelal centralno kontrolno enoto, ki upravlja delovanje bioreaktorja.

Kako pa je sploh potekalo delo? Mislim, ali je vsakdo imel svojo točno določeno vlogo, ali ste si te vloge med sabo izmenjevali?

Henrik: Ne ne, vsak od nas je imel svoj del projekta, a smo med sabo veliko sodelovali. Martin je imel nalogo, da zgradi vso strukturo, pri tem pa sem mu tudi jaz pomagal, isto velja za Mirkota, kateremu sva oba pomagala, vsaj kjer se je dalo ... Ta projekt pa je pomenil tudi veliko sodelovanje med sekcijami našega inštituta.

Mirko, tebe smo srečali na letošnjem TriesteNext, kjer si, znotraj OGSa predstavil vaš projekt javnosti. To pa ni projekt, ki je ostal samo pri nas, saj ste ga predstavili tudi v Milanu. Kaj vam je pomenila ta izkušnja?

Izkušnja v Milanu je bila povsem koristna. Prišli smo v stik z mnogimi mladimi izumitelji in bodočimi raziskovalci, ki so predstavili zelo zanimive projekte z vseh znanstvenih področij. Spominjam se, na primer, projekta o biološki desalinizaciji vode ali matematičnega modela, ki po-

ve koliko je tvoje telo »lepo« in mnogo drugih. Zanimiva so bila tudi predavanja o obnovljivih virih energije. Žal pa komisija ni cenila našega dela. Vsekakor menim, da je ideja dobra in je naš projekt vzbudil veliko zanimanja na prireditvi Trieste Next.

Kaj pa glede bodočnosti? Kako mislite, da bo ta projekt vplival na vaše življenje oziroma nadaljnje študije?

Martin: Mislim, da ta projekt ne bo bistveno vplival na moje življenje oz. nadaljnje študije, zagotovo pa sem od tega veliko odnesel. Vsi trije smo hvaležni našemu zavodu, ki nam je omogočil razvijanje tega projekta in profesorjem, ki so nas ob tem podpirali.

Henrik: Mislim, da bo projekt zagotovo zaznamoval študijsko pot našega Mirka, dvomim pa, da bo podobno veljalo tudi zame, saj sem trenutno zaposlen na drugem področju.

Projekt biodizla je vseeno lep uspeh za trojico študentov iz zamejstva, saj jim je omogočil, da so ga predstavili v Milanu, nato pa jim je še odprl vrata letošnje znanstvene prireditve Trieste Next.

Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se

31. Senjam beneške piesmi »Cjemo čut an tvoj glas!«

Kot ste to verjetno že dojeli v preteklosti, smo Šumovci veliki ljubitelji glasbe. Ravno zato je Senjam beneške piesmi takoj pritegnil našo pozornost. To je festival moderne glasbe in pesmi v slovenskem domačem narečju, ki ga v Benečiji vsaki dve leti prireja Kulturno društvo Rečan. Senjam je že dolgoletna tradicija, saj ga prirejajo vse od leta 1971. Letošnja bo že 31. izdaja, odvijal pa se bo 8. in 9. novembra na Liesah. Odprt je vsem glasbenikom, pevcem in skupinam, ki se na festivalu predstavijo s pesmijo v slovenskem domačem narečju. Glasbeniki lahko prosto izbirajo vrst glasbe, ki jim je najbolj pri srcu. Besedilo pa naj bi čim bolj na široko predstavljalo vse doline Benečije. KD Rečan nato izbere pesmi, ki se mu zdijo najbolj primerne in ki izidejo na zgoščenki, skupaj z brošuro festivala. Nastopajoči posnamejo za svoje pesmi še polminutni video. Glasbeni vodja festivala je David Tomasetig, ki uči na Glas-

beni Matici v Špetru, kjer se je šolalo tudi veliko nastopajočih.

Šumovci smo o Senjamu podrobneje povprašali Martino Marmai, predsednico skupine Mladi Benečani, ki aktivno sodeluje na festivalu. Zanimalo nas je predvsem, kaj Senjam beneške piesmi pravzaprav pomeni za mlade iz Benečije in kako ga oni doživljajo.

Martina: Senjam (v narečju) pomeni predvsem "fešta"! Za nas mlade je to odlična priložnost, da pokažemo, kaj znamo. Sedaj, ko ga prirejamo že toliko let, je festival stalnica. Vendar včasih ni bilo tako. Senjam je bil skoraj edini večji dogodek za mlade Slovence iz Benečije, ki takrat niso imeli niti pravice do slovenske izobrazbe (dvojezična šola je bila namreč ustanovljena šele leta 1988). Senjam je eden najpomembnejših načinov, s katerim nam je uspelo ohraniti slovensko narečje v Benečiji. Prav zaradi tega pa so bile za organizacijo festivala vsako leto prave borbe.

Kako to misliš? Kako je italijanska javnost sprejemala Senjam in kako se je nanj

odzivala oz. se odziva?

Martina: Senjam je bil vedno "pod napadom" s strani Italijanov, ki ne sprejemajo Slovencev. Včasih je kakšna skupina celo zadnji trenutek odpovedala prisotnost, npr. enkrat, ko so starši otrok, ki naj bi sodelovali, izvedeli, da bodo njihovi otroci nastopali "con gli slavi". Včasih, ko so bila tudi besedila pesmi precej huda in so napadala razne javne osebnosti, se je dogajalo, da so organizatorji dobivali porisane

svoje avtomobile ali celo žeblje v gumah.

Stvar se je tolikokrat ponavljala, da se je en mehanik celo ponudil, da ne bi več zaračunal za popravila na vedno enih in istih avtomobilih. Vsekakor se je stvar v zadnjih letih izboljšala.

Za zaključek naj še omenim, da je na festivalu vsak večer vedno nastopal še en gost, torej skupina, ki ni tekmovala. Letos bomo v soboto gostili skupino BK Evolution, ki bo tudi predstavila svojo novo zgoščenko, v nedeljo pa skupino Luna e un quarto.

GORICA-SOVODNJE - Odbornica Santorova prejela pismo ustanove Enac

Dežela FJK napoveduje skorajšnje odprtje letališča

Goriško letališče naj bi v kratkem spet odprli. Skorajšnji razplet zgodbe, ki se je začela sredi avgusta z nepričakovano okrožnico ustanove za civilno letalstvo Enac, napoveduje deželna odbornica za infrastrukturo Furlanije Julijske krajine Mariagrazia Santoro, ki je v teh dneh prejela pismo direktorice Enaca za severovzhodno Italijo Roberte Carli. Gre za odgovor na zahtevo po ažurnih informacijah o problematiki letališča, ki jo je septembra na direktorico naslovlila deželna uprava. Santorova je z odgovorom zadovoljna, saj naj bi se problem rešil v doglednem času.

»Direkcija ustanove za civilno letalstvo za severovzhodno Italijo nam je pravkar zagotovila, da so skupna prizadevanja za ponovno odprtje letališča privedla do pozitivnega rezultata. Še posebno se zahvaljujem direktorici Roberti Carli, ki se je trudila za premagovanje težav,« pravi odbornica Santorova. Kot je Primorski dnevnik večkrat poročal, je ustanova Enac tik pred velikim šmarnom izdala okrožnico o zaprtju letališča, ki je stopila v veljavo 19. avgusta. Vzrok zaprtja je bilo pomanjkanje varnosti: v okrožnici je ustanova Enac navedla možno prisotnost neeksplozivnih ubojnih sredstev, pa tudi potrebo po zavarovanju propadajočih letaliških objektov in po jasni razmejitvi zemljišč, ki so namenjena letalskim oz. rekreativnim dejavnostim. »Ukrepi, ki so potrebni za ponovno odprtje letališča, uporabo vzletno pristajalnih stez in zagotovitev javne varnosti, ki jo je prost dostop do propadajočih objektov ogrožal, so stopili v izvršilno fazo,« pravi Santorova.

Datuma odprtja letališča deželna odbornica v svoji izjavi za medije ne navaja, rimsko vodstvo ustanove Enac pa je pred nekaj tedni sporočilo goriškemu županu Ettoreju Romoliju, da naj bi se dela zaključila do konca novembra. Manj optimist je predsednik združenja Duca D'Aosta Fulvio Chianese, po katerem so si tehnik, ki jih je poverila ustanova Enac, za zdaj samo ogledali letališče, delavcev pa še ni na spregled. »Bojim se, da se bo stvar še dolgo vlekla,« je dejal Chianese.

 Goriško letališče
 je zaprto
 od 19. avgusta

BUMBACA

GORICA - Policisti aretirali žensko in moškega

Beg s heroinom

Mamilo je bilo spravljeno v plastičnih zavojčkih, kakršna najdemo v čokoladnih jajčkah

Skušala sta se znebiti mamila in pobegniti, policistom pa ništa ušla. Mlajša ženska in moški, ki ju je osebje mobilnega oddelka goriške kvesture aretiralo v sredo v mestnem središču, sta se tako znašla v zaporu, saj preiskovalci sumijo, da se ukvarjata z razpečevanjem. O njuni identiteti je za zdaj znano le, da nista Goričana in da sta stara okrog trideset let, drugih osebnih podatkov pa sile javnega reda v interesu preiskave še ne posredujejo.

Do aretacije je prišlo v sredo pod večer v Ulici Crispi v Gorici, nedaleč od stavbe deželnega avditorija. Omenjena ženska in moški sta hodila proti svojemu vozilu, ki je bil parkiran v bližini bencinske črpalke na vogalu ulic De Gasperi in Crispi. Preden sta sedla v avtomobil, so se jima približali policisti letečega oddelka za pregled dokumentov. Ko sta mladeniča zagledala predstavnike sil javnega reda, sta se pogrnala v beg. Žensko so policisti prijeli takoj, moškega pa so zasledovali do Ulice De Gasperi. Tu se je zasledovanec nenadoma ustavil, dvignil pesti in skušal udariti policista, ki je tekel za njim. Zgodil se je manjši pretep, v katerem

sta moški in policist padla na tla, na koncu pa ni bil nihče poškodovan. Policisti so opazili, da je moški med begom odvrnil nekaj v grmovje. Ugotovili so, da je šlo za dva plastična zavojčka, podobna tistim, ki jih najdemo v čokoladnih jajčkah. V zavojčkih pa se ni skrivalo presenečenje za otroke, ampak okrog dvajset gramov heroina, kar ni zanemarljiva količina. »V enem jajčku so bili štirje manjši zavojčki oz. že pripravljene odmerki droge,« je za Primorski dnevnik povedal vodja letečega oddelka Claudio Culot, po katerem so mladeniča aretirali zaradi posedovanja mamila z namenom razpečevanja. Dvojico so odpeljali najprej na goriško kvesturo, nato pa v pripor. Moški je v goriškem zaporu v Ulici Barzellini, ženska pa v tržaškem zaporu.

RONKE - Poskus goljufije tokrat ni uspel

»Razbili ste mi vzvratno ogledalo«

V preteklih mesecih smo poročali o najrazličnejših goljufijah, ki se potikajo po goriški pokrajini. V zadnjih dneh se jim je pridružil mlad in ugleden moški, ki svoje žrtve prepričuje, da so mu z avtomobilom razbile vzvratno ogledalce. V sredo popoldne je goljuf nagovoril 80-letnega moškega iz Ronk, ki je ravnokar zapuščal vaško pokopališče, kjer je obiskal grobove svojih najdražjih. Ko se je 80-letnik s svojim avtomobilom odpravil s parkirišča pred pokopališčem proti domu, se je pred njegov avto postavil moški in ga nagovoril.

»Razbili ste mi vzvratno ogledalce; če želite, lahko zadevo rešimo brez poseganja po zavarovalnicah. Glejte, ravno v minulih dneh sem moral zamenjati drugo vzvratno ogledalce. Plačal sem osemdeset evrov. Lahko se dogovoriva, da mi izročite to vsoto, ta-

ko da nama ne bo treba vpletati zavarovalnic,« je 80-letnemu upokojencu dejal mladi in lepo oblečeni moški, ki se mu je pridružila še postavna in ravno tako lepo oblečena ženska. V večini primerov žrtve pristanejo na plačilo zahtevane vsote (včasih se goljufi zadovoljijo tudi z manj denarja), vendar tega moški iz Ronk ni storil. Spomnil se je, da se je podoben dogodek pred nekaj meseci zgodil njegovi znanki iz Tržiča. »Pokličimo karabinerje, drugače se jaz odpravim domov,« je poudaril 80-letnik iz Ronk in tako tudi storil. Goljuf in njegova pajdašica sta ostala praznih rok, ravno zato pa sta se po vsej verjetnosti zatem odpravila iskati drugo žrtev.

Sile javnega reda pozivajo avtomobiliste in še zlasti starejše ljudi, naj ne nasedajo nepoznanim ljudem in naj raje pokličejo na pomoč, če so v dvomu.

LOČNIK - Nesreča v središču vasi

Z avtomobilom zbil mladega mopedista in pobegnil

 Prizorišče
 nesreče
 v Ločniku

BUMBACA

V Ločniku se je v sredo zvečer zgodila prometna nesreča, v kateri je bil ranjen mladoletni Goričan. Zbil ga je neznan avtomobilist, ki ga sile javnega reda še iščejo: po nesreči je namreč pobegnil, ne da bi nudil pomoč mladeniču. Nesreča se je zgodila okrog 20.20 na Trgu San Giorgio. 15-letni Goričan se je z mopedom peljal po glavni cesti proti Mošu, ko je iz Ulice

Sartorio pripeljal avtomobil svetle barve in mu izsilil prednost. Mladenič je padel z mopedu, voznik pa sploh ni preveril, ali se je poškodoval. Pritisnil je na plin in odpeljal neznan kam. Na prizorišče so prišli reševalci, ki so mladeniča zaradi lažjih poškodb odpeljali v bolnišnico. Prometna policija je zbrala pričevanja očitvidcev in išče neznanega povzročitelja nesreče.

Motorist v bolnišnici

Pri Fossalonu se je v sredo ponoči zgodila prometna nesreča, v kateri je bil ranjen 45-letni moški. B.E. se je s svojim motorjem peljal po pokrajinski cesti št. 19, v še nepojasnjenih okoliščinah pa je izgubil nadzor nad vozilom in padel na tla. Na prizorišče nesreče so prišli tržiški prometni policisti in rešilna služba 118, ki jih je poklical očitvidec. Z rešilnim vozilom so poškodovanega moškega odpeljali v bolnišnico na Katinari, kjer so ga sprejeli na zdravljenje.

Posvet o slovenski šoli

Urad za slovenske šole prireja danes ob 17. uri v avditoriju višješolskega središča v Ulici Puccini v Gorici posvet o načrtovani šolski reformi in slovenski šoli v Italiji. Uvodne misli bodo podali Igor Giacomini, Tomaž Simčič in Živa Gruden. Sledila bo razprava.

Štuhec pod lipami

Kulturni center Lojze Bratuž in krožek Anton Gregorčič prirejata v ponedeljek, 27. oktobra, novo srečanje pod lipami, kjer bo gost dr. Ivan Štuhec, teolog, filozof morale, profesor, prodoren pisec in odličnik, tudi izizvalen komentator spregovoril o stanju duha na Slovenskem, o družbi, Cerki in politiki. Analiziral bo dogajanje zadnjega obdobja in zasuke, do katerih je prišlo na političnem in cerkvenem področju, predvsem pa bo povedal, kam po njegovem mnenju plove slovenska družba. Srečanje v komorni dvorani centra Lojze Bratuž se bo začelo ob 20. uri in ga bo vodila časnikarka Erika Jazbar.

Sedemdesetletnica zbora

V Kulturnem domu v Novi Gorici bo danes ob 20.15 jubilejni koncert ob 70-letnici moškega pevskega zbora Srečko Kosovel, ki pod vodstvom dirigenta Matjaža Ščeka, mojstra s »čudežno« roko in ogromnim znanjem o zborovskem petju, že sedem desetletij bogati goriški kulturni prostor. Zbor sestavljajo pevci amaterji iz Vipavske doline, ki s ponosom negujejo zapuščino vseh pevcev, ki so se doslej zvrstili v zboru. Današnji repertoar zbora sestavljajo partizanske, slovenske narodne in umetniške pesmi ter zahtevnejša domača in tuja zborovska literatura, pa naj bo posvetna ali sakralna. Na današnjem koncertu bodo izvedli tudi kantato Primorska, ki jo je za zbor prav v ta namen na besedilo Primoža Krečiča uglasbil skladatelj Andrej Mišson. (km)

Energetsko varčevanje

V Europalace hotelu v Ulici Cosulich v Tržiču bo danes ob 10.30 posvet o energetskem varčevanju in obnovljivih virih energije, med katerim bodo predstavili projekt Enri. Njegov nosilec je SSO, med projektnimi partnerji pa je združenje Fogolar furlan; ravno njegov predstavnik Franco Braida bo povezoval današnje srečanje, na katerem bosta med govorniki tudi tržiški občinski odbornik Gualtiero Pin in vodja projekta Enri Ivo Corva. Ob 15. uri se bo posvet zaključil s predstavitvijo podatkov o porabi električne energije v goriški pokrajini.

Intervencija v Čepovanu

Danes bodo gasilci čepovanskega prostovoljnega gasilskega društva, enota za hitre intervencije, delavci Želve in člani krajevne skupnosti pod vodstvom štaba civilne zaščite občine Nova Gorica izvedli čiščenje potoka v Čepovanu, ki ga je med torkovim neurjem zapolnila voda z vejevjem in drugimi napolnjenimi. Akcija ima značaj intervencije in ne čistilne akcije, saj jo bodo izvajale za to strokovno usposobljene osebe, med njimi tudi jamarji. Potekala bo od 9. ure do večera. (km)

Čas je za ...

DAN ZABAVE IN POPUSTOV

SOBOTA, 25. OKTOBER 2014

DO VES DAN
30%
POPUSTA

NAPIHLJIVA
IGRALA

VELIKO
PRESENEČENJE

ANIMACIJA
ZA OTROKE

www.supernova.si

NAKUPOVALNI CENTER
SUPERNOVA
NOVA GORICA

 Mercator

OBI

**SPORTS
DIRECT.COM**

dm

Optika

 Clarus

**BABY
CENTER**

JYSK

kik
TEXTIL-OSKONI

TCDI

Mr. Feet
Trgovina na malo oblačilstva

SUPERNOVA NOVA GORICA, Prvomajska ulica 35, 5000 Nova Gorica

Izpolnite kupon, ga oddajte hostesi v Supernovi in ob 19h pričakujte presenečenje!

**NAGRADNI
KUPON**

IME IN PRIIMEK

NASLOV, POŠTA IN KRAJ

E-NASLOV

PODPIS

SUPERNOVA

GORICA - Po županovi odredbi morajo zapustiti šotorišče, a našla se je druga rešitev

Begunci ne bodo več spali na soškem bregu

Nekdanji avtosalon Lancia v Tržaški ulici

BUMBACA

Zasilna zatočišča pod goriškim sejmščem in na soškem bregu, v katerih že dalj časa spi na desetine afganistanskih državljanov, bodo danes odstranili. Goriški župan Ettore Romoli je včeraj popoldne podpisal odredbo, po kateri morajo prosilci za azil v teku dvanajstih ur očistiti in zapustiti javna zemljišča, ki so jih zasedali brez dovoljenja. Prebežniki pa ne bodo ostali brez strehe nad glavo: začasno bivališče jim bodo uredili v večjem objektu v Tržaški ulici nedaleč od štandreškega krožišča, kjer je nekoč obratoval avtosalon Lancia.

Odločilno vlogo pri sprejetju teh ukrepov je bilo silovito neurje, ki je v noči s torka na sredo zajelo Goriško. Noč so prosilci za azil preživeli v nemogočih razmerah, saj jih njihovi zasilni šotori niso mogli obvarovati pred dežjem in vetrom. Druga dneva jih je obiskal zdravnik Gianni Cavallini, vodja oddelka za javno zdravje in higieno pri goriškem zdravstvenem podjetju, ki je ugotovil, da je stanje na bregu Soče nevzdržno. V poročilu, ki ga je naslovil na prefekturo in občino, je opozoril, da je bi se zaradi mraza, vlage in blata med prebežniki lahko začele širiti nalezljive bolezni. Ob zdravju pro-

Novih komisij ne bo pred prihodnjim letom

Novih komisij za ocenjevanje prošnje za pridobitev statusa azilanta ne bodo ustanovili pred prihodnjim letom. Tako napoveduje poslanec Demokratske stranke Giorgio Brandolin, ki je v prejšnjih dneh na to temo postavil tri vprašanja notranjemu ministru Angelinu Alfano. »Vprašal sem ga, kdaj bodo ustanovili nove komisije, s katerim denarjem jih bodo ustanovili in koliko denarja bo sploh na razpolago za državni in deželne načrte za nudenje pomoči priseljencem. Minister na moja vprašanja ni odgovoril, saj je napovedal, da mora celot-

no zadevo najprej dobro preučiti,« pojasnjuje Brandolin, ki je ministra opozoril na težave v Gorici, Vidmu in Trstu, kjer je izredno visoko število prosilcev azila. Nove komisije bodo ustanovljali na podlagi odloka z dne 22. avgusta, ki je pred kratkim postal zakon, vendar to še ne pomeni, da ga je mogoče izvajati. »Najprej je treba pripraviti pravilnike, takoj zatem mora priti do dogovora med vlado, zvezo občin ANCI in konferenco dežel. 30. oktobra se bo avdicije udeležil tudi videmski župan Furio Honsell, konec novembra bo na vrsti predsednik konference dežel Sergio Chiamparino. Potem ko bomo prisluhnili vsem mnenjem, bo padla odločitev o ustanovitvi novih komisij,« poudarja Giorgio Brandolin.

silcev za azil bi bilo ogroženo tudi zdravje drugih občanov, s katerimi bi le-ti prišli v stik. Na podlagi tega pisma, sporočajo iz goriške občine, je župan Romoli lahko podpisal odredbo, na podlagi katere bodo priseljenci danes morali zapustiti soški breg.

Goriška prefektura pa je medtem našla alternativno rešitev. Prebežnike bodo nastanili v stavbi bivšega avtosalona Lancia, ki ga je njegov lastnik - sicer upravitelj hotela Internazionale, kjer že gosti nekaj prebežnikov - dal na razpolago prefekturi. »Objekt je ogrevan, karabinjersko poveljstvo pa je že dalo na razpolago 25 zložljivih postelj. Še en-

krat toliko bi jih morali dobiti iz Trsta, iščemo pa še dodatne. Objekt je ogrevan, pripeljati pa bo treba nekaj kemijskih stranišč. Na to sem že opozorila deželnega odbornika Panontina,« pravi goriška pokrajinska odbornica Ilaria Cecot, ki v prvi vrsti sledi problematiki prebežnikov. Bivši avtosalon bo začasna rešitev: »Po prefektovih besedah bodo prosilci za azil nato razporedili tudi po drugih občinah, ki bi lahko bile Tržič, Krmin in Gradež. Poudariti želim, da Gorica ne more več sama gostiti tako visokega števila prebežnikov, zato upam, da bo prefektura izpolnila svoje obveze,« pravi župan Romoli.

GORICA - V Kulturnem domu večer o Palestini

Zatiranje neverjetnih razsežnosti

Brez pravega vzroka zapirajo Palestince v zapor - V primeru streljanja izraelski vojaki merijo v kolena - Solzilne bombe povzročajo izgubo spomina

Petnajst poslušalcev je kaj pričlo število za grozljivo tragedijo, o kateri sta potekala prikaz in razlaga v torek zvečer v goriškem Kulturnem domu. Tako pač je. Ljudje se odzivamo na dogajanja in vabila po čudnih formulah, vzgibih in priklicih.

Lorena Fornasir in Andrea Franchi iz Pordenona, zdravnica in univerzitetni profesor, sta v zadnjih letih pogosto prisotna v Gorici. Prva zaradi predstavitve maminega vojnega dnevnika, drugi kot odlični poznavalec Michelsteadterja. Tokrat sta prišla z neposrednim pričevanjem stanja v Palestini. Avgusta sta bila z združenjem Asso Pace na Bližnjem vzhodu s skupino obiskovalcev v spremstvu evro-parlamentarke, ki sledi dogajanjem in odnosom med Palestinci in Izraelci.

Kar sta videla in s posnetki dokumentirala, temu pa ustno dodala svoja opažanja in podatke, presega vsakršno grozljivo domišljijo, ko si navno predstavljamo, kakšna je lahko okupacija neke vojske, ki izvaja genocidni načrt s privoljenjem Združenih držav Amerike in Evropske Unije. Zatiranje Palestincev zaobjema neverjetne razsežnosti. Ne gre le za cestne bloke, preglede, večurno čakanje, nočno vdiranje v stanovanja zaradi iskanja orožja, zasliševanja in grobo nastopanje.

Administrativni zapor je oblika omejevanja svobode brez pojasnjene vzroka, ko na stotine ljudi zaprejo za šest mesecev, čemur sledi šest mesecev, ki jih podaljšajo za nadaljnjih šest mesecev v nedogled leta in leta. V nekaterih primerih so se mladi Palestinci vrnili na prostost po desetih letih. Velja nenapisan ukaz, naj v primeru streljanja izraelski vojaki merijo v kolena. O takšnih ranjenicah sredstva obveščanja ne poročajo, a otroci in mladostniki ostanejo pohabljeni celo življenje. Invalide je potrebno oskrbovati in, ker jih ne na desetine, se bolnišnična oskrba za-

trpa, ranjenci gredo domov in obremenjujejo družine, sami v sebi pa zakrknijo in kot osebe ugašajo.

Solzilne bombe niso takšne, kakršne poznamo iz demonstracij v evropskih državah. Vanje dajejo pline, ki povzročajo izločanje telesnih tekočin s solzami, sečem, potenjem in iztrebljanjem: prava patološka dehidracija. Druge snovi povzročajo izgubo spomina in mladi se po vdihavanju spremenijo v arteriosklerotike, ki se ne spomnijo navadnega naročila že po tridesetih sekundah...

Desetletnike zapirajo brez hrane in pijače za dva, tri dni brez spanja, nato jih prisilijo, da podpišejo izjavo v nerazumljivem jeziku z obtožbo ožjih sorodnikov. Slednje vojska zajame, otrok pa živi naslednja leta s krivdo v sebi, da so zaradi njega v ječi. Smo se vprašali kdaj, zakaj je grozljiv že sam po sebi - osem metrov visok ločevalni zid tako vijugast? Odgovor je šokanten: Izraelci so Palestince ločili od studentov, virov pitne vode in takšne za namakanje. V nekaterih naseljih je tedensko na razpolago zgolj po dvajset litrov vode na osebo, na drugi strani zidu v kolonjskih naseljih pa rastejo palme in se lesketajo bazeni za rekreacijo. Šolski razredi v nekaterih palestinskih šolah nimajo le zamreženih oken, temveč so sploh zablokirani s panoji, ker se je dogajalo, da so vanje streljali ostrostrelci...

Ali si predstavljate, da hodite po ozkih ulicah svoje mestne četrti, nad vami pa je nameščena železna mreža, ker iz zgornjih nadstropij, kjer živijo sovražne družine, mečejo na vas kamne, gnilo zelenjavo, seč in iztrebke. Vse je dokumentirano s posnetki! Sicer pa, kako naj ocenjujemo dejstvo, da so prvi Palestinci morali v taborišča za pregnance leta 1948, sledile so že štiri generacije, sedanjí desetletniki pa so še vedno pregnanci - na svo-

ji zemlji. Nekaj takšnega so doživeli severnoameriški rdečkožci.

Katere in kakšne so informacijske dinamike, zaradi katerih vsi vemo za osvražen Berlinski zid - v zadnjih letih so zainteresirani poskrbeli, da se tudi nekdanji nekaj sto metrov dolgo in poldruhi meter visoko mrežo pred goriško Severno postajo označuje z »železno zaveso« - zid v Palestini, prepreke na območju Magreba, tiste na mehiški meji z ZDA, na Cipru, neprodorna zapreka proti Kurdom med Sirijo in Turčijo in še kje pa se nam zdijo dojemljive, v logiki stvari? Skratka: Palestina ni daleč, kot ni bil daleč nekoč Vietnam.

Aldo Rupel

Lorena Fornasir

GORICA - Človekoljubna akcija

Rdeči križ zbral skoraj tono hrane

Paketi s hrano

Krajevni odbor Rdečega križa je prejšnjo soboto sodeloval pri državni človekoljubni akciji, ki jo je podjetje Selex izvajalo tudi v goriškem marketu Famila. Goričani so se izkazali za izredno radodarne; ob zaključku akcije je bilo nabranih kar 990 kilogramov hrane - od paradižnikove omake in testenin do mleka, stročnic, moka, piškotov, marmelade in raznih konzerv. Nabrano hrano bodo prostovoljci Rdečega križa ponesli na domove socialno ogroženih posameznikov in družin. Na goriškem sedežu Rdečega križa v Ulici Codelli se bo 4. novembra začel tečaj za nove prostovoljce; za informacije je na voljo naslov elektronske pošte cl.gorizia@cri.it.

GORICA - Posvet Na zaveznike je Italija kaj kmalu pozabila

O prvi svetovni vojni je v zadnjem času veliko govora. Pod okriljem spomina na stoletnico pričetka velike morije se vrstijo predavanja, filmske projekcije, spominke svečanosti, predstavitve knjig in druge pobude, ki z različnih zornih kotov obravnavajo obdobje, ki je spremenilo politično sliko Evrope. Pred nedavnim je o tem tekla beseda na sedežu Fundacije Goriške hranilnice v Gorici. Srečanje z naslovom »Prva svetovna vojna v alpskem svetu in na Jadranu« je deželni svet FJK vključil v niz prireditev v počastitev 50. obletnice svoje ustanovitve. Na sporedu so bila in še bodo tematska predavanja o rimskem Ogleju, vrednotenju kulturne dediščine, arheoloških najdbah in kot rečeno o prvi svetovni vojni. Prireditelji so računali na polno dvorano, žal pa se je zanimivega predavanja, ki je bilo nekoliko drugače zasnovano, udeležila le peščica ljudi - v glavnem starejše generacije. Drugačnost prikaza svetovnega spopada izpred stotih let, se je odražala predvsem v manj poznanih poglavjih vojne, t.j. tistih, ki obravnavajo pomoč, ki so jo zavezniki nudili Italiji, da je lahko najprej napadla Avstro-Ogrsko, po polomu pri Kobaridu pa s skrajnimi naporji na reki Piave zaustavila napredovanje sovražnika.

Prisotne je uvodoma nagovoril deželni funkcionar Natale Barca, ki je obrazložil namen dežele, da bi s tematskimi srečanji in ob prisotnosti poznavalcev in strokovnjakov na raznih področjih obravnavali zapleteno in razgibano zgodovino Furlanije Julijske krajine. Prisotne so pozdravili še Roberto Collini, podpredsednik Fundacije Goriške hranilnice, in deželni svetnik Diego Moretti. Proti koncu srečanja se je pridružil še predsednik deželnega sveta Franco Iacop. Glavno besedo zanimivega zgodovinskega predavanja je imel polkovnik Antonino Zarcone, predstojnik zgodovinskega urada pri vrhovnem poveljstvu italijanske vojske. Njegov poseg je bil namenjen vsestranski pomoči, ki so jo zavezniki nudili vojskujoči se Italiji. Šlo pa je za pomoč, brez katere bi Italija z veliko težavo kljubovala Avstro-Ogrski. Začetno, je še posebno izpostavil predavatelj, Italija ni bila pripravljena na pozicijsko vojno, saj njena vojska za to ni bila usposobljena. V začetnih bojih jo je reševalo le to, da je maja 1915 Avstro-Ogrska bila zelo šibka, saj je doživela kar nekaj hudih porazov na ruski in srbski fronti, tako se je z veliko težavo ubranila sunku, ki ji ga je namenila nekdanja zaveznica Italija. Kasneje so Francozi in Angleži pomagali italijanski vojski zlasti v topništvu, da je le-ta dosegla nekaj manjših uspehov, nikakor pa ne zloma nasprotnika. Ta pomoč je bila še izdatnejša (tudi v vojaštvu) na reki Piave, kamor so se Francozom in Angležem pridružili še nekoliko neizkušeni Američani. Zavezniki, katerim so se 1917 pridružili še Japonci, so Italiji pomagali tudi pri morski blokadi Otrantske ožine, tako da so bile avstroogrške ladje obsojene križariti le po Jadranu.

Vsa ta pomoč pa je bila med v času fašizma zamolčana. Fašizem je zmago hotel pripisati le sebi in je na vojno zavezništvo kmalu pozabil. Višek je bil v tem, da so vsi zavezniki, razen Japonske, v drugi svetovni vojni postali sovražniki Italije.

Na koncu se je razvila kar živahna diskusija, ki je segla tudi na druge segmente vojne. Najbolj je ljudi iz publike zanimalo sedanje gledanje na italijanski polom pri Kobaridu, na kar je polkovnik Zarcone odgovoril, da šele zadnje čase prihajajo na dan novi dokumenti in nova pričevanja, ki naj bi izšla v knjižni obliki čez kako leto. (vip)

NOVA GORICA - Zaposlitveni sejem na zavodu za zaposlovanje

Brezposelnost skoraj 11-odstotna

Natakarji, kuharji, pomočniki v strežbi ... so med najbolj iskanimi poklici na goriškem, ajdovskem, tolimskem in idrijskem območju, ki jih pokriva novogoriški zavod za zaposlovanje, zato ni naključje, da je bil sedmi letošnji zaposlitveni sejem posvečen ravno gostinskim poklicem. Omenjeni zavod ga je včeraj priredil ob vseslovenskem dnevu odprtih vrat vseh tovrstnih ustanov v Sloveniji.

Na sedežu novogoriškega zavoda za zaposlovanje se je včeraj zbralo pet delodajalcev in 60 iskalcev zaposlitve s področja gostinstva. Po splošnih predstavitvah obojih so sledili individualni razgovori. »Odzivi z dosedanjih zaposlitvenih sejmov, ki so posebnost našega zavoda, so dobri, tako delodajalci kot iskalci zaposlitve si jih želijo še več,« pravi Vesna Petric Uran, direktorica novogoriške območne službe Zavoda za zaposlovanje, kjer so si letos zadali cilj: izpeljati deset zaposlitvenih sejmov za različne poklice. Do konca leta jih bodo priredili še tri: v novembru s področja trgovskih in računovodskih storitev, v decembru pa s področja strojništva.

Kot rečeno, tovrstni zaposlitveni sejmji so dobro obiskani, dogaja se tudi, da se jih udeležujejo posamezniki z visoko izobrazbo, ki se želijo zaposliti kot trgovci, natakarji ... »Na trgu dela namreč ni dovolj služb za ves visoko izobražen kader in marsikdo preide v drug poklic, tako da se ga nauči,« pojasnjuje direktorica.

Na Goriškem pa letos beležijo še posebej veliko povpraševanja po gostincih. Zato tej panogi na omenjenem

zavodu posvečajo že drugi zaposlitveni sejem. »Potrebujemo izkušene osebe s področja gostinstva: kuharstva in strežbe. Trenutno imamo veliko odsotnosti, zato potrebujemo nadomeščanje tega kadra,« pravi Nadja Jug iz Hitove kadrovske službe. Ta novogoriška družba zaposluje okrog 400 ljudi s področja gostinstva. »Trenutno smo zainteresirani za dva pomočnika v kuhinji, dva kuharja in tri natakarje. Danes je prišlo na pogovor devet kandidatov, nekateri tudi zanimivi,« je bila po obisku zaposlitvenega sejma zadovoljna Jugova.

Po julijskih podatkih novogoriškega zavoda za zaposlovanje je bila stopnja brezposelnosti na omenjenem območju 10,9-odstotna (na državni ravni je 12,7-odstotna). Brezposelnih je bilo 5.254, delovno aktivnih pa 43.198 prebivalcev, se pravi 135 oseb več kot julija lani. Največjo brezposelnost beležijo na uradu za delo Ajdovščina, okrog 12 odstotkov, najmanj pa na uradu za delo Idrija, okrog 6 odstotkov.

Na novogoriški zavod za zaposlovanje se je letos na novo prijavilo 3.137 oseb, med njimi okrog 1.100 mladih do 30 let, zaposlilo se jih pa je okrog 34 odstotkov. »Naši brezposelni prejema v povprečju 690 evrov bruto denarnega nadomestila. Povprečen čas trajanja brezposelnosti pa je 22 mesecev, je pa to zelo odvisno od starosti in delovne dobe. Mladi do 30 let so povprečno 10 mesecev prijavljeni na zavodu za zaposlovanje, starejši, dolgotrajno brezposelni pa dve do tri leta,« dodaja direktorica. (km)

SOVODNJE - Kulturno društvo

Mladinski društveni odsek z novimi člani

Člani mladinskega odseka kulturnega društva Sovodnje v Soča fun parku v Solkanu

Konec septembra se je skupina štirinajstih višješolcev iz Sovodenj in okolice odpravila v Soča fun park v Solkanu, kjer so se zabavali v družbi starih in novih prijateljev. Park je dobro organiziran, saj je razdeljen na različne poti za razne starosti. Najstniki so se sprva srečali z bivšima članoma mladinskega odseka kulturnega društva Sovodnje Davidom in Sašo. Z raftom so pripluli na desni breg Soče, kjer se nahaja adrenalinski park. Po dokončanem poligonu so mladi preizkusili tudi spust z jeklenico preko Soče. Ekскурzijo so priredili, da bi spodbudili druženje med mlajšimi vaščani in da bi dali zagon novemu društvenemu mladinskemu odseku. Večina bivših članov mladinskega odseka je namreč prestopila v društveni odbor. Mladi Sovodenjci, ki obiskujejo višjo srednjo šolo, pa si želijo, da bi nadaljevali njihovo delo in tako so tudi sami pristopili k mladinskemu odseku. Seveda pobud bo še veliko in zato še ostale mladostnike pozivajo, naj se jim pridružijo.

Literarno srečanje

V lokalu Cantuccio v Ulici Marconi ob Trgu Sv. Hilarija v Gorici bo v okviru niza »Fare voci & venerdi« danes ob 20.30 literarno, glasbeno in umetniško srečanje, ki ga organizirata kulturno združenje Equilibri iz Gorice in Fare Voci - Giornale di scrittura. Sodelovali bodo literarni ustvarjalci Nicoletta Storari in Lussia Di Luani ter pesnik Jurij Paljk, na harmoniko bo igral Roberto Daris, svoja dela bo razstavljal slikar Alessandro Moretto; vstop bo prost.

Preko zvezd

Na poveljstvu brigade Pozzuolo del Friuli na Trgu Battisti v Gorici bodo danes ob 10. uri predstavili knjigo »Oltre le stelle«, ki jo je izdalo združenje »L'altra metà della Divisa«. V knjigi so zbrana pričevanja žen in hčerk raznih italijanskih vojakov.

Natakarji, kuharji, pomočniki v strežbi so med najbolj iskanimi poklici

FOTO K.M.

DOBERDOB - Na Gradini srečanje z Ivanom Gergoletom

Maščevanje ga navdihuje

Po uspehu v Benetkah doberdobski režiser že razmišlja o novem celovečernem filmu

Filmski večer v družbi Ivana Gergoleta

FOTO VAS

Zakaj na Gradino na ogled filmske projekcije z avtorjevo predhodno predstavitevijo filma vred? Na osamljeno točko sredi goriškega Krasa, iz katere pogled seže najprej na Doberdobsko jezero ter šele nato doseže oddaljeno beneško laguno? Čemu niz filmskih večerov in letakov s poudarjeno besedno igro »Ciak: z gondole na Kras«? Zakaj v Doberdob, potem ko se vse, kar je pomembnega v zvezi s filmom, odvija na evropskih filmskih festivalih v Berlinu, Cannesu in Benetkah? To so vprašanja, ki so jih snovalci dogodka na področju t.i. sedme umetnosti - Kinemax, Transmedia, Arch in Staragara - želeli izzvati med obiskovalci štiridnevnega filmskega niza »Benetke na Gradini«, ki je potekal prejšnji teden v sprejemnem centru nad Doberdobom.

Števili udeleženci - vsake projekcije se je udeležilo približno štirideset gledalcev - so odgovore na vprašanja našli v rdeči niti, ki povezuje vsako dobro filmsko pripoved. Leitmotiv filmskega niza se je izoblikoval že s samo izbiro

treh celovečernih filmov: »Zoran, moj nečak idiot« (Matteo Oleotto), »Dancing with Maria« (Ivan Gergolet) in »Archeo« (Jan Cvitkovič).

»Vsi naštetih prvenci so bili, tako ali drugače, obravnavani na Filmskem festivalu v Benetkah in to nedvomno velja za uspeh. Ob tem gre poudariti, da se stvarjalna pot omenjenih avtorjev, tako ali drugače, prepleta tudi z Gradino in vso bližnjo okolico. Oleotto se je izvirna zamisel za Zorana porodila ravno na Gradini, medtem ko je obiskoval Jana Cvitkoviča, ki je tu snemal svoj zadnji film Archeo. Njima se je pridružil še Ivan Gergolet, ki je v Doberdobu ravno tako doma,« je v imenu producerske hiše Transmedia povedal Igor Prinčič.

Četrtek filmski večer se je začel s prijetno glasbeno točko - za melodično slovensko vižo je poskrbel trio Express (David Croselli, Mihael Lavrenčič in Aleš Lavrenčič) -, ki je zunanjim prostorom centra Gradina prilila vedrega razpoloženja v stilu Zoranove »osmice«.

Dobro založeni točilni pult je postal tudi mesto za krajše pokramljanje z režiserjem Ivanom Gergoletom. Kmalu za tem so v večnamenski dvorani centra »premierno« zavrtili še njegovo najnovejše delo »Dancing with Maria« (Ples z Marijo) - film bodo v deželnih kinodvoranah po vsej verjetnosti začeli predvajati v prihodnjih mesecih.

Dokumentarec, ki je letos nastopil na 29. Tednu kritike na 71. beneški Mostri, je italijansko-argentinsko-slovenska produkcija, ki obravnava karizmatičen lik 90-letne argentinske plesalke Marie Fux. Film, katerega pripoved izpostavlja ples kot most med življenjem in glasbo, je Gergolet skoraj v celoti posnel v Buenos Airesu. »Današnji večer je priložnost, s katero lahko film po napornem festivalnem dogajanju promoviram tudi v domačem kraju,« je dejal Ivan Gergolet, ki nam je ob robu večera razkril, da je z mislijo že preusmerjen v novo zgodbo: v pripravo celovečernega igranega filma na temo maščevanja, ki bo slonel na obliki t.i. »noir« žanra. Intuicija za filmsko zgodbo, katere snemalna lokacija bo po besedah Gergoleta »Kras, morje in okolica Trsta,« se že preliva na papir in dobiva obliko scenarija: »Pred očmi se mi že pojavljajo liki z njihovim čustvenim obnašanjem, ki plane na dan, ko se roka pravice izkaže za prekratko.«

Z nizom »Benetke na Gradini«, ki se je zatem zaokrožil s prikazom dokumentarnega filma o fenomenu aleksandrinstva na Goriškem in glasbenim nastopom skupine Radiozastava, je zadovoljen tudi Marko Zupan, podpredsednik zadrage Rogos, ki upravlja s sprejemnim centrom Gradina. Nedvomno navdihujoča kraška gmajna in pordečeli ruj režiranju dobro deneta. (vas)

V eni izmed izložb je na ogled ročno izdelana poročna obleka, delo mlade ustvarjalke Eleonore Valentino

BUMBACA

Obrtniški izdelki v izložbi

V občinski stavbi v Ulici Garibaldi v Gorici so včeraj odprli razstavo izvornih oblačil, usnjenih izdelkov, tkanin in pohištva, ki jih je izdelala skupina mladih udeležencev projekta »Arti e mestieri«. Le-tega je izpeljala goriška občina s ciljem, da mladim omogoči spoznavanje obrtniških poklicev. Včerajšnjega odprtja sta se ob goriškem županu Ettoreju Romo-

liju udeležila Gianluca Madriz in Ariano Medeat, predsednika goriške Trgovinske zbornice in zveze Confartigianato, ki sta projekt podprli. V izložbah stavbe v Ulici Garibaldi bodo en mesec na ogled dela Clare Durbin, Marie Macuz, Miriam Marega, Marca Sinuello, Eleonore Valentino in Silvie Viezzi, ki so jim pri delu sledili obrtniki Giorgio Bordignon, Mariella Burtrugno, Maria Gabriella Lisini, Cesare Revolt in Flavia Turel.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
BALDINI, Korzo Verdi 57, tel. 0481-531879.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
LUZZI DAVERIO, Ul. Matteotti 13, tel. 0481-60170.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
ALLA SALUTE, Ul. Cosulich 117, tel. 0481-711315.

DEŽURNA LEKARNA V TURJAKU
SPANGHERO, Ul. Aquileia 89, tel. 0481-76025.

Gledališče

»UN CASTELLO DI... MUSICAL & RIASATE« v Kulturnem domu v Gorici: v soboto, 25. oktobra, ob 20.30 »Macbeth« (William Shakespeare), nastopa krožek La Zonta iz kraja Thiene (VI); predprodaja vstopnic v knjigarni Antonini na Korzu Italia 51 v Gorici (tel. 0481-30212).

V OBČINSKEM GLEDALIŠČU V TRŽIČU bo v nedeljo, 26. oktobra, ob 20.45 iz niza CONTRAZIONI predstava »All you need is love. L'economia spiegata con i Beatles«, nastopa Federico Rampini. V sredo, 29. oktobra, ob 20.45 koncert skupine L'Estravagante z naslovom »Stravaganze armoniche«; prodaja vstopnic pri blagajni gledališča v Trziču (od ponedeljka do sobote 17.00-19.00), tel. 0481-494664 in v knjigarni Antonini na Korzu Italia 51 v Gorici, tel. 0481-30212; več na www.teatromonfalcone.it.

V SLOVENSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU NOVA GORICA: danes, 24. oktobra, ob 20. uri »Nora Gregor - skriti kontinent spomina / il continente nascosto della memoria / ein verborgener Kontinent der Erinnerung« (Neda R. Bric); informacije in predprodaja vstopnic na blagajna.sng@siol.net in po tel. 003865-3352247.

Obvestila

SKRD JEZERO iz Doberdoba prireja enkrat na teden tečaj pilatesa pod vodstvom Sare Rossi. Prvo srečanje bo na sedežu društva v Doberdobi v sredo, 29. oktobra, ob 19.30; informacije po tel. 347-1243400 (Magda Prinčič).

Čestitke

Alex in Anthony voščita polno sreče noni **BOJANI in nonotu OSKARJU ob praznovanju 50-letnice poroke.**

Kino

DANES V GORICI
KINEMAX Dvorana 1: 17.30 - 19.50 - 22.10 »Guardiani della galassia«.

Dvorana 2: 17.45 - 20.20 »Il giovane favoloso«.

Dvorana 3: 17.40 - 20.40 »Boyhood«.

DANES V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 17.30 - 19.50 - 22.10 »Guardiani della galassia«.

Dvorana 2: 17.00 - 19.30 - 22.00 »The Judge«.

Dvorana 3: 18.00 - 19.50 »... E fuori ne vica«; 21.30 »Guardiani della galassia« (digital 3D).

Dvorana 4: 17.40 - 20.40 »Boyhood«.

Dvorana 5: 17.20 - 20.20 »Il giovane favoloso«.

DANES V ISIS EINAUDI MATTEI

V ŠTARANCANU: 20.00 »Kolya«.

Mali oglasi

MED VRHOM IN POLJANAMI se je v nedeljo, 19. oktobra, izgubila Diana, angleški setter črno-bele barve; tel. 339-8487646.

V RUPU prodajamo domač krompir in zelenjavo; tel. 389-2308216 od 10. ure dalje.

V ZGODOVINSKEM DELU štanjela na slovenskem Krasu prodamo hišo z vrtom, cena po dogovoru; tel. 00386-41314995.

Koncerti

V LOKALU IL CARSO IN CORSO na Korzu del Popolo 11 v Trziču bo danes, 24. oktobra, ob 21. uri prvo srečanje iz niza »Jazz in Progress 2014-15«: nastopil bo trio pevk Vocinconsuete; vstop prost, več na www.ilcarsoincorso.it.

»**JAZZ & WINE OF PEACE**«: danes, 24. oktobra, ob 11. uri naselje San Daniele 38 v Krminu Grencsó Open Collective (Madžarska), ob 16. uri v gradu Spessa v Koprivnem Carlo Maver Quartet (Italija), ob 18. uri v vili Russiz v Koprivnem Tino Tracanna Trio (Italija), ob 21.30 v občinskem gledališču v Krminu Bill Frisell. 25. oktobra ob 11. uri v Kulturnem domu v Novi Gorici Karlheinz »Carlitos« Miklin & Quinteto Argentina (Avstralija-Argentina), ob 16. uri v opatiji v Rožacu pri Manzanu Boris Savoldelli - Garrison Fewell Duo (Italija-ZDA), ob 18.30 v cerkvi Sv. Apolonije, v naselju Santa Maria v Krminu Christof Lauer Trio (Nemčija, Francija); ob 21.30 v občinskem gledališču v Krminu Youn Sun Nah Quartet (Koreja, Švedska, Francija). 26. oktobra ob 11. uri na posestvu Villanova pri Fari James Brandon Lewis Trio (ZDA), ob 16. uri v vinski kleti Renato Keber, Ceglo 15, v Krminu Mary Halvorson Quintet (ZDA), ob 20.30 v občinskem gledališču v Krminu Avishai Cohen Trio (Izrael); predprodaja vstopnic na www.vivaticket.it ali na info@controtempo.org. Brezplačni aperitivi in »Round Midnight«: danes, 24. oktobra, ob 23.30 v baru Rullo, Trg XXIV Maggio, Giuliano Tull - Francesco De Luisa Duo. 25. oktobra ob 23.30 v Jazz & Wine le bar v Ul. Matteotti 78 v Krminu Giampaolo Mrach - Giulio Scaramella Duo. 26. oktobra ob 19. uri v krminski enoteki na Trgu XXIV Maggio Flamenco Sketches.

V KULTURNEM DOMU NOVA GORICA bo danes, 24. oktobra, ob 20.15 jubilejni koncert ob 70-letnici moškega pevskega zbora Srečko Kosovel, nastopa Komorni orkester Nova; informacije pri blagajni (tel. 003865-3354016) od ponedeljka do petka 10.00-12.00, 15.00-17.00 in uro pred predstavo, več na www.kulturnidom-ng.si.

Izleti

DRUŠTVO PROSTOVOLJNIH KRVO-DAJALCEV iz Sovodnej organizira v nedeljo, 9. novembra, celodnevni izlet v Istro. Vodič bo predstavil Grožnjan in Motovun, kjer bo kosilo, zaključek izleta bo v Umagu; informacije po tel. 340-3423087 (Paolo) in tel. 328-3717328 (Štefan). Vpisovanje na sedežu društva v Gabrijah ob ponedeljkih in petkih od 17.00-18.00 do 30. oktobra.

KRUT obvešča, da se nadaljuje vpisovanje na izlet v Treviso, ki bo v ponedeljek, 8. decembra, z vodenim ogledom razstave »Japonska od samurajev do animejev« in s popoldanskim sprehajanjem med sejemskimi stojnicami po praznično okrašenih ulicah in trgih; informacije in vpisovanje na sedežu v Ul. Cicerone 8 v Trstu, tel. 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

POHOD SEMDIH ČUDES bo v organizaciji KD Danica z Vrha v nedeljo, 26. oktobra. Zbirališče bo pred športnim centrom Danica med 8.30 in 9.30. Od tu bo pot najprej vodila na Brestovec, kjer si bo mogoče ogledati ostaline in kaverne iz prve svetovne vojne, mimo jamarske kočice proti Rubijskemu gradu, gornjemu delu vasi in nazaj do centra Danica. Na cilju bo pohodnike čakal topel obrok, otroci pa si bodo lahko privoščili ježo s konjem, za kar bo poskrbela »Škvalada UOO«.

SPDG prireja v nedeljo, 26. oktobra, izlet na Brinico (1636 m) v Viškoški gori. Tura vodi po zahtevni označeni poti in traja 5 ur in pol, od katerih je 3 ure vzpona. Sledil bo postanek v dolini Karnajte in okoliških vaseh; informacije po tel. 320-1423712 (Andrej) ali na naslov andrej@spdg.eu.

ĖSTORIABUS: od 7. do 9. novembra bo izlet na Dunaj z zgodovinarjem Marcom Cimminom. Od 15. do 17. decembra bo izlet v London z novinarjem Williamom Wardom; informacije in rezervacije po tel. 0481-539210 in 349-3052235 ali eventi@leg.it od ponedeljka do petka med 9. in 12. uro.

Prireditve

OBČINA SOVODNJE bo polagala vence pri spomenikih padlim ob spominski svečanosti 1. novembra na Vrhu z odhodom izpred sedeža centra Danica ob 9.15, v Gabrijah ob 10. uri, na Peči ob 10.20, v Rupi ob 10.35, v Sovodnjah ob 10.50 najprej pri spomeniku in nato pri spominski plošči pri cerkvi.

»**KNJIGA OB 18.03**« v dvorani APT železniške postaje v Gorici: danes, 24. oktobra, bo Paolo Gaspari predstavil knjigo Mitje Jurna, Nicole Persegatija in Paola Pizzamusa »Le Battaglie del Carso«. Več na www.illibrodel1803.it.

»**GORIŠKI MESEK PROSTORA**« v Novi Gorici, ki ga organizira Društvo primorskih arhitektov poteka z naslovom »Prostor skupnega« do 25. oktobra: danes, 24. oktobra, ob 18. uri predavanje na avtobusni postaji z naslovom »Zavod praksa (predstavitev dela in izkušnje inženirske zadruga iz Pule)«; 25. oktobra ob 14. uri urbani sprehod po posebnih krajih Nove Gorice, zbirno mesto pri Rusjanovem spomeniku.

SEŠIVALNICA SPOMINA: jesenski večeri dokumentarnega filma ob 19. uri v Pomniku braniteljem slovenske

zemlje na Cerju: danes, 24. oktobra, »Onstran žice« (scenarij in režija Dorina Miniguttija).

SKRD JEZERO iz Doberdoba vabi danes, 24. oktobra, ob 20. uri v društvene prostore na odprtje razstave, ki jo je pripravil nevrokirurg Tomaž Velmar iz Maribora »Saniteta v prvi svetovni vojni«. V drugem delu večera bo David Erik Pipan predstavil svojo knjigo »Tako značko nosim jaz«. Večer bo povezoval raziskovalec preteklosti Vili Prinčič. Nastopila bosta tudi moški in ženki pevski zbor Jezero.

V PALAČI LOCATELLI na Trgu XXIV maggio v Krminu bo danes, 24. oktobra, ob 20.30 javno predavanje z naslovom »L'aiuto dell'Agricoltura Biodinamica alla Fertilità della Terra, alla Vitalità degli Alimenti, alla Salute dell'Uomo«. Predaval bo predsednik italijanskega združenja biodinamičnega kmetijstva Carlo Triarico.

SREČANJE MLADINSKIH ZBOROV: Zveza cerkvenih pevskih zborov - Trst v sodelovanju s Slovensko prosveto in v okviru 16. Koroških kulturnih dnevov na Primorskem prireja srečanje mladinskih zborov, ki bo v soboto, 25. oktobra, ob 20. uri v novi cerkvi sv. Janeza Krstnika v Štivanu. Nastopili bodo: Young roses (Šmarjeta pri Rožu - Aut), MIPZ Igo Gruden (Nabrežina - Ita) in Dekliški zbor Vipava (Slo). Uvodni pevski pozdrav bo podala Mladinska pevška skupina župnije sv. Janeza Krstnika (Devin, Štivan, Medja vas).

16. KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM: v nedeljo, 26. oktobra, ob 17. uri v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu gledališka predstava »Bolje tič v roki kot tat na strehi«, nastopa gledališka skupina KPD Sele.

ZDRUŽENJE ANDOS v sodelovanju z zdravstvenim podjetjem, klubom Sroptimist in skupino Terziario donna zveze Concomercio prireja ob svetovnem mesecu boja proti raku dojk razne prireditve, ki so namenjene nabirki za nakup naprave Osna za goriško bolnišnico: 25. oktobra bodo ob 16. ure dalje prostovoljci zbirali prispevke na Verdijevem Korzu v Gorici. 27. oktobra ob 17.30 bo javno srečanje o raku dojke v vili Russiz v Koprivnem, sledil bo glasbeni nastop Manuele Marussi, zborna Freevoices in kvarteta Le Venexiane.

»**KRAŠKI VEČER**« v Lokandi Devetak bo v četrtek, 30. oktobra, ob 20. uri in bo posvečen prvi svetovni vojni. Mitja Juren, Nicola Persegati in Paolo Pizzamus bodo predstavili novo knjigo »Le Battaglie sul Carso (Bitke na Krasu)«. Amaterski kipar Stanko Kosič iz Doberdoba bo javnosti predstavil svoje kipe iz granat in drugih ostalin prve svetovne vojne. Sledila bo kulinarčna ponudba z menijem narodov prve svetovne vojne. Obvezna rezervacija po tel. 0481-882488 ali na naslov info@devetak.com.

PODGORSKA SEKCIJA VZPI-ANPI in SKRD A. Paglavc iz Podgore prireja polaganje vencev k spomeniku padlim v narodnoosvobodilni borbi v Podgori v soboto, 1. novembra, ob 10. uri. Po govoru in polaganju vencev bodo recitacije in nastop pevskih zborov iz Šempetra in Podgore. Slavnostni govornik bo Aldo Rupel.

Pogrebi

DANES V GORICI: 11.20, Giacolina Chervatin vd. Mileta iz splošne bolnišnice v cerkvi v Svetogorski ulici, sledila bo upepelitev.

DANES V TRŽIČU: 9.50, Maria Bertoz iz bolnišnice v cerkev Devica Marcelliana in na pokopališču; 10.00, Olivia Marcianò vd. Ausanio iz bolnišnice v baziliko Sv. Ambroža, sledila bo upepelitev; 11.50, Alida Dapas vd. Sciolis iz bolnišnice v baziliko Sv. Ambroža, sledila bo upepelitev; 13.15, Carmen Fulizio na pokopališču, sledila bo upepelitev.

DANES V RONKAH: 11.00, Ferruccio Budicin (iz goriške splošne bolnišnice) v cerkvi Sv. Lovrenca in na pokopališču.

DANES V VILEŠU: 14.00, Lucia Beatrice Papais por. Scozzina (iz goriške splošne bolnišnice), obred jehovih

Primorski mobile
Spletne novice
Primorskega dnevnika
vedno s sabo

Snami aplikacijo iz spletne trgovine

Available on the App Store

Google play

PREDEN LISTJE ODPADE BOMO DOMA

Miro Simčič

se nadaljuje **30**

Objavo v dnevniku je omogočil avtor
Miro Simčič
knjigo je izdala založba

b.č.a.
Book Publishing

Ljubljana, Kolarjeva ulica 47
Spletne knjigarna www.buca.si

Padec Oslavja je pomenil hudo slabitev obrambe soškega mostišča, zato ga je avstro-ogrska stran poskušala večkrat dobiti nazaj v svoje roke, toda zaman. Ta podvig se jim je posrečil šele konec januarja prihodnje leto, ko so ga s spretnim manevrom v predahu med četrto in peto soško bitko le zasedli. Po krajšem zatišju so se boji znova razvneli in so trajali do konca novembra 1915. Ozemlje, ki ga je napadale osvojil, pa tudi tokrat ni bilo sorazmerno z velikimi žrtvami.

Četrta soška bitka ni uresničila zastavljenih ciljev italijanske vojaške komande: goriško mostišče je ostalo bolj ali manj nedotaknjeno, Doberdob in Šmihel sta bila še naprej v rokah branilcev. General Svetožar Borojevič pa je imel drugačne skrbi kot njegov nasprotnik Cadorna: »Vojsko lahko primerjamo s svečo, ki ne more v neskončnost svetiti, ne da bi pri tem povsem zgorela,« je razmišljal v svojih memoarskih zapisih. Napadi italijanskih čet so se sicer vrstili brez vidnih uspehov, toda Borojevičeve enote so se ob njihovih vztrajnih poskusih topile kot sveča.

V dveh mesecih je 5. armada donavske vojske na Soči izgubila 60.000 mož, poslabšane razmere na drugih bojiščih pa niso omogočale večjih okrepitev. Glede na to, da je bilo razmerje sil vedno najmanj dvakrat do trikrat v škodo avstro-

ogrske strani, je bilo jasno, da je Borojevič veliko bolj občutil izgubo slehernega vojaka ali častnika kot nasprotna stran. Kljub splošnemu pomanjkanju vojakov v avstro-ogrski vojski pa je za okrepitev dobil dve novi diviziji. Njegov nasprotnik, general Cadorna je nekoč dejal, da so vojaki tisto strelivo, ki mu ga ne bo nikoli zmanjkalo. Borojevič se s tem ni mogel pohvaliti.

Tokrat se je vojna približala Ljubljani. V času bitk na Soči je bilo zamolklo bobnenje težkega topništva mogoče razločno slišati celo do Zagreba in Gradca. Časopis Slovenec je objavil vrsto prispevkov o italijanskem imperializmu, ki da hote v našo škodo obnoviti rimsko cesarstvo. Bližina vojne je spodbujala množični preplah in vznemirljive govornice. Slovenec je opozarjal na vojninsko mrežo, ki da so jo »Lahi« še pred vojno razpredli po celotni deželi.

Že 4. junija 1915 so na Kranjskem, ki je bilo v neposrednem zaledju fronte, razglasili naglo sodišče. Njegovo delovanje naj bi se nanašalo predvsem na vojaške osebe in njihovo dejavnost (hudodelstvo ogledovanja, razžalitve veličanstva, kraje, dezerterstva in podobno), toda pod določenimi pogoji niso bile izločene niti civilne osebe. Vojaška sodišča so upoštevala izrecno le vojaški kazenski zakon, so opozarjali časopisi. Postopek pred sodiščem je bil sila kratek in kazni je bila največkrat smrtna. Vojna je donavski monarhiji prinesla tudi povsem novo in bistveno bolj strogo notranjepolitično ureditev, ki so jo poimenovali vojni absolutizem; te ukrepe je omilil šele novi cesar Karel I., ko je leta 1917 obnovil parlamentarno življenje in odpravil nekatera zastarela in med ljudmi nepriljubljena vojaška pravila.

Novinarsko delo je bilo podvrženo strogi cenzuri. Dunajsko novinarsko društvo je od vlade in ministra za pravosodje zahtevalo omilitev cenzure. Novinarji v avstrijskem delu monarhije so bili v bistveno slabšem položaju kot tisti v ogradnem delu in v Nemčiji. Tam so pri pisanju in komentiranju imeli veliko večjo svobodo. Premier je sicer dejal, da razume težki položaj novinarjev in časopisov, ker je njihovo delo zaradi cenzure hudo ovirano, toda razmere so bile takšne, da so zadeve ostale nespremenjene.

Rezultati prvega leta spopadov med Italijo in centralnimi silami so bili za obe strani popolno presenečenje. Antantni zavezniki so si z vstopom Italije v vojno nakopali predvsem en problem več, pričakovane razbremenitve svojih sil na vzhodnem in zahodnem bojišču pa si niso mogli obetati. Avstro-ogrska vojska je bila sicer maja 1915 v obupnem stanju, dotlej je imela že ogromne izgube, doživela je več hudih in celo usodnih porazov na vzhodni fronti. Vse je kazalo, da bo zaradi opešanosti in padca bojne morale za razmeroma veliko, svežo in boja željno italijansko vojsko lahek zalogaj. Borojevičevi 5. armadi je na soški fronti stala nasproti velika italijanska armada, ki je imela nenehno opazno premoč v topništvu in vojaštvu in ki ji vsaj v prvih mesecih vojskovanja ni manjkalo volje do boja. Italijani so ravno tako imeli izdatno lastno in zavezniško ekonomsko zaledje, v državi vsaj na začetku vojne ni bilo hudega pomanjkanja, ki je pestilo nasprotno stran. In kljub vsemu italijanska vojska, presenetljivo, ni bila kos trdovratnim branilcem.

Odpiranje soške fronte je imelo za deželo Kranjsko in celotno Avstro-Ogrsko še eno hudo posledico: nepregleden val beguncev. Časopis Slovenec je 12. julija 1915 poročal o 100.000 beguncih, ki so dotlej prispeli v Lipnico. Od tam pa so jih transportirali naprej. Begunci so se držali skupaj po svojih vaških skupnostih, da bi laže preživeli hude vojne čase. Ker je povsod primanjkovalo delovne sile, bodo ob borni državni begunski podpori lahko še lepo zaslužili, jih je tolažil avtor v Slovencu.

Deželni poslanec in duhovnik Ivan Rojec je 3. novembra napisal pretresljiv, dolg prispevek o usodi beguncev. Objavljen je bil na prvi strani Slovenca. Očitno je bil dobro seznanjen z njihovo žalostno usodo. Danes vemo, da so Slovence z ogroženih območij preselili celo v osemdeset različnih taborišč po celotni Avstro-Ogrski. V prispevku je poslanec Rojec pisal o 120.000 ljudeh s Primorskega, Tirolskega in Koroškega, ki so morali zapustiti svoja domovanja.

V Ljubljani in na Dunaju so ustanovili urade za begunce, ki sicer niso imeli posebnih pristojnosti, pri oblasteh pa so zanje posredovali glede prehrane, bivališč, oblačil, šolanja otrok in podobnega. Nekatere begunce so zaradi pričakovanih vojaških akcij načrtovano izselili, številni pa so pred vojno viхро pobegnili v pičli uri, tako da s seboj niso mogli vzeti niti najnujnejšega.

Kot je pisal Rojec, so ponekod zgradili celotne begunske naselja, v katerih je živelo tudi več de-

set tisoč ljudi. Samo v Lipnici jih je bilo 22.000, v Gmündu 20.000, v kraju Bruck an der Leitha 5000 in podobno. Umrlijnost otrok med begunci se je zelo povečala, špekulanti pa so tudi v tej nesreči prihajali na svoj račun. Vsak begunec je na dan dobil 90 vinarjev. Ivan Rojec, ki ga je huda nesreča rojakov globoko prizadela, je v časopisu obljubljal, da bodo pripravili podrobne sezname beguncev, da bi se družine po koncu vojne lahko znova združile. Ugotavljal je tudi, da je učitelj za vse jezike dovolj, le učitelj za slovenščino v begunskih taboriščih ni bilo mogoče najti.

Padec Srbije

Konec leta 1914 je Srbija premagala vojsko donavske monarhije in jo spodila s svojega ozemlja. Leto 1915 je bilo za centralne sile dokaj uspešno, in to je premamilo Bolgarijo, da se jim je pridružila kot zaveznica v boju proti Srbiji. Vendar je bila tudi Bolgarija izčrpana zaradi nedavnih balkanskih vojn. Njena vojska je bila slabo opremljena, topništvo šibko, njene politične in teritorialne ambicije pa so bile kljub vsemu velike. Za uspešno udeležbo v novem spopadu s Srbijo bi dobila Makedonijo, del osrednje Srbije, Turčija pa ji je bila pripravljena prepustiti ozemlje ob reki Marici. Za nateček je Bolgarija ob vstopu v vojno od centralnih sil dobila večje posojilo. Avstro-Ogrska je imela premalo vojaških sil, zato se je Nemčija odločila, da bo posegla v spopad s Srbijo.

Konec septembra sta si tako ob Donavi in Savi iz oči v oči zrlji vojski, ki si po moči nista bili niti približno podobni. Nemci in donavska monarhija sta imeli štirinajst divizij, na srbski strani pa jih je bilo samo pet. V zadnjem letu je antanta pomagala Srbom, da so dopolnili zaloge in reorganizirali vojsko. Kljub temu je bila Srbija izčrpana, zaloge so bile premajhne, prišlo je do množičnega pobjava pegavega tifusa (samo aprila 1915 je bilo 50.000 obolelih vojakov) in vse to je dodatno zdesetkalo vojaške vrste Srbije. Zavezniki so jim sicer obljubili armado 150.000 vojakov, ki naj bi jim priskočila na pomoč, toda vse je ostalo bolj ali manj pri obljubah. V podporo Srbom so sicer izkrcali nekaj vojaških sil v Grčiji, toda ta pomoč je bila premajhna in je prišla prepozno.

Centralne sile so napad na Srbijo začele 5. oktobra s silovitim topniškim obstreljevanjem Beograda, Smedereva in drugih krajev na obali Save in Donave. Inženirske enote centralnih sil so hitro prekale rečne ovire in 7. oktobra so bile že na desni

Zgoraj: antantni zavezniki so srbski vojski pomagali pri evakuaciji čez Albanijo, toda pomoč je bila skromna in ne preveč učinkovita; desno: srbski kralj Petar Karađorđević s svojim štabom opazuje potek bojev

strani Donave in Save. V Beogradu so se vneli siloviti ulični boji, toda v dveh dneh je bilo vsega konec. Teden dni pozneje je Bolgarija napovedala vojno Srbiji in njene čete so takoj prodrle prek vzhodnih srbskih meja. Konec oktobra so Srbe že potisnili proti jugu vse do Kragujevca, z vzhodne strani pa so jih Bolgari potisnili proti Nišu.

Cilj centralnih sil je bil obkoliti srbsko vojsko sredi Srbije in jo uničiti. Srbi so se branili, kolikor je bilo mogoče, toda kmalu so morali brez bojev zapustiti tudi Kragujevac. Bolgarom se ni nikamor mudilo, saj so jim bile nove ozemeljske pridobitve že tako ali tako zagotovljene. Vojaška poveljstva centralnih sil so pričakovala, da bo do odločilne bitke prišlo pri Kragujevcu in v dolini Morave. Na njihovo presenečenje pa so se Srbi umaknili na celotni frontni črti. Kmalu zatem je padel tudi Niš in centralne sile so dosegle svoj glavni strateški cilj: odprte vodne in železniške poti proti Turčiji. General Putnik se je na začetku spopada hotel združiti z zavezniki, ki so se izkrcali v Solunu. Preboj proti Skopju pa ni uspel in prisiljeni so se bili umakniti proti Albaniji, zavezniške čete pa so se umaknile nazaj v Solun.

Srbi so se na začetku decembra začeli umikati čez poledenele in zasnežene albanske planine. Tam je za vedno ostalo več kot 60.000 njihovih vojakov. Začetna pomoč antantnih zaveznikov je bila počasna in kaotična, preskrba izmučene srbske vojske pa še dolgo časa ni bila primerno urejena. Kmalu zatem je kapitulirala tudi Črna gora. 1. januarja 1916 je v Albanijo prispelo 140.000 srbskih vojakov, ki so jih zavezniki kmalu zatem evakuirali na grški otok Krk.

Nasprotno je bilo leto 1915 za antantne sile precej neuspešno. Na zahodni fronti so v vojni ogenj vrgli neverjetne človeške in materialne sile, vsi gospodarski in človeški viri so bili podrejeni vojnim potrebam. Antanta je imela veliko premoč, izgube so bile ogromne, nedoumljive zdravi človeški pameti, rezultati pa so bili proti vsem pričakovanjem sila skromni. Rusi so na vzhodni fronti doživeli poraz pri Gorlicah in Tarnovu, po katerem so se težko in dolgo pobirali. Srbija je bila poražena in okupirana, ambiciozno zamišljena akcija antantnih sil pri Dardanelah pa je klavrnno propadla.

»Potreboval bo leta«

LOZANA - Nekdanji svetovni prvak formule 1 Michael Schumacher, ki po hudi poškodbi glave počasi okrevaja, bo po mnenju zdravnika Jean-Francoisa Payena, ki sodelujejo pri njegovem zdravljenju, potreboval več let, da si bo opomogel. «Opazil sem napredek, toda mu moramo dati dovolj časa. Kot pri drugih pacientih, govorim o časovnem razponu od enega leta do treh,» je dejal Payen, eden vodilnih v ekipi bolnišnice v Grenoble, kjer so nemškega dirkača oskrbeli po lanski nesreči.

Dragiča zelo cenijo

NEW YORK - V tradicionalni raziskavi vodstva lige NBA med direktorji moštve je slovenski zvezdnik Goran Dragić v napovedih, kdo bo najboljši tuji košarkar prvenstva v sezoni 2015, pristal na četrtem mestu s 3,6 odstotka glasovi; največ jih je zbral Nemeč Dirk Nowitzki (Dallas Mavericks, 53,6 %), sledita mu Francoz Tony Parker (San Antonio Spurs, 28,6 %), sicer zmagovalac minule sezone, in Španec Marc Gasol (Memphis Grizzlies, 14,3 %).

KICKBOXING

Goričanu
Petrosyanu se
je izpolnila želja

Svetovni prvak v kickboxingu, 29-letni Giorgio Petrosyan bo danes, na slovesnosti na goriški Občini, postal italijanski državlján zaradi športnih zaslug. Petrosyan je v Gorico, skupaj z družino, pribežal ob koncu 90 let iz Armenije, skrit v kombiju. Ponaša se lahko s tremi naslovi svetovnega prvaka (leta 2009 in 2010 v Tokiu in leta 2012 v Rimu), na ringu se je velikokrat pojavil v italijansko trobojnico. Predsednik republike mu je ob priliki zmage na SP leta 2012 poslal domov zastavo, Petrosyan pa je izkoristil priložnost, da je zaprosil za državljanstvo. Želja mu je bila zdaj izpolnjena. Naslednji dvobo 24. januarja proti evropskemu prvaku Ercanu Varolu iz Turčije bo dočakal kot »azzurro«.

ALPSKO SMUČANJE - V Söldnu začetek svetovnega pokala

Lov na globuse

Tina Maze začinja svojo pot z veleslalomsko preizkušnjo. Prva vožnja v Söldnu bo ob 9.15, druga ob 12.30

ANSA

LJUBLJANA - Sölden bo konec tedna gostil uvodni tekmi nove sezone svetovnega pokala v alpskem smučanju, avstrijski organizatorji pa imajo veliko dela z odstranjevanjem novozapadlega snega na ledeniški progi Rettenbach v skupni višini 70 centimetrov. Veleslalom smučark jutri in moški veleslalom v nedeljo naj bi potekala v sončnem in lepem vremenu. Stodvajset ljudi, ki so zadolženi za odstranjevanje snega, ima precej težav z močnim vetrom, ki pa po neurju počasi slabi in konec tedna naj bi ponovno posijalo sonce in poskrbele za zimsko idilo.

Tina Maze bo sezono prvič začela v vlogi aktualne veleslalomke olimpijske prvakinje. Lani se je po slabšem začetku - v Söldnu je bila šele 18. - osredotočila na olimpijske igre v Sočiju in tam osvojila zlati medalji v veleslalomu in smuku, četrta je bila v superkombinaciji, peta v superveleslalomu in osma v slalomu.

Dve manj, ena več

Karieri sta po prejšnji zimi končali izjemna nemška smučarka Maria Höfl-Riesch in Avstrijka Marlies Schild, vrača pa se ameriška zvezdnica Lindsey Vonn, štirikratna skupna zmagovalka svetovnega pokala in olimpijska zmagovalka v smuku leta 2010. V začetku oktobra je po devetih mesecih in operaciji kolena znova bila spet na snegu. Skušala se bo čim bolj pripraviti, da bo lahko decembra nastopila na svoji prvi tekmi po premoru, na svetovnem pokalu v kanadskem zimsko-sportnem središču Lake Louise.

Po hudem padcu je morala januarja na operacijo desnega kolena in zato ni nastopila niti na OI v Sočiju. Vonnova, ki je zmagala na 59 tekmah za svetovni pokal, si zelo želi nastopiti februarja prihodnje leto na svetovnem prvenstvu v njeni domovini. Novo generacijo bodo med drugimi zastopale ameriška najstnica Mikaela Shiffrin, Tina Weirather iz Liechtensteina in Švicarka Lara Gut.

Hirscher spet favorit

Velika kristalna globusa bosta bra-

nila Avstrijca Marcel Hirscher in Anna Fenninger. Prvi si ga je v minuli zimi zagotovil v dramatičnem finišu z vsega 131 točkami prednosti pred Akselom Lundom Svindalom; Norvežan pa si je med igranjem nogometa strgal Ahilovo tetivo in je zanj sezona praktično že končana, čeprav trmasti Svindal še ni obupal. Največja Hirscherjeva tekmeča bi bila lahko triindvajsetletni Francoz Alexis Pinturault in Američan Ted Ligety, tretji skupno v prejšnji sezoni in veleslalomski olimpijski zmagovalac.

Kaj pa Zlata lisica?

Skupaj bo v svetovnem pokalu 72 tekem, 38 za moške in 34 za ženske, tekmovanji pa sta predvideni tudi v Sloveniji. Medtem ko bi tekmovanje alpskih smučarjev za pokal Vitranc v Kranjski Gori preprečilo le slabo vreme, pa je zaradi stečaja Športnega centra Pohorje veliko bolj vprašljiva Zlata lisica v Mariboru, ki bi jo, če tekme na Štajerskem ne bi moglo biti, po besedah predsednika Smučarske zveze Slovenije Enza Smrekarja lahko predstavili na Gorenjsko.

NOGOMET - Evropska liga

Iličić morda rešil kožo,
Benitez pa si koplje jamo

SOLUN - Fiorentina je v tekmi evropske lige v Grčiji proti Paoku vpisala še tretjo zmago in potrdila, da ji gre v tej ligi bolje kot v domačem prvenstvu. V prvi postavi toskanskega moštva sta začela oba Slovenca, Josip Iličić in Jasmin Kurtić. Slednji je odigral vseh 90 minut, Iličić pa je bil na igrišču do 78. minute. Edini gol je v 38. minuti dosegel Juan Vargas, s podajo se je izkazal Iličić. Iličić je bil v ospredju že v 7. minuti, ko je prestregel žogo na sredini, lepo podal Bernardes-hiju, ta pa je zapravil stoođstotno priložnost. Iličić je bil še posebej aktiven, ker so navijači in uprava nezadovoljni z njegovimi nastopi. Po pisanju Gazzette dello sport bi se ga v zimskem prestopnem roku radi znebili, zagovarja ga le še trener Montella. Tokrat je bil med boljšimi.

Spet je razočaral Napoli, ki je v Švici z 2:0 klonil pred moštvom Young Boys. Trener Benitez se igra z ognjem. Spet je igral z rezervami in to odločitev hudo plačal, v Neaplju pa ima vse manj podpornikov.

Večerna izida: Inter - Sain Etienne 0:0, Torino - Helsinki 2:0. Molinaro v 35., Amauri v 58.; Rijeka - Feyenoord 3:1

Navijači nezadovoljni z Iličićem, a se je tokrat izkazal

ANSA

Februarja
vrhunec
SP v Vailu

Vrhunec nove sezone bo februarjsko svetovno prvenstvo v ameriškem Vailu in Beaver Creeku. Mazejeva ima s svetovnih prvenstev šest kolajin, štiri srebrne in dve zlati. Zlata je bila v veleslalomu leta 2011 v Garmisch-Partenkirchnu in v superveleslalomu leta 2013 v Schladmingu.

Enaintridesetletna Črnjanka bo v ZDA branila zlato superveleslalomsko ter srebrni medalji v superkombinaciji in veleslalomu iz SP leta 2013 v Schladmingu, vrhunsko telesno pripravljena pa bo znova napadala vrh v svetovnem pokalu.

Veliko si o domačega SP obeta tudi povratnica na smučišča Američanka Lyndsey Vonn.

4

Tina Maze je svojo rekordno sezono 2012/2013 začela z zmago prav v Söldnu, kjer je slavila še v letih 2002, 2005 in 2012. Lani je bila na tem ledeniškem smučišču šele osemnajsta.

Rekordni Esimit

LA VALLETTA Jadrnica Esimit Europa 2 je prva prečkala ciljno črto v malteškem pristanišču Marsamxett na eni najpomembnejših sredozemskih regat Rolex Middle Sea Race. Tako je Esimit Europa 2 postala prva jadrnica v zgodovini, ki je zmagala na tej klasični sredozemski dirki že četrtič, in sicer po zmagah v letih 2010, 2011 in 2012. Posadka super maksijadrnice, ki pluje pod evropsko zastavo, je potrebovala 3 dni, 10 ur, 42 minut in 5 sekund, da je opravila s 608 navtičnih milj dolgo regato z Malte okoli Sicilije in nazaj.

Moratti dokončno odšel

MILAN - Massimo Moratti po skoraj 20 letih dokončno zapušča Inter, pri katerem zaradi nesoglasij z novim lastnikom Erickom Thohirjem, ki je večinski delež kluba odkupil za 350 milijonov evrov, ne bo več niti častni predsednik kluba, katerega član sta slovenski reprezentančni vratar Samir Handanović in Rene Krhin. Do spora je prišlo zaradi različnih pogledov obeh na prihodnost Interja.

Moratti je v času svoje vladavine osvojil pet naslovov italijanskega prvaka, ligo prvakov, evropski pokal, svetovno klubsko prvenstvo, štiri pokalne lovorike in štiri superpokale, a tudi porabil kar 520 milijonov v prvih sedmih letih in zamenjal 19 trenerjev.

NOGOMET - V ligi prvakov

Cristiana RONALDA
le gol loči od Raula

Španec jih je dosegel 71, v ozadju napada tudi Messi

NYON - Portugalski nogometni zvezdnik Cristiano Ronaldo je po sredinih tekmah lige prvakov sam na drugem mestu najboljših strelcev lige s 70 zadetki. To pomeni, da mu le še zadetek manjka do rekorda najboljšega strelca LP vseh časov, Španca Raula (71). Devetindvajsetletni nogometaš madridskega Reala, se je na gostovanju pri Liverpoolu, ki ga je Real dobil s 3:0, v 25. minuti vpisal med strelce in prišel skupno do 70 golov v LP. Medtem pa je dve leti mlajši zvezdnik Barcelone Argentinec Lionel Messi zbral zadetek manj (69), ko je v torek zadel v 24. minuti pri zmagi Barcelone nad Ajaxom s 3:1.

Messiju sicer le še gol manjka do izenačenja strelskega rekorda vseh časov v španski ligi primera division. Na zadnji prvenstveni tekmi z Eibarjem, ki jo je Barca doma dobila s 3:0, je Messi dosegel 250. gol v dresu blaugrane in tako le še za gol zaostaja za Telmom Zarraonandio Montoyo, ki je blestel v štiridesetih in petdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je med letoma 1940 in 1955 tekmeceem zabil 251 golov.

Najboljši strelci vseh časov v LP

1. Raul (Špa) 71; 2. Cristiano Ronaldo (Por) 70; 3. Lionel Messi (Arg) 69; 4. Ruud van Nistelrooy (Niz) 56; 5. Thierry Henry (Fra) 50; 6. Andrej Ševčenko (Ukr) 48; 7. Filippo Inzaghi (Ita) 46; 8. Didier Drogba (Sob) 43; 9. Alessandro del Piero (Ita) 42; 10. Zlatan Ibrahimović (Šve) 41.

EVROLIGA - Armani EA7 - Barcelona 63:78 (17:20, 15:25, 18:18, 13:15). Hackett 15, Gentile in Samuels 11 in Kleiza 10 za Armani, Abrines 21, Pleiss 16 in Thomas 12 za Barcelono.

KOŠARKA - Pred nedeljskim derbijem lige D

Je možno sproščeno?

Sokol in Kontovel bosta igrala v Nabrežini ob 18. uri - Pred derbijem Krašovec (Breg) in Oberdan (Bor)

Izkušnje proti mladosti. Ali obratno: mladost proti izkušnjam. Tako bi lahko na kratko opisali nedeljski derbi (v Nabrežini ob 18. uri) med Sokolom in Kontovelom. In ravno te značilnosti bodo rdeča nit še enega slovenskega derbija v tej sezoni. Nekako tako, kot je bilo pred dvema tednoma na derbiju med Bregom in Borom Radensko. Trener Brega **Tomo Krašovec**, ki je obe ekipi spoznal na septembrskem turnirju v Nabrežini, pravi, da lahko mladi presenetijo. »Če bo Sokol igral v popolni postavi, bo bržkone prevladal zaradi svoje izkušnosti. Vendar vsi vemo, da je derbi posebna tekma, kjer zmagovalca določijo tudi drugi dejavniki. Kontovel lahko stavi na agresivnost, ki je pri Sokolu nimajo, in mladost,« je napovedal Krašovec, ki med protagonistice derbija uvršča igralca Sokola Sašo Ferfoglia in igralca Kontovela Petra Lisjaka. Trener Bora **Dean Oberdan**, ki je prav tako že spoznal obe ekipi (podrobneje sicer Kontovel, proti kateremu so varovanci odigrali več prijateljskih tekem), prav tako stavi na izkušene in starejše igral-

ci Sokola, vendar mu je Kontovel vselej pustil zelo dober vtis. »Skratka, izenačeno bo. Naj zmaga najboljši. Igralca, ki bosta najbrž odločala o razpletu tekme, pa bosta Marko Hmeljak (danes praznuje 40 let, vse najboljše!) in Tadjan Škerl, saj bo na razplet vplivala predvsem nastop organizatorja igre,« je prepričan Oberdan.

Obe ekipi naj bi nastopili v popolni postavi. Pri Sokolu bo po vsej verjetnosti igral tudi Carcic, čeprav ima težave s kolenom. Pri Kontovelu pa bo tokrat trenerju Švabu na razpolago tudi Danjel Zaccaria, ki sicer letos trenira in igra nekoliko manj zaradi službenih obveznosti. Oba trenerja, **Zoran Lazarevski in Marko Švab**, želita, da bi fantje odigrali tekmo sproščeno. »Čeprav je to derbi, je to običajna tekma,« poudarjata, saj je prvenstvo še dolgo. A sami vemo, da je derbi posebna tekma, tudi s psihološkega vidika. Vsaka ekipa bo po svojih močeh skušala vsiliti svoj ritem: Sokol bi rad igral bolj mirno, Kontovel pa bo stavljal na hitrejšo in agresivnejšo igro. (vs)

Breg jutri v Vidmu

Breg bo četrti krog deželne lige C igral spet v gosteh. Tokrat bo drugo zmago lovil pri UBC-ju, ki sodi med šibkejšee ekipe v prvenstvu. Strle do včeraj še ni dobil zelene luči, zaradi delovnih obveznosti ne bo Marca Grimaldija, včeraj pa se je na trening vrnil njegov brat Alberto, ni pa še znano, ali bo jutri že nared. »Ker nas bo v bistvu pet, bomo morali biti zelo pozorni na osebne napake, saj bo sicer težko,« pravi trener Tomo Krašovec.

ODBOJKA - Začetek deželnega prvenstva v ligi D

Mladi in izkušeni

Po začetku ženskih odbojarskih prvenstev v deželnih ligah se konec tedna začneta tudi moška prvenstva. V lige D nastopajo letos trije slovenski klubi.

Sloga Tabor bo v prvenstvu nastopila s približno enakim igralnim kadrom kot lani. Ekipo sta zapustila Peter Sosič, ki je bil vključen kader članske ekipe v ligi B2, Natan Cettolo pa je zaenkrat nehal z igranjem odbojke. Zaradi študija je Trst zapustil Federico Peliziano, Andraž Deluisa pa se bo s študijske izmenjave v Črni Gorici vrnil decembra meseca. Ekipo pa je okrepil Mirko Kante, ki je lani igral v ligi B2, Denis Škerk, namesto Cettola pa bo v vlogi podajalca igral Pietro Reggente, ki je lani igral pri Azzurri.

»Ravno zaradi te zamenjave, se moramo še uigrati,« razlaga trener **Danilo Berlot**, ki bo ekipo vodil tudi letos. Po enajstih prijateljskih tekmah so njegovi varovanci bržkone že naredili korak naprej, v prvenstvu pa bo še čas, da uigranost izpilijo. »S Kantejem smo gotovo pridobili v bloku, v napadu pa se mora z novim podajalcem šele ujeti. Pridružil se nam je namreč šele prejšnji teden. V servisu moramo prav tako še napredovati, v sprejemu in obrambi pa v primerjavi z lani ni sprememb. Imamo pa vsi leto več in torej nekaj izkušnje več,« pravi Berlot. Cilj bo uvrstitev v play-off. S člansko ekipo trenirajo tudi mladinci Aljoša Berdon, Peter Markežič, Peter Jerič in Louis Vattovaz.

Lucio Battisti

Danilo Berlot

Mauro Kustrin

V Gorici so letos pod okriljem projekta slovenske moške odbojke sestavili dve ekipi, ki bosta lovili obstanek v ligi. Mlajšo ekipo, ki bo igrala pod imenom **Soča**, bo vodil **Lucio Battisti**. Vadbena skupino sestavljajo igralci, ki so lani izpadli iz lige C (v prvenstvu je nastopala kot Soča). Igralski kader je sicer nekoliko prenovljen, saj so nekateri igralci prestopili v člansko ekipo lige B2, pridružili pa so se jim mlajši. V ekipi so torej združili igralce letnikov 1996 do 2000, ki bodo med sezono predvsem nabirali izkušnje na članski ravni, ki pa jim bodo še kako prav prišle v mladinskih ligah, kjer bodo naskakovali

sam državni vrh. »Seveda bomo skrbeli tudi za individualno rast vsakega igralca,« poudarja trener Battisti, ki je prepričan, da ima ekipa dober potencial, vendar čaka igralce še veliko dela na tehniko, počasi pa bodo v proces vadbe začeli vključevati tudi taktične prvine. »Vsi pa so zelo požrtvovalni in prisotnost je zelo dobra. Skratka, vsi željni so napredovanja. Če bo tako celo sezono, bo napredek na individualni in ekipni ravni zagotovljen,« je optimističen Battisti, ki želi čim prej izpiliti sprejem, servis in blok, v obrambi in napadu pa so že solidni. Ekipa stalno sodeluje tudi s člansko ekipo v ligi B2. Battisti namreč ne izključuje, da bi nekateri mlajši igralci, ki dobijo malo priložnosti pri članih v ligi B2, dopolnili igralni kader na nekaterih tekmah. »Sodelujemo pa tudi na ravni ekipe U19, saj igralci igrajo v obeh ekipah,« še dodaja trener.

Pravo nasprotje pa je druga ekipa Gorice, ki je lani napredovala iz 1. divizije in bo igrala pod imenom Olympia. Nosilci ekipe so starejši igralci, ki so že prestopili prag tridesetega leta – kapetan bo Andrej Černic, trije igralci pa so mlajši. »Ker je ekipa več let igrala v 1. diviziji, moramo hitrejši igro še usvojiti. Glavni cilj pa bo obstanek v ligi, pomembno pa bo tudi, da se bomo zabavali,« pravi trener **Mauro Kustrin**, ki se je po enoletnem premo-

ru spet vrnil na klop. Njegova leva roka pa bo Andrej Terpin, ki je bil do lani trener ekipe v 1. diviziji. »V obrambi in sprejemu smo dobri, napredovati pa moramo še v napadu,« še napoveduje trener. Seveda bo ekipa starejših igralcev lahko stavila na izkušnje, ki v ligi, v kateri nastopa tudi veliko mladih ekip, prav gotovo štejejo. (vs)

DERBIJI - Soča - Olympia (2. 11. in 21. 2.), Olympia - Sloga Tabor (8. 11. in 14. 2.), Soča - Sloga Tabor (7. 12. in 28. 3.).

SOČA

Andrej Cavdek	1996	176	libero
Daniele Franzot	1998	182	bloker
Kristjan Komjanc	1998	166	sprejemalec
Simon Komjanc	1997	182	sprejemalec
Manuel Lupoli	1998	182	korektor
Manuel Manfreda	1997	194	bloker
Gabriele Margarito	1998	170	libero
Mattia Russian	1997	172	podajalec
Nejc Terpin	1998	176	sprejemalec
Andrea Waschl	1998	182	podajalec
Luca Pellis	1999	185	sprejemalec
Simon Cotic	1999	176	sprej./pod.
Mitja Pahor	2000	180	sprejemalec
Ismael Princ	2000	170	sprejemalec
Nikolaj Hlede	2000	180	sprej./bloker

Trener: Lucio Battisti. **Pomočnik:** Walter Princ. **Spremljevalec:** Andrea Waschl. **Trener za kondicijo:** Federico Battistutta. **Fizioterapevt:** Jan Grudina

ODBOJKA - 1. divizija na Goriškem

Govolley brez svoje ekipe, a sodelovanje se nadaljuje

Prvič od ustanovitve leta 2001 goriški Govolley ne bo imel več svoje samostojne članske ženske odbojarske ekipe. Odborniki Soče, Vala, Olympie in Govolleyja so se odločili za novo pot, po kateri bodo v 1. ženski diviziji v novi sezoni nastopili ne več s tremi, temveč le še z dvema ekipama, nosilca lige pa ostajata Soča (Govolley) in Val. Nekatero igralke Govolleyja bodo nastopile pod okriljem Soče in s skupnim imenom v Sovodnjah, dve sta se odločili za ekipo Vala, Giulia Bressan pa je okrepila vrste Zaleta Kontovel v deželni D-ligi. Skupno precej pomlajeno ekipo Soče Govolley, v kateri bo veteranko Silvano Princ obkrožala cela vrsta mladih odbojkaric, v Sovodnjah vodi izkušeni trener Rado Lavrenčič (lani je bila trener Soče Lara Vizintin), ki je bil v zadnjih šestih sezonah trener pri projektu Millenium.

»Gre za racionalizacijo delovanja in za zmanjševanje stroškov, dejansko pa gre

projekt naprej kot do zdaj,« je povedal Marko Černic, ki je pri Soči zdaj odgovoren za tekmovalno dejavnost.

»Ta odločitev je razumna, ker je Govolley pestilo pomanjkanje odborniškega kadra, tudi sam že dve leti službuje na Hrvaškem in nisem mogel spremljati ekipe, kot bi bilo treba,« je povedal duša Govolleya David Grinovero, tudi on pa je poudaril, da je najpomembnejše to, da bodo društva še naprej med sabo sodelovala.

Soča in Olympia bosta imeli vsaka svojo ekipo mladink under 16, za mlajše kategorije (12, 13, 14) bo skrbel OK Val, ki bo - ko rečeno - tako kot lani nastopil tudi v 1. diviziji. Slednjo ekipo, ki jo vodi Boris Jelavič, sestavljajo tako kot lani igralke, ki so si za cilj zadale predvsem zabavo. Zanje se je prvenstvo že začelo, v prvem krogu so namreč izgubile v Moraru s 3:1 (20:25, 25:19, 25:21, 25:20). V prvem nizu so zaigrale prepričljivo, v ostalih treh pa so se zvrstile

SLOGA TABOR

Danjel Antoni	1995	186	bloker/korektor
Denis Milič	1993	187	sprejemalec
Mattija Rauber	1987	180	libero
Pietro Reggente	1987	181	podajalec
Mirko Kante	1986	192	bloker
Marko Guštin	1991	175	sprejemalec
Jordan Trento	1995	185	korektor
Denis Škerk	1994	175	sprejemalec
Ervin Taučer	1989	186	sprejemalec
Marko Ivanovič	1994	186	sprejemalec
Aljoša Berdon	1996	180	sprejemalec
Pietro Markežič	1996	186	bloker
Ilija Krečič	1996	185	bloker/sprej.
Luis Vattovaz	1999	177	podajalec
Peter Jerič	1999	176	sprejemalec
Andraž de Luisa	1997	175	pod./libero

Trener: Danilo Berlot

OLYMPIA

Pedro Boschini	1971	182	sprejemalec
Edoardo Caprara	1990	184	bloker
Andrej Černic	1981	180	sprejemalec
Mitja Čevdek	1975	188	korektor
Mattija Corsi	1996	190	sprejemalec
Mattija Cotič	1988	197	sprejemalec
Antonio Crobe	1970	176	podajalec
Luca Fiorelli	1994	180	podajalec
Manuel Frandoli	1976	167	libero
Roberto Kos	1962	180	sprejemalec
Flavio Tonet	1976	192	bloker
Marko Černic	1980	186	sprejemalec
Daniel Hlede	1994	180	podajalec
Jurij Hlede	1974	186	sprej./libero
Ivan Komjanc	1980	188	bloker
Robert Mucci	1977	189	bloker
Diego Polesel	1982	179	sprej./libero
Matej Štekar	1984	193	bloker

Trener: Mauro Kustrin. **Pomočnik:** Andrej Terpin. **Spremljevalec:** Martin Komjanc. **Fizioterapevt:** Jan Grudina.

Ekipa Soče Govolley

BUMBACA

številne napake in posledični padec koncentracije. Vsaj v prvi fazi derbija ne bo, ker igra naša ekipa v dveh različnih skupinah

Val

Mihaela Devetak (1995) podajalka-krilo, Alessia Peressin (1996) krilo, Sara Crisci (1980) podajalka, Alison Vintin (1992) korektor-center, Roberta Marussi (1991) podajalka, Tamara Lupin (1995) center-krilo, Martina Delisanti (1996) libero, Mateja Nanut (1991) center-krilo, Elisa Coppola (1985) krilo-korektor, Caterina Stabile (1981) krilo, Greta Zavadlav (1992) center, Nataša Soban (1975) libero, En-

ODBOJKA - Kontovel Na 35. turnirju prijateljstva na vrsti dekleta

ŠD Kontovel bo v nedeljo organiziral drugi del 35. mednarodnega turnirja prijateljstva. Tokrat bodo na vrsti odbojkarice v kategoriji do 16 let, turnir pa se bo odvijal v telovadnici pri Briščikih. Organizator, ki turnir prireja pod pokroviteljstvom ZSSDI, Jusarskega odbora Kontovel in Rajskega sveta za Zahodni Kras je medse povabil ekipi OK Koštrena z Reke na Hrvaškem in ŽOK Škofja Loka, domače barve pa bo branila ekipa Zaleta, ki jo trenira Nicholas Privileggi. Tekme se bodo igrale na tri sete. Sledi nagrajevanje in skupno kosilo.

Sporred: 9.30 Koštrena - Zalet; 11.30 Škofja Loka - porazenec 1. tekme; 13.00 Škofja Loka - zmagovalec 1. tekme.

ATLETIKA

Sklepna tekma

z osebnimi rekordi

Na stadionu na Kolonji v Trstu se je odvijala sklepna tekma za mladinske kategorije, kjer je nastopila tudi skupina atletov in atletinj ŠZ Bor.

Naj omenimo, da je daleč najboljši rezultat na tej tekmi dosegla skakalka s palico Alessia Casale, ki je v kategoriji kadetinj preskočila lestvico na višini točno 3 metrov. To atletinjo trenira naš strokovnjak Vojko Cesar.

Za Bor je v svajanju krogle presenetila Mateja Tavčar, kjer je zasedla drugo mesto z osebnim rekordom 9,40m. Na zmagovalni oder je stopila tudi v teku na 60m z ovirami, kjer je bila šesta, z rezultatom 10.69. Osebnih rekordov je dosegla tudi Meta Sterni in sicer v skoku v daljino, kjer se je še dodatno približala razdalji petih metrov (bila je tretja z rezultatom 4,95m), zadovoljila pa je tudi v metu kopja, kjer je orodje zalučala 25,90m daleč in zasedla peto mesto. S tem je dokazala, da je vsestranska atletinja in bi se lahko v naslednji sezoni preizkusila v mnogobojih. Nika Purič je imela nekaj smole v teku na 60m z ovirami, boljše pa se je uvrstila v skoku v višino, kjer je bila šesta z rezultatom 1,25m. Med kadeti sta nastopila še Tina Busan (3.85m v skoku v daljino) in Gregor Tavčar (met kopja in tek na 300m), v kategoriji začetnikov pa so se v teku na 300 metrov preizkusili Jakob Tavčar, Sofia Bellinello in Tea Civardi.

To je bila za ŠZ Bor predvidoma zadnja tekma v sezoni, zimski del tekmovalne sezone ponovno začne v marcu.

Disciplinski ukrepi

Prepoved igranja za en krog: Manuel Hriberšek (Sovodnje) in Francesco Marturano (Breg)

rica Gabbana (1991) center-krilo.

Trener Boris Jelavič

Soča Govolley

Chiara Meroni (1996) korektor, Federica Malič (1996) krilo/center, Jana Bandelj (1997) libero, Gaja Brainsi (1995) krilo, Monika Brisko (1996) podajalka, Nikita Sosal (1997) korektor, Alice Valentinsig (1992) korektor, Veronika Winkler (1999) center, Karol Paulin (1995) center, Silvana Princ (1974) center, Ivana Cotič (1996) krilo/podajalka, Marta Fajt (1998) krilo, Sara Devetak (1995) krilo/center, Federica Ragni (1995) krilo.

Trener: Rado Lavrenčič

VREMENSKA SLIKA

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER. Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7. in 13. uri.

Nad večjim delom Balkana je območje nizkega zračnega tlaka z vremensko fronto, nad Alpe pa od zahoda sega območje visokega zračnega tlaka. Od severovzhoda priteka k nam hladen in vlažen zrak.

Po vsej deželi bo precej jasno ali rahlo pooblačeno. Pihala bo še zmerna burja.

Na Primorskem in občasno ponekod v severozahodnih krajih bo delno jasno, drugod pa pretežno oblačno. Predvsem v vzhodni in ponekod v južni Sloveniji bo občasno rahlo deževalo. Severni veter bo oslabil, na Primorskem bo pihala šibka do zmerna burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 4 do 9, v severozahodnih krajih okoli 1, najvišje dnevne od 9 do 14, na Primorskem do okoli 18 stopinj C.

Po vsej deželi bo jasno ali rahlo oblačno. Pihala bo še zmerna burja.

Jutri bo suho vreme. Na Primorskem, kjer bo pihala zmerna burja, bo sončno. Drugod do srpa oblačno, popoldne pa se bo oblačnost počasi trgala.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 7.33 in zatone ob 18.05
Dolžina dneva 10.32

LUNINE MENE
Luna vzide ob 7.55 in zatone ob 18.32

NA DANŠNJI DAN
1947 - Niz zelo hladnih oktobrskih juter se je še nadaljeval. V Celju je bila najnižja temperatura -8,2 °C, v Žirih se je ohladilo do -7,8 °C, v Stari Fužini do -6,7 °C in v Ljubljani do -3,7 °C. V Slovenji Gradcu so ob 7. uri zjutraj namerili -7,0 °C.

PLIMOVANJE
Danes: ob 3.25 najnižje -34 cm, ob 9.23 najvišje 49 cm, ob 15.52 najnižje -55 cm, ob 22.09 najvišje 39 cm.
Jutri: ob 3.55 najnižje -30 cm, ob 9.51 najvišje 48 cm, ob 16.21 najnižje -56 cm, ob 22.43 najvišje 36 cm.

MORJE
Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 20 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m11	2000 m-3
1000 m7	2500 m-5
1500 m0	2864 m-18

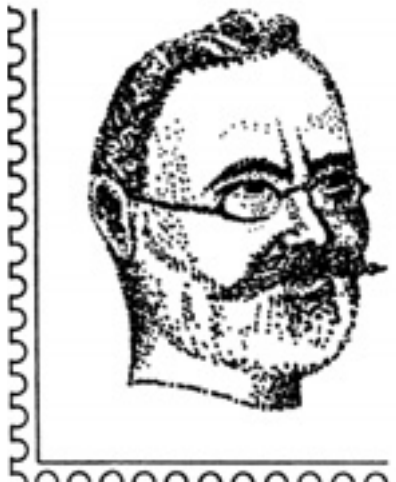
UV indeks ob jasnem vremenu po nižinah doseže do 3 in v gorah do 3,5.

Proizvajalec cigaret sprejel prepoved kajenja

RICHMOND - Ameriško podjetje Reynolds, ki proizvaja cigarete znamke Camel, je sprejelo prepoved kajenja v svojih pisarnah in drugih zgradbah. Drugi največji proizvajalec cigaret v ZDA je zaposlene obvestil, da prepoved velja z začetkom prihodnjega leta. Proizvajalci cigaret tako ne bodo smeli kaditi v tovarnah, restavracijah, pisarnah, po hodnikih, v dvigalnih in športnih centrih. »Mislimo, da je to prava odločitev, ker bomo s tem ustregli tako nekadilcem kot tudi kadilcem, ki delajo ali obiskujejo naše objekte. Našo politiko uporabe kajenja prilagajamo realnostim današnje družbe,« je sporočil tiskovni predstavnik podjetja David Howard. Za kadilce bo poskrbljeno tako, da jim bo podjetje zgradilo posebne sobe za kajenje. Kadi okrog 18 odstotkov od 5200 zaposlenih.

Po prenovi ponovno odpirajo Filmski muzej v Potsdamu

POTSDAM - Po leto in pol trajajoči prenovi bo v soboto vrata za obiskovalce ponovno odprl Filmski muzej v Potsdamu. Po pisanju nemške tiskovne agencije dpa ponovno odprte muzeja pomeni nov začetek v več pogledih, tudi pod novim vodstvom Ursule von Keitz, ki se zavzema predvsem za povezovanje teorije in prakse. Filmski muzej v Potsdamu je leta 1981 vrata odprl kot Filmski muzej Nemške demokratične republike. Ob prenovi so kinodvorano v muzeju opremili z najsodobnejšo 3D tehnologijo, dela pa so stala okoli 2,5 milijona evrov. Filmski muzej v Potsdamu se danes ponaša z več kot 500 eksponati, letno v njem naštejejo 80.000 ljubiteljev filmske umetnosti.

Postiljon

Razglednice na Slovenskem

V prejšnji rubriki Postiljona smo zapisali nekaj podatkov o začetkih izdajanja in dopisovanja poštinskih dopisnic in nato ilustriranih razglednic. Zanimanje za razglednice se je v drugi polovici 19. stoletja zelo hitro razširilo in tudi na Slovenskem beležimo zelo hiter razmah od prve znanje razglednice leta 1889. Zaradi začetne majhne naklade, zaradi precej visokih tiskarskih stroškov, predvsem pa zaradi potrebe po bolj moderni tiskarski tehniki so prve slovenske razglednice tiskale v Celovcu, v Gradcu in na Dunaju. Okrog leta 1500 je nakup razglednice stal deset vinarjev, poštnina pa pet vinarjev (kilogram krompirja je stal 6 vinar-

jev). Vendar se je kljub tej za tiste čase visoki ceni dopisovanje z razglednicami močno razširilo.

Za pošiljatelja je bilo zanimivo, da je s sliko pokazal svoj kraj ali kak zanimiv spomenik, za prejemnika pa je bilo prav tako zanimivo odkrivanje domačih krajev. Prav hitro so ne samo trgovci in gostilničarji, ampak tudi razna društva in organizacije začeli uporabljati razglednice kot propagandni material in kot posebna sporočila. Smo v letih, ko se je po vsej Sloveniji razvijalo narodnjaštvo in narodno buditeljstvo. Zato imamo iz tega časa veliko število razglednic s slovensko trobojnico in z lipovimi listi.

Razglednice iz let pred prvo svetovno vojno lahko delimo na tematske sklope. Kot smo že povedali, so bile najprej in najbolj številne razglednice slovenskih krajev, potem razglednice z gostinskimi obrati in trgovinami. Prav kmalu so se zanje začela zanimati razna kulturna, športna (Sokoli), verska, sindikalna, gasilska društva itd. (Slika 1)

Veliko razglednic je bilo na Slovenskem posvečenih kulturnim osebnostim in prosvetni dejavnosti. Med pesniki in pisatelji imata gotovo največ razglednic Prešeren in Gregorčič. Te razglednice so izdajali zlasti na Primorskem in na Koroškem tudi kot odgovor sorodnim italijanskim in avstrijskim izdajam, ki so skušale prikazati te kraje kot njihovo področje. Zanimivo je, da so z razliko od drugih držav v kulturi zelo podkovani Slovenci posvetili veliko razglednic glasbi in gledališču.

Konec 19. stoletja so se začele uveljavljati v slovenskem prostoru turistične razglednice, saj so se v tistem obdobju, tudi pri nas, močno začela širiti potovanja in turistične ponudbe. Vsak pa se je z razglednico zelo rad pohvalil, kod vse je potoval in kje je preživel svoje počitnice.

Potem bi omenili še številne razglednice, vezane na zgodovinske dogodke. Ne smemo pozabiti, da se je zlata doba razglednic razvijala tik pred prvo svetovno vojno. Zgodovinski dogodki iz tistih časov so tudi v kartofiliji pustili močno sled.

In končno naj omenimo v tem kratkem opisu še umetniške razglednice slovenskih likovnih ustvarjalcev, ki so večinoma študirali na Dunaju in v Gradcu in so še kot mladi umetniki pošiljali domov pozdrave na lastnoročno izdelanih kartončkih. Med temi je kasneje postal najbolj znan in slaven ilustrator razglednic Maksim Gaspari (1904-1980), a o njem bomo spregovorili prihodnjič.

Saksida in Černigoj

Lani je potekala stoletnica rojstva goriskega slikarja Rudolfa Saksida, letos pa tridesetletnica njegove smrti. Verjetno malo kdo tudi v krogu filatelistov ve, da je takoj po vojni leta 1948, ko je služboval na slovenski gimnaziji v Kopru, oblikoval znamko za proslavo praznika dela. Izšla je v triptihu (tri znamke povezane med seboj), od katerih je ena z napisom v slovenščini, druga v hrvaščini in tretja v italijanski. To so bile prve znamke Cone B Svobodnega tržaškega ozemlja (STO). Izšle so pravi 1. maja. V katalogu Slovenika je žal napačna začetnica njegovega imena, saj se pojavlja I. namesto R. Isti motiv je uporabil tudi na pla-

katu ob isti priložnosti. Saksida se spominjamo kot profesorja risanja na raznih slovenskih nižjih srednjih šolah na Tržaškem in kot profesorja stenografije na Trgovski akademiji. (Slika 2)

Tudi Avgust Černigoj, kateremu jr Pošta Slovenije leta 1998 posvetila dve znamki z reprodukcijo njegovih del, je izdelal osnutka za znamki. Ker taki znamki, čeprav pripravljene za Cono B STO ob priložnosti neke razstave leta 1950, nista bili izdani, je verjetno šlo za kak uraden natečaj, vendar nato za to razstavo ni bila izdana nobena znamka. Vsekakor je zanimivo, da sta se tudi dva naša zamejska likovnika ukvarjala s filatelijo. (P.S.)

Grbi in netopirji

Konec septembra je Pošta Slovenije izdala tri napovedane serije novih znamk. V že dolgoletni seriji Živalstvo so bili tokrat na vrsti netopirji. Izšle so tri znamke in znamka v bloku. Za netopirje je znano, da so edini sesalci, ki lahko letijo. Krila netopirjev, oziroma prhuti so, odvisno od vrste živali, velika od 15 cm do 1,5 m. Njihov gobec je podoben pasjemu. Med letenjem cvilkajo, oddajajo namreč ultrazvočne signale, ki se odbijajo od predmetov. Ker netopirji običajno letajo ponoči, žival tako ve, kje so ovire in kakšne so. Biologi pravijo, da so zelo inteligentne živali. Na eni od znamk je narisana belorobi netopir (pistrellus kuhili), po katerem nosi ime znano vipavsko podjetje za izdelavo letal Pipistrel, ki v tem času gradi svoj novi obrat na goriškem letališču.

Na drugi seriji novih slovenskih znamk so narisani grbi znanih plemiških rodbin, ki so bile prisotne na Slovenskem.

Tokrat so na znamkah narisani grbi družin Attems, Auersperg, Herberstein, Lamberg in Thurn Valsassina. Furlanska rodbina Attems je vezana na prehod goriške grofije pod habsburško oblast okrog leta 1500. Auerspergi ali Turjačani so ena najbolj znanih plemiških družin na Slovenskem. Svoja posestva so upravljali skoraj tisoč let. Iz rodbine Herbersteinov je izšlo veliko kranjskih deželnih glavarjev, vojaških častnikov, diplomatov in cerkvenih dostojanstvenikov. Družina Lambergov izhaja iz Goriških Brd in o njihovi izjemno veliki posesti je izdelal posebno publikacijo sam Valvasor. Rodbina je ena najstarejših še živečih plemiških družin v Evropi in sega skoraj do Karla Velikega.

Tretja nova slovenska filatelistična izdaja je znamka, ki je izšla v bloku ob 600. obletnici kronanja Barbare Celjske. Barbara je bila lepa, ambiciozna in nadarjena ženska. Leta 1414 je bila skupaj z možem Sigismundom v Aachnu okronana za nemško in češko kraljico. Pokopana je v cerkvi sv. Vida v Pragi. O njej smo pisali v Postiljonu 25. marca letos. (Slika 3)

I.T.

Naše socialno posojilo

Te dni so bile objavljene novice o hudih težavah potrošniških zadrug tega prostora. Vsaka zadruga je poglavje zase in pri nas, v zadrugi Coop Consumatori Nordest, socialno posojilo zagotavlja **zelo ugodne obrestne mere**, ga krije visoka **premoženjska trdnost in je zlahka izplačljivo**. Pomembno je torej, da vsi člani in ostala javnost dobro vedo da:

 Premoženjska trdnost potrošniške zadruge Coop Consumatori Nordest je zagotovljena in nanjo na noben način ne vplivajo dogodki, ki zadevajo druge potrošniške zadruge.

 Coop Consumatori Nordest potrjuje, da bo njeno **čisto premoženje konec leta 2014 znašalo 799 milijonov evrov**, vrednost socialnih posojil bo enaka 1,9-kratniku čistega premoženja, medtem ko pravilnik zavoda Banca d'Italia določa 3-kratnik za najvišjo možno stopnjo posojil.

 Plačljivost in likvidnost socialnega posojila zadruge Coop Consumatori Nordest nista bili nikoli v dvomu in člani posojilodajalci lahko računajo na finančni portfelj v višini **1,2 milijard evrov**, od katerih **945 milijonov takojšnje likvidnosti**, preostali del pa v italijanskih takoj izplačljivih obveznicah.

Člane posojilodajalce zadruge Coop Consumatori Nordest vas torej ščiti premoženje in upravljanje zadruge ter se o tem lahko podrobneje pozanimajte v naših prodajnih mestih, na spletni strani www.coopnordest.com, s klicem na brezplačno številko zadruge 800-849085 ali pisno na servizio.clienti@nordest.coop.it.

Coop Consumatori Nordest
20. oktobra 2014

Consumatori Nordest